

Ideologisk rettferdiggjøring av terrorisme. En komparativ analyse av Den Islamske Stat og Folkefronten for Palestinas Frigjøring

Razan Taha Abdulkader

Masteroppgave i historie

Institutt for arkeologi, konservering og historie

Universitetet i Oslo

Vår 2017

Abstrakt

Terrorisme er en stor trussel mot global sikkerhet på det nåværende tidspunkt, etter å ha blitt utbredt i den arabiske verden og gjennomtrengt bevisstheten til Vesten. Framveksten av ulike grupper og organisasjoner og trusselen de utgjør til Vesten når det gjelder frihet, sikkerhet og ideologi har ført til en beslutning om å undersøke problemet og fremveksten av grupper som den såkalte Den Islamske Stat, deres mål og ideologiske fundament. Selv om temaet er stadig bredere som følge av innføringen av teorier, som David Rapaport sin *Four Wave Theory*, og undersøkelse av hvordan terrorisme er integrert i sosiale, politiske og kulturelle rammer. Det er et reelt behov for videre analyse for å få en forståelse av hvordan moderne terrorisme er knyttet til det globale politiske og kulturelle klimaet. Dermed fulgte denne studien en komparativ analysemetodikk for å vurdere begrunnelsen for terrorisme utført av Folkefronten for Palestinas Frigjøring og Den Islamske Stat.

Den komparative tilnærmingen ga et innblikk i forskjellene mellom gruppene når det gjelder begrunnelsen for terrorisme og de faktorer som bidrar til det, slik som trekkene ved terrorisme, deres målsettinger, politiske motivasjoner og posisjon i en bredere globalt ideologisk rammeverk. Studien viste til slutt at Folkefronten for Palestinas Frigjøring og Den Islamske Stat delte svært få fellestrekk utover det overfladiske. Det vil si at deres motivasjon var fundamentalt annerledes – bruk av nasjonalistisk mot religiøs -ideologisk terrorisme, og de kulturelle og identitetsbaserte faktorer ved deres virksomhet ble brått forskjellige. Behovet for å etablere ideologisk og politisk makt kan bli identifisert innen grunnleggende begrunnelser for terrorisme som tilbys av begge grupper slik at disse faktorene ikke kan undervurderes i forhold til deres bidrag til spredning, betydning og utvikling av terrorisme i den moderne verden.

Forord

Et av de største prosjektene i livet mitt er nå fullført, og tiden på Universitetet i Oslo er kommet til veis ende. Reisen har vært tøff og til tider utfordrende, men den har vært mer givende og inspirerende enn noe annet jeg har vært med på så langt. Jeg har hatt noen fantastiske år på universitetet hvor jeg har lært så uendelig mye om meg selv, utallige erfaringer rikere, og fått venner for livet. Ikke i mine villeste fantasier hadde jeg for 5 år siden trodd jeg skulle skrive en masteravhandling om begrunnelser og ideologisk rettferdiggjøring av terrorisme, eller at jeg skulle oppdage hvor interessant og spennende tema man kan forske på i historien.

Jeg vil gjerne rette en stor takk til min avhandlingsveileder, professor Øystein Sørensen. Tusen takk for din veiledning, konstruktive tilbakemeldinger, og for å ha gitt meg fritt spillerom på oppgaven min. Takk for at du er så tålmodig og holdt ut med meg og da jeg byttet tema flere ganger før vi landet på det jeg skulle finne mer interessant enn noe annet.

Jeg har vært velsignet med noen fantastiske mennesker i livet mitt som fortjener en anerkjennelse.

En spesiell takk til min fantastiske mann, Bejar Sorchi, for all støtten og forståelsen du har vist meg gjennom studietiden min, for dine oppløftende ord og din kjærlighet. Jeg er evig takknemlig!

Sist, men ikke minst, rettes en stor takk til min vidunderlige familie for at dere alltid har stilt opp for meg når jeg har trengt det, og hatt tro på at jeg skulle klare å gjennomføre denne delen av livets lære.

Razan Taha Abdulkader

Innholdsfortegnelse

Abstrakt	2
Forord.....	3
1. Introduksjon	6
Nasjonalistisk tilnærming til terrorisme	6
Religiøst tilnærming til terrorisme	10
Nåværende teori	14
Kildemateriale.....	15
Hovedavhandling med problemstilling.....	16
Metodisk tilnærming.....	19
2. Definisjonen, utviklingen og betydningen av terrorisme.....	24
Definisjoner av terrorisme	25
Utviklingen av terrorisme.....	29
Betydningen av terrorisme.....	34
3. Ideologiske begrunnelser for terrorisme	37
Makten av ideologisk begrunnelse for terrorisme	38
Religiøst motivert terrorisme.....	40
Nasjonalistisk motivert terrorisme.....	46
Den politiske motivasjonen til IS og PFLP	49
4. Den islamske stat	53
IS' bakgrunn og opphav.....	54
IS' metoder.....	58
Den ideologiske rettferdiggjørelsen for terrorisme	63
Propagandaens rolle i IS' ideologiske rettferdiggjøring	64
Konklusjon	74
5. Folkefronten for Palestinas Frigjøring	76
Folkefronten for Palestinas frigjøring sin opprinnelse	77
Den ideologiske rettferdiggjøringen av terror.....	82
Påvirkning og restriksjoner.....	87
Konklusjon	89
6. Komparativ analyse av IS og PFLP	91
Kjernesaker og sammenhenger.....	92
Teoretisk posisjon	95
Gruppenes kultur og religion.....	99
Propaganda og etableringen av en identitet.....	101
Metoder og mål.....	102

7. Konklusjon	106
Konklusjoner fra den komparative analysen.....	107
Refleksjon på begrensninger og restriksjoner	111
Muligheter for videre forskning	114
Refleksjoner rundt avhandlingen	116
Bibliografi.....	118

1. Introduksjon

Denne avhandlingen har som mål å sammenligne Folkefronten for Palestinas Frigjøring (PFLP) og den islamske stat (IS). Den vil legge vekt på en redegjørelse av begge gruppene separat, deres ideologiske ståsted og hvordan de bruker sine respektive ideologier til å rettferdiggjøre bruk av terrorisme som virkemiddel for å oppnå sine målsetninger. Den tilsynelatende betydelige forskjellen mellom de to er at PFLP i hovedsak ble ledet av en nasjonalistisk ideologi, mens IS er drevet av religiøs ideologi. Denne argumenteringen vil fortsette i fire stadier. Først vil denne oppgavens viktigste analyse være en sammenligning av disse to respektive grupperingenes ideologiske motivasjoner. For PFLP var hovedmålet å opprette en suveren palestinsk stat. Til tross for at en gruppe rettet seg etter en nasjonalistisk ideologi mens den andre har en religiøs, har begge også politiske mål. Hos IS lå fokuset på etableringen av et kalifat. Neste del vil undersøke dagens teorier rundt hva som utgjør og definerer terrorisme. Paul Gill sin artikkel *Comparing Role-Specific Terrorist Profiles* retter mindre fokus på de ideologiske aspektene og hvordan de rettferdiggjør sine terrorhandlinger. Snarere fokuserer den på tidene en befinner seg i og etnisiteten til personer som velger å bli involvert i terrorisme. Denne påstanden vil ved å sammenligne de to nevnte terrororganisasjonene foreslå en alternativ forståelse av hvilke faktorer som driver frem skapelsen av terroristgrupperinger som PFLP eller IS. Deretter vil jeg gi en oversikt over avhandlingen, og til slutt undersøke avgrensninger som studiet kan komme til å møte.

Nasjonalistisk tilnærming til terrorisme

Folkefronten for Palestinas Frigjøring fremkom som et resultat av en sammenslåing av Den arabiske nasjonalistbevegelsen (ANM), Youth of Revenge, og Den palestinske frigjøringsfronten (PLF). Selv om den nye organisasjonen skulle vedta marxist-leninistisk ideologi, var dens primære ideologi fortsatt den arabiske nasjonalismen som hadde opphav i ANM. Arabisk nasjonalisme, og

særlig palestinsk nasjonalisme har sin opprinnelse fra slutten av 1800-tallet.¹ De overnevnte brukte tre viktige elementer ved det palestinske spørsmålet. 1) en innfødt arabisk befolkning i ferd med å redefinere seg selv som en nasjon; 2) et "nybygger koloni" element støttet oppunder av europeiske makter; og 3) fremveksten av en nasjonal motstandsbevegelse til å bekjempe fremmede inntrengere.² Denne nasjonalismen har manifestert seg i en rekke palestinske organisasjoner, for eksempel den palestinske nasjonalkongress og Den høyere arabiske komité. Den sistnevnte var en fremtredende terrororganisasjon under 1936-1939 opprøret.³

I perioden etter 1948, var en av de mest fremtredende utøvere av arabisk nasjonalisme George Habash. Habash, grunnleggeren av ANM, identifiserte årsaken til den palestinske Al-Nakbah,⁴ som tilbakeliggenheten av det arabiske samfunnet i møte med det vitenskapelige samfunn av Israel.⁵ Det var denne mangelen i arabiske land som mente de ble slått i militær kamp, slik som i den arabiske-israelske krigen i 1948 og den påfølgende seksdagerskrigen i 1967. Til tross for den kommunistiske ideologiske forankringen i PFLP og dens vekt på en klasseanalyse, var Habash som lederfiguren av PFLP først og fremst en nasjonalist. I en tale i 1985 fortalte Habash sitt publikum at han alltid snakker og tenker som "en arabisk nasjonalist".⁶

ANM hadde en todelt politisk strategi, hvor den første fasen involverte en intensiv politisk aktivitet med formål om å eliminere "sionisme og imperialism" fra den arabiske Midtøsten og for å skape en enhetlig arabisk stat fra Atlanterhavet og den Persiske Gulf.⁷ Den andre fasen var gjennomføringen av sosialisme og demokrati i den nyopprettede arabiske stat.⁸ I tillegg til denne strategien støttet ANM helhjertet ledelsen av Gamal Abdul Nasir.⁹ I løpet av

¹ H. Cubert, *The PFLP's Changing Role in the Middle East* (London: Frank Cass, 1997), s. 35

² Ibid., s. 35.

³ Ibid., s. 38-39.

⁴ *Al-Nakbah* is the Arabic translation for catastrophe. It is the term frequently used by Palestinians to describe the events of 1948.

⁵ J. Cooley, *Green March, Black September: The Story of the Palestinian Arabs* (London: Frank Cass, 1973), s. 135.

⁶ A. AbuKhalil, "Internal Contradictions in the PFLP: Decision Making and Policy Orientation", *Middle East Journal* 41 (1987), 365.

⁷ Cubert, *The PFLP's Changing Role*, s. 43.

⁸ Ibid., s. 43.

⁹ Ibid., s. 44.

1967 førte desillusjoner med Nasir, samt de andre arabiske landenes manglende evne til å beseire Israel til opprettelsen av PFLP.

PFLP forfektet fra begynnelsen en geriljakrig mot staten Israel.¹⁰

Begrunnelsen for terrorangrepene var nasjonalistisk, basert på en frigjøring av det palestinske folket og gjenopprettelsen av staten Palestina. Det Palestina som PFLP kjempet for hadde ingen plass for Israels jøder. Den anså staten Israel som illegitim på grunn av sine grunner basert på overlatt fysisk utvisning av de palestinske araberne. Kritikerne av PFLPs handlinger merket dem "terrorister". PFLP så ikke sine "eksterne virksomheter", operasjoner som var militære og tok form av flykapringer, som terrorisme. Terrorisme, definerer PFLP på følgende måte: "Terrorisme er ordet som brukes for å beskrive undertrykkende tiltak av hensyn til den utbytende- eller okkupasjonsmakten."¹¹ Volden brukt av PFLP var ikke terrorisme, men revolusjonære handlinger.¹² Revolusjonær handling er ifølge PFLP "vold som frigjør" i motsetning til "vold som slavebinder".¹³

Naturligvis, enten disse eksterne operasjonene er terror relaterte eller revolusjonære, er handling subjektivt, basert på ens syn på Israel-Palestina-konflikten. Magasinet Al-Hourriah merket PFLPs eksterne virksomheter som "individuell terrorisme".¹⁴ Ved å introdusere terrorisme med begrepet individ, antyder Al-Hourriah en mangel på strategi, og heller istedenfor som en kollektiv beslutning som en del av slaget.¹⁵ En persons voldshandling kan tilskrives en rekke ikke-politiske og ideologiske motiver. Denne vurderingen av PFLP fremkom som unøyaktig. Organisasjonen var grunnlagt på et system med kollektiv beslutningstaking og strukturen ble opparbeidet internt i celler og kretser.¹⁶ Det politiske apparatet ble integrert med de militære faktorene i organisasjonen.¹⁷ Derfor vil ethvert angrep utført av PFLP ha et politisk formål,

¹⁰ Historical Documents of the Popular Front for the Liberation of Palestine. "Founding Statement of the Popular Front for the Liberation of Palestine – December 11, 1967," sist redigert desember 28, 2016, <http://pflp-documents.org/founding-statement-of-the-popular-front-for-the-liberation-of-palestine-english>.

¹¹ Historical Documents of the Popular Front for the Liberation of Palestine. "The PFLP and External Operations," last modified December 28 2016, <http://pflp-documents.org/the-pflp-and-external-operations-english-1971/>.

¹² Ibid.,

¹³ Ibid.,

¹⁴ Ibid.,

¹⁵ Ibid.,

¹⁶ Cubert, *The PFLP's Changing Role*, s. 51.

¹⁷ Ibid., s. 59.

og det kan dermed ikke avfeies som en tilfeldig og tankeløs individuell voldshandling.

Det primære politiske målet for PFLP var "en fullstendig frigjøring av Palestina - som skal oppnås gjennom væpnet kamp".¹⁸ PFLP sammen med Fateh, var de to mest innflytelsesrike organisasjoner i den palestinske frigjøringsorganisasjonen (PLO). Begge forpliktet seg til det som kan bli oppfattet som politisk motivert terrorisme. Selv om begge delte felles politiske mål om en suveren palestinsk stat gikk de til slutt i ulike retninger. De tok også til seg forskjellige militære tilnærminger. Fateh konsentrerte sin aktivitet på territoriet som en gang hadde utgjort det britiske mandatområdet Palestina, mens PFLP på sin side opererte i utlandet også.¹⁹ PFLP var lite fleksible og ensidige, samtidig som de heller ikke var villige til et politisk kompromiss med staten Israel. I motsetning gikk Fateh gradvis ned en politisk sti som anerkjente staten Israel og var klar på å gjøre opp for opprettelsen av en palestinsk stat på territorium som Israel var forberedt på å gi opp.²⁰ For PFLP kunne den væpnede kampen mot staten Israel kun ende dersom staten hadde blitt oppløst.

Det nasjonalistiske motivet og drivkraften bak PFLPs væpnede kampanje var i stor grad preget av før-1989 fenomenet i Israel-Palestina-konflikten. Etter 1989 tok konflikten en mer religiøs retning. Den viktigste opposisjonen til Oslo-avtalen som ble inngått i 1993 mellom Israel og Fateh, var Hamas. Hamas er en islamistisk fundamentalistisk organisasjon som dukket opp i de okkuperte områdene på midten av 1980-tallet, og som var innflytelsesrike i den første intifadaen som begynte i desember 1987.²¹ I den større Midtøsten ville svik med arabisk nasjonalisme gi en oppblomstring for rekruttering til islamistiske fundamentalistiske organisasjoner. Først Al-Qaida, og nå IS.

¹⁸ Ibid., s. 59.

¹⁹ Ibid., s. 154.

²⁰ Ibid., s. 182.

²¹ K. Hroub, *Hamas: A Beginners Guide* (London: Pluto Press, 2010), s. xv.

Religiøst tilnærming til terrorisme

IS greide først å oppnå bredere oppmerksomhet i løpet av sommeren 2014. Likevel ble gruppens ekstreme religiøse ideologi og dens praksis i Irak først utviklet av Abu Musab al-Zarqawi i starten av 2000-tallet. I 2006 slo Mujahideen Shura Council seg sammen med flere opprørsbevegelser for å skape IS og de blir nå ledet av Abu Bakr al-Baghdadi.²² Det er fire faktorer som har ledet frem til gruppens utvikling og fremvekst. Den første er å se IS som en forlengelse av Al-Qaida i Irak; den andre er fragmenteringen av den politiske etableringen etter Saddam Husseins tid og fordype og utvide sunni-sjia skillet; nedbryting av statlige institusjoner i Syria og landets nedstigning i borgerkrig; og til slutt avsporing av opprøret i den arabiske våren.²³ Disse ytre faktorene var fremtredende under dannelsen av IS, men de overser samtidig den ideologiske rollen. IS har vedtatt en religiøs form for nasjonalisme i stedet for den sekulære nasjonalismen som finnes hos PFLP. IS har forsøkt å utnytte den arabiske statens identitetskrise ved å hevde at de kan gjennomføre et samfunnsøkonomisk rammeverk som kan måle seg med vestlig modernitet.²⁴

I kjernen av dette sosioøkonomiske rammeverket var religiøs identitet, særlig preget av en sunni-muslimsk identitet. Den største forskjellen er at Al-Qaedas ideologi bestod av to komponenter: Salafi-jihadisme og ultra-konservative Saudi Salafisme.²⁵ Salafi-jihadisme var en integrert del av Al-Qaidas ideologiske orientering og er også en del av IS' ideologiske oppbygging. IS' adopsjon av Salafi-jihadisme utgjør en del av deres ideologiske drivkraft. Hvor de er forskjellige fra Al-Qaeda er at den andre halvparten av sin ideologiske konstitusjon er en form for religiøs identitetspolitikk. Dette manifesterer seg i en form for Sunni-identitet som omfatter et dypt hat for sjiamuslimer.²⁶ Dette elementet i IS' ideologi ble overført fra vraket av Al-Qaida i Irak. Salafi-

²² J. Stern and J. Berger, *ISIS: The State of Terror* (London: William Collins, 2015).

²³ F.A. Gerges, *ISIS: A History* (Princeton: Princeton University Press, 2016), s. 8.

²⁴ *Ibid.*, s. 24.

²⁵ *Ibid.*, s. 24.

²⁶ *Ibid.*, s. 25.

jihadismen hadde startet som en sosial bevegelse i Egypt og har nå fått tak over fantasien til mindre sunni lokalsamfunn over hele verden.²⁷

Denne ideologien kan være fristende for å frata stemmeretten til- og desillusjonere sunnimuslimere. Spesielt på et punkt i historien hvor det eldgamle sunni-sjia skillet er utbredt i moderne Midtøsten. Denne splittelsen innen islam har sin opprinnelse i profeten Mohammeds død i 632. Da radikal islamisme først begynte å dukke opp på 1980-tallet, tok militante grupper inspirasjon i den iranske revolusjonen 1979.²⁸ Likevel ved slutten av 1990-tallet, hadde radikal islamisme blitt mer av Saudi-inspirerte grupper.²⁹ Sjia, inkludert iranere, er nå ansett som kjettere og vantro.³⁰ IS' tolkning av islamsk lov er foreldet og er fremdeles forankret i det syvende århundre.³¹ Sentralt i denne tolkningen er Baghdadi og hans medarbeidere som fremsto som kjempere mot "Antikristi", og banet vei for den ultimate triumf av "Mahdi" og islam (Mahdi betyr den guidede på arabisk).³² Avslutningen av denne planen vil være å etablere et kalifat. Kalifatet skal være både en politisk og religiøs enhet.

Weiss og Hassan fremmer i sin bok om IS at vestlig sensasjon har bidratt til glamorisingen av IS.³³ Dette har styrket deres rekke av medlemmer og har vært med på å trekke inn forskjellige personer med et mangfold av ulike bakgrunner.³⁴ Noen ble tiltrukket av organisasjonen på grunn av en intellektuell nysgjerrighet omhandlende IS. Andre hadde fulgt jihadistenes meninger og ytringer en god stund allerede, mens de nå hadde blitt med fordi IS erobret deres territorier, eller på grunn av det faktum at de ble imponert over IS' militære ferdighet.³⁵ Den største målgruppen av IS sin rekruttering var de som støttet organisasjonens politiske mål og som tok mindre motivasjon fra den religiøse dimensjonen.³⁶ Imidlertid er det religiøse og politiske motivet blandet sammen.

²⁷ Ibid., s. 23.

²⁸ B. Lia, *Globalisation and the Future of Terrorism: Patterns and Predictions* (London: Routledge, 2006), s. 163.

²⁹ Ibid., s. 163.

³⁰ Ibid., s. 163.

³¹ Gerges, *ISIS*, s. 26.

³² Ibid., s. 26.

³³ M. Weiss and H. Hassan, *ISIS: Inside the Army of Terror* (New York: Regan Arts, 2015), s. 160.

³⁴ Ibid., s. 160-173.

³⁵ Ibid., s. 166-68.

³⁶ Ibid., s. 168.

Sunni-muslimer har følt at ettersom de har mistet kontrollen over Irak og nå lider av vold i hele Syria, har mange sunnimuslimer blitt tilhengere av IS som om det er det eneste alternativet som er tilgjengelig for dem.³⁷ Til sist finnes det en gruppe mennesker som forfatterne har merket "pragmatikere". De har kommet for å støtte eller slutte seg til IS på grunn av deres effektivitet når det gjelder styring og levering av grunnleggende tjenester, som for eksempel hygiene- og mat-levering.³⁸

I likhet med PFLP finnes det en nasjonalistisk faktor i IS' ideologiske syn. IS er anti-iranske, og dette har fungert godt med deres støttespillere og medlemmer i Syria og Irak.³⁹ Det utfyller deres intense pro-sunni Islam svært godt, da Iran er det primære sjia-muslimske landet i regionen.⁴⁰ Både syriske og irakiske regimer har hatt tilknytninger med det iranske regimet, og begge disse områdene utgjør IS' viktigste driftsmiljøer. Likevel finnes det også en større arabisk nasjonalisme som har eksistert innenfor IS' ideologiske konstitusjon.⁴¹ IS er en manifestasjon av arabere som kjemper for å forevige en særegen identitet i en verden som under stadig forandring, og som samtidig passer inn med IS' insistering på at de opererer med et annet verdisyn enn vestlig liberalisme.⁴² Nasjonalister som tilfeldigvis befant seg innenfor IS sine territorier, for eksempel batister, ble behandlet brutalt.⁴³ Likevel forble religion, og i særdeleshet sunni-islam, den primære ideologiske forankringen hos IS.

IS har tre dokumenterte begrunnelser for sine terrorhandlinger. IS, i likhet med andre salafist-jihadist grupper, baserer sine begrunnelser og rettferdiggjøring for sin vold med henvisning til vers i Islams hellige bok, Koranen.⁴⁴ Begrunnelsen for halshuggingen av James Foley ble skissert i en åtte-siders polemikk med tittelen "Spørsmålet om halshugging" skrevet av en IS-tilknyttet religiøs figur, Sheik Husayn ibn Mahmud.⁴⁵ Mahmud trekker på

³⁷ Ibid., s. 168.

³⁸ Ibid., s. 169.

³⁹ Gerges, *ISIS*, s. 219.

⁴⁰ Ibid., s. 219.

⁴¹ Ibid., s. 25.

⁴² Ibid., s. 24.

⁴³ Ibid., s. 29.

⁴⁴ D. Holbrook, 'Using the Qur'an to Justify Terrorist Violence: Analysing Selective Application of the Qur'an in English-Language Militant Islamist Discourse,' *Perspectives on Terrorism* 4 (2010).

⁴⁵ A. Chehab, 'The Islamic State of Iraq and Syria (ISIS) and the Discourse of Violence: Justifying Beheadings,' (2014), s. 1.

samlinger av gjerninger og uttrykk knyttet til profeten Muhammed, i samsvar med IS' ensidige tolkning av islamsk skrift, som også støtter hans argument med avvik ved klassisk muslimsk lære.⁴⁶ En annen begrunnelse for terrorisert vold er basert på en teori ved deres intellektuelle grunnlegger, al-Zarqawi. Teorien er at USA er engasjert i en global utryddelseskrig og total fordrivelse av sunniene.⁴⁷ Mahmud fremstiller denne teorien i sin polemikk ved å bruke den mest nylige politiske konteksten i Midtøsten. Han hevder at den amerikanske invasjonen av Irak har forårsaket drapet på over 1,5 millioner irakere og at dette har bidratt til at sjia skulle få oppnå makt i Irak.⁴⁸ Gjennom å hevde at dette er en forsvarskrig mot USA forsøker denne påstanden rettferdiggjøre IS' handlinger.

Den tredje begrunnelsen for IS' terrorisme er målsetning rundt etableringen av et kalifat. I stedet for å vise de religiøse kildene til Islam i det abstrakte, hevder IS at de har en plikt til å gjennomføre de regler og forskrifter som finnes i Koranen.⁴⁹ Den eneste måten dette regelverket kan gjennomføres i henhold til IS, er under et kalifat.⁵⁰ IS hevder at deres kalifat ikke bare følger i sporene av Abraham gjennom å legitimt ta del i politiske og religiøse ledere, men også at den nåværende (og valgte) kalifen Ibrahim oppfyller betingelsene til å være herre over alle muslimer.⁵¹ Deres tolkning av hva en kalifatet vil se ut som er ulikt fra den viktige islamske lære fra middelalderen, som for eksempel al-Mawadi og Ibn Taymiyya.⁵² Mest særegent er det at IS ønsker å etablere et kalifat på en global skala.

⁴⁶ Ibid., s. 1.

⁴⁷ Weiss and Hassan, *ISIS: Inside the Army of Terror*, s. 259.

⁴⁸ Chehab, 'The Islamic State of Iraq and Syria (ISIS)', s. 4.

⁴⁹ A. Chehab, 'The Islamic State of Iraq And Syria (ISIS): The Return Of The *Khalifa* (Caliphate),' (unpublished paper), s. 26.

⁵⁰ Ibid., s. 26.

⁵¹ Ibid., s. 29.

⁵² Chehab, 'The Islamic State of Iraq And Syria (ISIS)'.

Nåværende teori

Innenfor det enorme spekteret av eksisterende litteratur om terrorisme, vil denne avhandlingen ha fokus på å fremheve at den ideologiske motivasjonen er den viktigste drivkraften for terroraksjoner. Dette er i motsetning til en teori som for tiden er utbredt i studier om terrorisme. Den sier at individer har større sannsynlighet for å bli terrorister basert på ulik alder og etnisitet.⁵³ I 2011 drev Allison Smith et prosjekt som totalt frembrakte ni forskningsartikler om forholdet mellom gruppenes retorikk og terrorisert vold.⁵⁴ Dette fulgte med av fra et tidligere skriv som brukte en komparativ metode til å undersøke en kvantitativ innholdsanalyse av verdireferanser, motivbilder, og integrerende kompleksitet.⁵⁵

Det finnes mangfoldige definisjoner på hva terrorisme er, og dette er delvis på grunn av den foranderlige karakteren og ulike kontekster i terroriserte områder. Det anerkjente er at terrorisme er en særlig effektiv metode for å søke strategiske tvang til kraftigere aktører.⁵⁶ Derav grunn til at de fleste definisjoner av terrorisme kjennetegner rollen av ikke-statlige aktører.⁵⁷ Både PFLP og IS passer inn i disse definisjonene. Årsakene til terrorisme er også mange og utgjør en omfangsrik litteratur. Den beste analysen rundt flere mulige årsaker til terrorisme har vært tema for en utmerket artikkel publisert av Martha Crenshaw. Hun sammenligner ulike tilfeller av terrorisme, for å utskille et felles mønster av felles årsakssammenheng.⁵⁸ Hun konkluderer med at ulike ideologiske overbevisninger er en iboende del av terroristgrupper som utfordrer statlig myndighet.⁵⁹ Igjen, både PFLP og IS har dette til felles. Begge organisasjonene er ideologisk viet til å ødelegge statlig myndighet. I tilfellet for PFLP, som er Israel, for IS, statlig myndighet i alle land er illegitimt.

⁵³ P. Gill and J. Young, 'Comparing Role-Specific Terrorist Profiles,' *International Centre for the Study of Terrorism* (2011).

⁵⁴ A. Smith, 'The Relationship Between Rhetoric and Terrorist Violence: Introduction to Special Issue,' *Dynamics of Asymmetric Conflict* 4 (2011).

⁵⁵ A. Smith et al, 'The Language of Violence: Distinguishing Terrorist from Non-Terrorist Groups by Thematic Content Analysis,' *Dynamics of Asymmetric Conflict* 1 (2008).

⁵⁶ R. Dannreuther, *International Security: The Contemporary Agenda* (Cambridge: Polity Press, 2013), s. 188.

⁵⁷ *Ibid.*, s. 188.

⁵⁸ M. Crenshaw, 'The Causes of Terrorism,' *Comparative Politics* 13 (1981).

⁵⁹ *Ibid.*, s. 396.

Kildemateriale

Tilgjengeligheten på de ulike kildene for denne studien er av betydelig omfang. De historiske dokumentene tilhørende PFLP har nylig blitt digitalisert, og mye av den viktige dokumentasjonen er blitt oversatt til engelsk. Arabisk er et språk jeg ikke mestrer selv, og har ikke personlig fått sjekket at primærkildene er korrekt oversatt, men jeg har fått det sjekket opp for meg gjennom et familiemedlem som er flytende i det arabiske språket. Samtidig må jeg også legge min tillit i kredibiliteten til de menneskene som har oversatt dokumentene. Det bør også nevnes at oversettelsen var vanskelig i forsøk på å være fullstendig nøyaktig med tanke på at de forskjellige språkene har forskjellige ord og begrep som ikke nødvendigvis finnes i de respektive språkene. Dette kan også i noen tilfeller ha bidratt til ulik tolkning gjennom oversettere, selv om jeg føler jeg har hatt et godt utgangspunkt da jeg har hatt en person tilgjengelig til å bekrefte eller avkrefte de ordtakene og begrepene som viste seg å være vanskelig å forstå fra det arabiske språket og dokumentene. Den mest åpenbare begrensningen i utarbeidelsen av dette prosjektet er avhengigheten av ens ferdigheter i arabisk, men har benyttet arabiske verk til å finne ytterligere informasjon, og bekrefte eller avkrefte innhold som er funnet i andre litteratur.

Kildematerialet til IS kommer fra forskjellig hold og noe av det viktigste er blant annet *Dabiq* magasinet som blir utgitt av IS selv, sammen med en rekke andre verk som har studert IS og gruppens organisasjon, handlemåter og ideologiske ståsted. Gjennom *Dabiq* hevder IS at bladet representerer tro i fellesskap, sannhetssøking, migrasjon, hellig og fellesskap. The Clarion Project har dedikert et nettsted til *Dabiq* hvor de sier *Dabiq* er publisert for å rekruttere folk til ekstremistisk jihadisme og beskriver den som et "glattpolert propagandamagasin ... sofistikert og vakkert produsert".⁶⁰ IS har brukt magasinet til å uttrykke sitt sterke motstand til kristne, jøder, hinduer, sjiamuslimere og det muslimske brorskapet. Det har vært interessant å lese magasinet gjennom IS' eget verdensbilde og få et innblikk i hvordan de oppfatter verden og hvor skjellig den er fra folk flest sitt verdensbilde.

⁶⁰ Harris, David. *The Islamic State's (ISIS, ISIL) Magazine*. The Clarion Project. 2014. Hentet 01.04.2017
<https://clarionproject.org/islamic-state-isis-isil-propaganda-magazine-dabiq-50/>

Utover det er resten av materialet om IS hentet fra andre verk og artikler som er tilgjengelig. Dette inkluderer igjen materiale som stammer direkte fra IS. En utfordring ved innhenting av materiale til begge grupper er ulike biblioteks- og internetts søkeverktøy. Det er spesielt to hovedutfordringer ved å benytte søkeverktøy. For det første er det ingen garanti for at kun relevante artikler og verk kommer opp på et enkelt søkeord. Man kan redusere risikoen for å gå glipp av viktig informasjon ved å benytte flere søkeord. For det andre er det ikke sikkert trefflisten finner riktig statistikk over antall artikler og verk relatert til det aktuelle temaet. Eksempelvis ga søkeordet "Folkefronten for Palestinas Frigjøring" ingen treff på universitetsbibliotekets database, mens forkortelsen "PFLP" ga noen flere treff. På samme måte som ved IS er det viktig å da utforske det som kommer opp og gå videre med materialet derfra og videre til å finne mer. Samtidig ble det oppdaget at en del av det materialet som var nødvendig fantes på engelsk fra andre land enn det som er tilgjengelig i Norge.

Den sekundære litteraturen er også essensiell, og har blant annet en omfattende studie gjort av Harold Cubert om PFLP og deres utvikling. Det finnes også en del sekundærmateriale på IS. Dette omfatter brosjyrer, nyhetsbrev og religiøse forordninger. IS har en voksende sekundærlitteratur som gir enormt mye detaljer rundt opprinnelsen til gruppen og dens utvikling. Det meste av nødvendig materiale som kreves for denne avhandlingen vil være basert på forskning, bøker og annen litteratur som er skrevet om terrorisme, ideologier og gruppene som blir studert.

Hovedavhandling med problemstilling

Fremveksten av PFLP og IS har forekommet i to ulike politiske sammenheng. Den førstnevnte gruppen ble ledet av en form for sekulær arabisk nasjonalisme som understreket modernisering av arabiske samfunn gjennom en marxist-leninistisk revolusjon. Selvutnevnte revolusjonære terrorgrupper, slik som PFLP adopterte marxist-leninismen som ideologisk inspirasjon i en tid da den kalde krigen pågikk. Den kalde krigen satte to rivaliserende ideologiske prinsipper opp mot hverandre. Marxist-leninismen var den ideologien som gikk imot vestlig

kapitalisme, da den først og fremst fremmet USA. Lenins teori om revolusjon forsterket betydningen av klassekampen, og at den imperialistiske fremgangsmåten hadde delt verden mellom de avanserte industrilandene og de underutviklede koloniale samfunn.⁶¹ Vestlige kapitalistiske land ble holdt ansvarlige for å drive med plyndring av ressursene i arabiske land, og dette gjorde det vanskeligere å oppnå en resolusjon i konflikten mellom Palestina og Israel.⁶²

I slutfasen av den kalde krigen gikk også kampen mellom to ulike ideologiske sosioøkonomiske og politiske systemer mot en ende. Francis Fukuyama skrev et berømt essay som erklærte "The End of History", som mente at den liberale vestlige demokratiske kapitalismen var den siste fasen i historien.⁶³ Essayet, og den etterfølgende boka la frem muligheten for religiøs fundamentalisme å være en ideologisk makt i verden etter den kalde krigen.⁶⁴ Islamistisk fundamentalisme har utvilsomt blitt den mektigste anti-imperialistiske, anti-vestlige ideologien i muslimske miljøer over hele verden.⁶⁵ Siden slutten av den kalde krigen har det vært en økning i terrororganisasjoner som opptar en form for religiøs ekstremisme. Dette har manifestert seg innad i grupper som al-Qaida og Hamas. I Midtøsten har denne ideologien gradvis erstattet varianter av venstreorienterte marxistiske ideologier og sekulære nasjonalistiske syn som var det foretrukne ideologiske grunnlaget for revolusjonære terrorgrupper som PFLP på 1970-tallet.⁶⁶

Denne oppgaven vil også utforske forskjellen mellom IS og PFLP sine hovedmål. Dette gjenspeiler også den endrede globale politiske konteksten. Før 1989 var revolusjonære grupper som PFLP utelukkende opptatt av politikken i den arabiske verden, selv om de opererte i Europa også. IS kjemper derimot for etableringen av et globalt kalifat mens det også gjennomføres terroraksjoner i Europa.

⁶¹ Cubert, *PFLP*, s. 96.

⁶² *Ibid.*, s. 96.

⁶³ F. Fukuyama, 'The End of History?,' *The National Interest* 16 (1989).

⁶⁴ F. Fukuyama, *The End of History and the Last Man* (Harmondsworth: Penguin, 1992).

⁶⁵ Lia, *Globalisation*, s. 162.

⁶⁶ *Ibid.*, s. 162-163.

Det primære fokuset i denne avhandlingen vil være å undersøke begrunnelsen som ligger til grunn for bruk av terrorisme som et virkemiddel. Forskjeller og likheter, samt forholdet mellom ulike grupper vil bli utforsket. På bakgrunn av dette ønsker jeg å svare på følgende problemstilling:

På hvilken måte kan en redegjørelse av ideologiske faktorer bidra til å se likheter og forskjeller i måten Folkefronten for Palestinas Frigjøring og Den Islamske Stat rettferdiggjør terrorisme?

Avhandlingen vil samtidig bearbeides på bakgrunn av noen underproblemstillinger som tar for seg dette:

- ***Hvordan legitimerer terroristgrupper bruk av vold for å oppnå sine ideologiske målsettinger?***
- ***Hvorfor bruker ulike grupper forskjellig metoder for rettferdiggjørelse?***
- ***Er det omfattende forskjeller innenfor rettferdiggjøringen av terrorbruken?***

Metodisk tilnærming

Etter å ha gjort rede for utviklingen av terrorisme ved hjelp av en historisk tilnærming og etter å ha anerkjent det enorme utvalget av teoretiske og epistemologiske tilnærminger som kan benyttes rundt terrorisme, er det nødvendig å etablere en metodisk tilnærming til denne studien. Det vil skje i form av en komparativ metode med begrunnelser og rettferdiggjøringer for terrorhandlingene som er begått av IS og PFLP, herunder med et spesielt rettet fokus mot hvordan de religiøse og nasjonalistiske motiver begge opptar samhandler med de politiske målene for de respektive gruppene. Selv om det finnes svært få grupper som tar i bruk et religiøst syn og et nasjonalistisk syn, der hvor en gruppe favoriserer én forklaring og den andre gruppen velger den andre, kan det hende at begge skjuler andre politiske målsettinger. For å oppnå en effektiv tilnærming til forskjellene mellom dem og for å vurdere den politiske betydningen av ideologiske begrunnelser, fremmer det behovet for et arbeid mot en dybdeanalyse som bare kan oppnås gjennom en komparativ metodikk. I PFLP sitt tilfelle er det viktig å nevne at de har vært sterkt preget av en marxist-leninistisk ideologi, men dette kommer tydeligere frem senere.

Kjeldstadli retter oppmerksomhet mot forklaringsmodeller når vi bearbeider historie. Disse modellene har til hensikt å gripe om årsaksforhold som er utviklet av historikere. Kjeldstadli påpeker at det viktigste kravet å stille til en forklaringsmodell er ikke presisjon og klarhet, men fruktbarhet når det gjelder å vinne ny kunnskap i en empirisk forskning.⁶⁷ I tilfellet om denne studien peker Kjeldstadli på handling. Vi har handlinger styrt av en bevisst hensikt, *intensjonale handlinger*, og der det som gjøres er middelet for å nå et målsetting.⁶⁸ Selv om ikke alle menneskelige handlinger er drevet av uttrykkelige taktiske og strategiske overveielser, vil denne forskningen kunne bli koblet til intensjonale handlinger. Et annet aspekt Kjeldstadli går inn på, som også er fremtredende i avhandlingen, er *massehandlinger*.⁶⁹ Kollektiv adferd skiller seg fra enkelthandlinger fordi summen av addererer seg opp til et fenomen

⁶⁷ Kjeldstadli, Knut, *Fortida er ikke hva den en gang var: en innføring i historiefaget* (Universitetsforlaget: Oslo), 1999, s. 144.

<http://www.nb.no/nbsok/nb/8329f7a5a0626b34b574620ba31cdbc0.nbdigital?lang=no#271>

⁶⁸ Kjeldstadli, s. 32.

⁶⁹ Kjeldstadli, s. 33.

som ingen enkeltperson hadde i sinne. Et enkeltpersons handlinger kan under noen omstendigheter føre til et større omfang, og mange mennesker velger å slutte seg til det. For å forklare dette viser Kjeldstadli til nedgang i folketallet på 1900- tallet som følge av at mange mennesker startet med barnebegrensning. Både i IS og PFLP sitt tilfelle har enkeltpersoners handlinger ført til store antall medlemmer og dermed *massehandling*. I sammenheng med massehandling og flere aktørers handlinger, bygger avhandlingen på en komparativ analyse.

Sammenligning som metode har flere formål. Det første Kjeldstadli går inn på er å vise at en teori er allment. Han påpeker eksempelvis for at en revolusjon skal oppstå, er en klasse svekket i troen på sin egen sak og en eller flere underklasser vil ikke la seg undertrykke.⁷⁰ Dette vil vise seg videre gjennom PFLP sine begrunnelser. Et annet formål med å sammenligne to grupper er å finne noe å forklare, ikke nødvendigvis å vise at en forklaring er god. Hensikten er da gått over til å være *heuristisk*, altså kunnskapssøkende.⁷¹ Her sammenligner vi da for å finne kunnskap, og kunne stille og svare på gode spørsmål. I denne sammenligningen ønsker vi kunnskap om hvorvidt vi kan finne felles trekk og forskjeller mellom gruppene som studeres. Når vi forklarer noe historisk, sammenligner vi tilstander på ulike tidspunkt for å se på årsakene til hvorfor de oppsto. Den komparative metoden som benyttes her går ut på å se på to ulike grupper. Ved komparativ metode holder en altså to forskjellige enheter av samme art opp mot hverandre.⁷²

Fellesnevneren for gruppene her er bruken av terrorisme som virkemiddel. Med ulike teknikker kommer vi frem til metoden i komparativ analyse. Ved en sammenligningsmetode er det også viktig å tenke på hva vi skal sammenligne. Vi skal ikke sammenligne alle aspekter, men beskrivelser av enhetene som er viktig for studiet, der noe er tatt med og noe er utelukket.⁷³ I denne studien vil det bli lagt vekt på hvordan gruppene bruker ideologiske faktorer til å forsvare terrorhandlinger. Rundt komparasjoner er det mange grep som kan gjøres for å gi sikkerhet til resultatene og for at arbeidet blir

⁷⁰ Kjeldstadli, s. 263.

⁷¹ Kjeldstadli, s. 263.

⁷² Kjeldstadli, s. 265.

⁷³ Kjeldstadli, s. 267.

overkommelig. Som Kjeldstadli påpeker, velger mange forskere, inkludert undertegnede for denne studien, å konsentrere seg om et "hovedstudieobjekt" og sammenligne kun de punktene som er avgjørende for en.⁷⁴ Hundstad legger til at det er viktig å være klar over at en forutsetning for at komparasjonen skal ha kredibilitet er også et visst kjennskap til alle objektene som skal sammenlignes, noe som er ekstremt tidkrevende.⁷⁵ Da kjennskap til alle sider ved denne studiens objekter er stort, legges det vekt på det Kjeldstadli var innom når han mener vi må trekke ut de delene av enhetene vi vil sammenligne, og ikke alle aspekter ved objektene.

Det finnes et bredt spekter av primære og sekundære kilder tilgjengelig som kan bidra til analysen i denne studien. De viktigste kildene som benyttes vil inneholde reportasjer om hendelser, propaganda, offentlige rapporter og førstehånds-beretninger om terrorhandlinger, hvor disse enten stammer fra terrorgruppen eller fra de som opplevde terroren. Alle disse kildene er ansett for å være dokumenter ved at de aktivt reflekterer over hele verden der hvor de er blitt fremstilt.⁷⁶ På den annen side vil bøker, faglige tidsskriftartikler, teoretiske tekster, meninger fra pålitelige og autoritative kilder og artikler tilgjengelig på nettet utgjør sekundærkilder som brukes. Alle kilder vil være fullt vettet før de blir innlemmet i studien for å sikre at de heller vil styrke legitimiteten av analysen istedenfor å undergrave den.

Der det er mulig, vil primærkilder brukes på en utredende måte gjennom en induktiv tilnærming for å sikre at fremstillingen av virksomheten til terrorgrupper ikke blir påtvunget studiet før analysen blir avsluttet. Ved å adoptere en induktiv tilnærming gjør det at materialet bidrar til utredningen av konklusjoner, som fører logisk nok til dem, i stedet for å påtvinge det avhandlingen. For å tilrettelegge en forståelse av terrorisme til det punktet hvor mulige løsninger kan formuleres er dette den eneste effektive tilnærmingen. Det

⁷⁴ Kjeldstadli, s. 268.

⁷⁵ Hundstad, Dag, *Komparasjon i historiskeforskning – metodiske og teoretiske utfordringer*. Prøveforelesning for PhD-graden i historie, Universitetet i Bergen. 2013. S. 10
http://www.academia.edu/3816881/Komparasjon_i_historieforskning_-_metodiske_og_teoretiske_utfordringer

⁷⁶ Monageng Mogalakwe, "The Use of Documentary Research Methods in Social Research", *African Sociological Review* 10,no. 1 (2006), s. 221.

er mye informasjon tilgjengelig så dette bør ikke vise seg å være problematisk, men det er vanskelig å opprettholde et objektivt syn på et slikt sårbart tema så det må bli tilnærmet på et varsomt måte for å forhindre potensielle overtredelser i konklusjonene som vil bli trukket.

Det finnes begrensninger i forbindelse med denne sammenlignende tilnærmingen. Den første er knyttet til selve omfanget av informasjon og analyser som er tilgjengelig på terrorisme generelt, så vel som de mange analysene av IS og PFLP som har blitt publisert i løpet av de siste to tiårene. Terrorismen befinner seg i et bredt område som sammensetter et svært spekter av problemstillinger, teorier, ideer og analyser slik at utforskningen av IS og PFLP via en komparativ tilnærming besitter en mulighet til å avvike fra sitt opprinnelige formål. Problemstillingen som er blitt utledet samt målene det tilstreber å oppdage er faktisk ganske innskrenket som følge av et bevisst forsøk på å begrense parameterne av studien og for å opprettholde et bestemt fokus. Hovedfokuset vil være terrorisme av det 21. århundre i relasjon til de to bestemte gruppene, men det vil også foretas en historisk tilnærming til dem for å etablere ideologisk base og operasjonelle verdier. Det er forventet at dette vil kunne oppheve den potensielle begrensningen.

En annen begrensning som svært sjelden blir anerkjent i en slik akademisk oppgave er terrorisme som oppstår som et resultat av dens natur, i tillegg til den kontinuerlige utviklingen den erfarer og dens betydning i fremtidige bevegelser. Den skiftende tilstanden er nyttig motstand, men det er derimot problematisk for analysen fordi det kan føre til at forskningen blir foreldet svært raskt. For eksempel er situasjonen i Irak og Syria pågående og former kontinuerlige etterforskninger i langt større grad enn angrep i Vesten kun fordi IS er langt mer aktive der, og fordi at dette endrer dynamikken i terror. Det samme kan sies for PFLP gitt den pågående stilling for den israelsk-palestinske konflikten. Som sådan er det nødvendig å opprettholde et smalt fokus i relasjon til tidsrammen av forskningen og dens betydning. Å sørge for at analysen er oppdatert når prosjektet er fullført vil sikre at konklusjonene er nøyaktige og relevante.

Dette kapittelet har etablert det konseptuelle og teoretiske rammeverket gjennom måten terrorisme effektivt kan bli vurdert, dersom ikke definert. Selv

om det faktum at det ikke finnes noen klar definisjon på terrorisme er problematisk i den forstand at terrorismens kompleksitet overgår enhver kvalifisering, samt fremmer det en mulighet for videreutvikling av kunnskap som er sammen med terrorkarakteristikken. Skiftene i globale sammenhenger fremheves som viktige fordi de nødvendiggjør en endring i tilnærmingen til bruk av vold for å oppnå politiske, sosiale eller religiøse mål.

Dette fremmer også spørsmål rundt de ideologiske begrunnelsene for terrorisme og rettes spesifikt mot årsakene som utløser faktiske innvirkninger på karakteren, fokuset og omfanget av volden. Som sådan vil neste kapittel følge ideologiske begrunnelser for terrorisme i teori og praksis.

2. Definisjonen, utviklingen og betydningen av terrorisme

Det å fremme en forståelse av terrorisme i moderne tid begynner med å definere det, identifisere ulike betraktninger av utviklingen og erkjenne dens betydning. Imidlertid er det absolutt langt mer komplisert å gjøre det, enn det enkle utsagnet antyder. White hevder at det er umulig å definere terrorisme, da noe som helst forsøk på avklaring begrenses av klart definerte parametere; hvis det er definert for snevert så er det sannsynlig å utelukke forbrytelser begått mot sikkerhet og statlige tjenestemenn, men hvis det blir definert for bredt til å omfatte forbrytelser begått mot statlig personell blir det problematisk fordi staten kan bruke det til å merke frihetskjemper som terrorister når de faktisk ikke har begått typiske terrorhandlinger.⁷⁷ Politiske ledere innehar ikke kvalifikasjonene til å foreta slike vurderinger, så det er dermed viktig å poengtere at definisjonen som er gitt har en viss grad av fleksibilitet for å kunne beskytte mot ukritiske forespørsler. Jongman er enig med denne betydningen, og bemerker at det er motstridende krav som stilles til definisjonen av terrorisme avhengig av perspektiv, samt paradokset knyttet til spørsmålet om at terrorisme ikke er et enhetlig begrep.⁷⁸

Det er faktisk feil å begrense identiteten til gjerningsmennene av terrorhandlinger til organiserte grupper, et bestemt politisk syn eller spesifikk religiøs orientering. Det er ikke og har aldri vært et enhetlig konsept, men det betyr ikke at definisjonene som har blitt publisert i offentlige dokumenter, akademiske analyser og teoretiske rammeverk ikke bør undersøkes. Tvert imot er det viktig å få en forståelse for karakteren og utviklingen av terrorisme for å få et dypere innsikt i PFLP og IS.

⁷⁷ Jonathan White, *Terrorism and Homeland Security* (Boston: Cengage, 2016), s. 7.

⁷⁸ Albert Jongman, *Political Terrorism* (New Brunswick: Transaction Press, 1988), s. 11.

Definisjoner av terrorisme

Det er i hovedsak to ulike definisjoner av terrorisme, teoretisk og offisiell. Sistnevnte blir fastsatt av regjeringer og internasjonale institusjoner. For å ta det forrige først, klarlegger Chomsky to spørsmål som er relevante for globale tilnærminger til terrorisme i det 21. århundre, herunder spesielt hvordan terrorisme bør defineres og hva responsen på den skal være.⁷⁹ Som et svar på det første spørsmålet definerer han sin teori om terrorisme ikke bare som en ulovlig handling der uskyldige blir utsatt, men fremlegger også et paradoks fordi svaret bør være moralsk akseptabelt under rettferdig krigs lære.⁸⁰ Et idealistisk modus for diskusjon, er bare krig definert som en tilnærming til måten som tilsier handling i potensielle konfliktsituasjoner, balansering av forestillingen om at statene har plikt til å forsvare sine borgere med vern av liv og moralsk ansvar som noen ganger gjengir vold og bruk av nødvendig makt.⁸¹ Henvisningen til moralsk resonnering er spesielt interessant fordi den er bundet opp med den implisitte kritikken av USA og at den opererer innenfor moralske rammer som støtter bare når det passer deres egne interesser der terrorisme er en bekymring.⁸² Dette kompliserer definisjonen av terrorisme fordi det utvider parameterne og tilbyr et komparativt interessepunkt som ikke nødvendigvis er relevant for hva terrorisme faktisk er i praksis. Faktisk hevder Richard at terrorisme som et begrep har blitt strukket til en slik grad innen offentlig og politisk diskurs at det er vanskelig å balansere interessene til de ulike politiske rammene med en kvalitativ egenart om begrepet terrorisme i seg selv.⁸³ Igjen så kompliserer dette idéen om hva terrorisme egentlig er, samtidig som det er viktig å erkjenne dette fordi det har "... igjen et vakuum for aktører, enten de er statlige eller ikke-statlige, for å definere terrorisme på måter som tjener deres egne politiske og strategiske interesser".⁸⁴

⁷⁹ Noam Chomsky, *Pirates and Emperors, Old and New: International Terrorism in the Real World* (Cambridge: South End Press, 2002), s. 59.

⁸⁰ Chomsky, *Pirates and Emperors*, s. 98.

⁸¹ Jean Elshtain, "Introduction", in *Just War Theory*, ed. by Jean Elshtain (New York: NYU Press, 1992), s. 1-2

⁸² Chomsky, *Pirates and Emperors*, s. 98.

⁸³ Anthony Richards, *Conceptualizing Terrorism* (Oxford: Oxford University Press, 2015), s. 2-3.

⁸⁴ Richards, *Conceptualizing Terrorism*, s. 3

Det er en naturlig anerkjennelse at fraværet av en universell definisjon av terrorisme passer de strategiske formål til den enkelte stats anti-terrorisme og lovbestemte strukturer og det er viktig å vurdere statlige definisjoner for å måle hvor langt dette kan være tilfelle.

Den tilsynelatende umulighet rundt det å definere terrorisme på noen tilfredsstillende måte er problematisk på en mer utfyllende måte, spesielt at mangelen på en avtalt offisiell definisjon markerer en unnvikende løsning.⁸⁵ Naturligvis så finnes det en generell enighet når terrorisme **blir** undersøkt utover teorien og i form av oppfatninger av vestlige regjeringer og hvordan de manifesterer seg i lov. For eksempel er definisjonen av terrorisme som er lagt til grunn av den britiske regjeringen svært nyansert, men lovlig nedfelt i den såkalte «Terrorism Act 2000».⁸⁶

Dette er en svært detaljert definisjon av terror som inkorporerer en rekke punkter. Det rettslige rammeverket er i hovedsak lagt til rette for anvendelse av definisjonen av terrorisme gjennom et trepunkts system, der selve handlingen er klart definert og handlingen provoserer frykt samtidig som den kan oppleves som skremmende, og er motivert av politikk og religion. Selv om del 1 er ganske klar på hvilke kriterier terrorisme har å forholde seg til, gir del 2 en omfattende liste over potensielle lovbrudd som kan karakteriseres som terrorisme.

Dette er forholdsvis utfyllende, men forsterkes også av den tredje seksjon, nærmere bestemt anvendelse av ideen om at bruk av våpen eller eksplosiver kan utgjøre terror uansett hva hensikten eller målet for den er. Det synes å være en vilje til å sikre at alle potensielle terrorhandlinger er dekket av en svært kompleks definisjon, men dette har tiltrukket anklagen om at den er for vid.⁸⁷ Det finnes garantert bekymring for at den kan bli manipulert til å passe til et

⁸⁵ Andrew Silke, *Research on Terrorism: Trends, Achievements and Failures* (Cambridge: Psychology Press, 2004), s. 3.

⁸⁶ British Government, "Terrorism Act 2000", *The National Archives*, accessed 17 January 2017. <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/11/section/1>.

⁸⁷ Duncan Omanga, *The Media and Terrorism* (Zurich: LIT Verlag, 2016), s. 69.

bestemt politisk formål, som å bli brukt som et verktøy **til** å forhindre regimer som blir truet fordi det moralsk sett kan tolkes som å nekte grupper rett til revolusjon.⁸⁸ Dette er svært lite sannsynlig gitt stabilitet i det demokratiske systemet i de fleste vestlige demokratier, men det er viktig å påpeke dette fordi det markerer hvor bred rekkevidden av definisjonen potensielt kan være.

Den britiske juridiske definisjonen av terrorisme har imidlertid ledet til kritikk hvor den anklages for å være for overdreven i sin tilnærming til å forme et rammeverk som terrorisme kan identifiseres i. For eksempel identifiserer Roach to feil; 1) definisjonen går utover rettsdefinisjoner av terrorisme, noe som betyr at det er vanskelig å håndheve fordi det omfatter handlinger som skade på eiendom og bør være begrenset til strafferett, og 2) denne definisjonen krever bevis på at terrorisme blir begått på grunn av politiske eller religiøse motiver. I praksis er denne kritikken basert på det faktum at de krenker strafferett og gir den distinkte muligheten for at politiet kan bli hemmet av en manglende evne til å svare på skader forårsaket av terroristisk vold. Dette er ikke tilfellet med andre betegnelser, særlig de som er ansett for å være langt mindre komplisert og tillater rom for tolkning, så vel som evnen til å oppta utviklingen av terror innenfor en moderne kontekst. For eksempel vedtok Europarådet definisjonen av Parlamentarikerforsamlingen i 1999, og vurderer dermed:

... En terrorhandling for å være "en straffbar handling begått av enkeltpersoner eller grupper som tyr til vold eller truer med å bruke vold mot et land, dets institusjoner, befolkning generelt eller enkeltpersoner og som blir motivert av separatistiske aspirasjoner, ekstremistiske ideologiske oppfatninger, fanatisme eller irrasjonelle og subjektive faktorer, er ment for å danne et klima av terror blant

⁸⁸ Christopher Pyle, "The Political Offence Exception", in *Legal Responses to International Terrorism: US Procedural Aspects*, ed. by M. Bassiouni (Dordrecht: Martinus Nijhoff, 1988), s. 183

offentlige myndigheter, enkeltpersoner eller grupper i samfunnet, eller blant allmennheten.⁸⁹

Igjen viser denne definisjonen seg å være omfattende, men paradoksalt nok er den ikke spesifikk når det gjelder dets utsikter. For eksempel hevder den at terrorisme kan være begått av en enkeltperson eller en gruppe, innlemme vold eller trusler om vold, og induserer terror. Den inneholder ikke potensielle terrorhandlinger og innlemmer heller ikke en utfyllende liste over motivasjonen bak, men benytter istedenfor uttrykket "subjektive faktorer" for å skape et virkemiddel til å utvide definisjonen til å omfatte alt som ikke er nevnt i teksten. Det er interessant å merke seg at dette leder direkte inn mot White sin påstand om at det er umulig å definere terrorisme i noen meningsfull forstand.⁹⁰ Faktisk kan ingen meningsfull avklaring av hva terrorisme er bli identifisert innenfor denne offisielle beskrivelsen, men et direkte resultat av dette er at det blir mindre problematisk og mer nyttig for politiet.

Det er ytterligere en definisjon som fortjener oppmerksomhet innenfor en analyse av hva terrorisme egentlig er og hvordan det oppleves av Vesten. Blottet for en enklere definisjon, skiller USAs FBI mellom nasjonal og internasjonal terrorisme, men begge under den vide oppfatningen at det utgjør "...ulovlig bruk av makt eller vold mot personer eller eiendom for å skremme eller tvinge en regjering, sivil befolkning, eller noen segment av denne, for å fremme politiske eller sosiale mål."⁹¹ Som med de andre tilgjengelige definisjonene har dette tiltrukket seg omfattende kritikk fordi det er begrenset. Det mest bemerkelsesverdige poenget med begrensningen er bruken av begrepet "ulovlig" fordi det avgrenser anvendelsen av definisjonen til handlinger som er straffbare etter det gjeldende juridiske rammeverket, og dermed begrenser sitt politiske sak og forårsaker problemer der det er bekymring rundt motivet.⁹² Som sådan,

⁸⁹ Committee of Ministers, "Guidelines on Human Rights and the Fight Against Terrorism", *Council of Europe*, 11 July 2002, http://www.coe.int/t/dlapil/cahdi/Source/Docs2002/H_2002_4E.pdf

⁹⁰ White, *Terrorism and Homeland Security*, s. 7.

⁹¹ National Institute of Justice, "Terrorism", *NIJ*, accessed 16 January 2017, <https://www.nij.gov/topics/crime/terrorism/Pages/welcome.aspx>

⁹² Brent Smith, *Terrorism in America: Pipe Bombs and Pipe Dreams* (New York: SUNY Press, 1994), s. 6

frem til enkeltpersoner eller grupper har brutt loven er det lite som kan gjøres for å løse problemet med terrorisme i USA.

Selv om det kan hevdes at dette punktet også gjelder innenfor britisk lovgivning og der Europarådets vedtatte definisjon kan brukes, er det ikke avgjort i definisjonene som er gitt. Men Smith påpeker også at det finnes en form for fleksibilitet i forhold til definisjonen gitt av FBI som er uvanlig, fordi den setter spørsmålstegn ved motivasjonen til terroristene, som bestemmer at kravene som stilles til etterforskning blir guidet med hensikt å påvirke eller undergrave de sosiale og politiske rammene i en nasjon.⁹³ I den forbindelse, slik terrorisme er definert her, har den mindre å gjøre med lovbrudd enn britenes definisjon mens den samtidig er uløselig knyttet til hvordan det kan bli etterforsket av FBI.

I praksis er det mulig å hevde at ingen av dagens definisjoner av terrorisme som er nedfelt i det rettslige, statlige eller konstitusjonelle rammer i vesten faktisk er akseptable i øyeblikket, og de forholder seg heller ikke til hvordan terrorisme kan takles fra et løsningsorientert perspektiv. Selv om det er ganske åpenbart at den vide tilnærmingen til hva terrorisme er har blitt oppsøkt av de som ønsker å minske frykten for det, gjør det samtidig lite for å fremme en form for forståelse, og dette er i stor grad grunnen til at de er problematiske. Til tross for dette peker analysen av ineffektive definisjoner av terrorisme på behovet for å vurdere utviklingen av terrorisme for å få fullt utbytte av hvorfor det er så vanskelig å formulere en effektiv oppsummering av hva det egentlig er.

Utviklingen av terrorisme

Terrorisme begynte ikke i et tomrom og er observerbar fra 1800-tallet i sin moderne form, fra den franske revolusjonen i vesten, samtidig som den også tok ulike former gjennom nyere historie og forekommer oftere i demokratiske land enn i autoritære ekvivalenter.⁹⁴ Nyere teorier finner faktisk begynnelsen på moderne terrorisme i mye større tidsmessig nærhet til i dag. For eksempel

⁹³ Smith, *Terrorism in America*, s. 7

⁹⁴ White, *Terrorism and Homeland Security*, s. 8.

hevder Cooper at perioden innen moderne terrorisme begynte i 1968, som var året da PFLP kapret El Al Flight 426 og markerte slutten på overgangen fra den tradisjonelle terrorismen til en mer moderne, klar form for terrorisme som så gjerningsmenn rope om deres sak.⁹⁵ Denne påstanden virker logisk, men den blir utfordret av andre teorier som er mer allment akseptert for å være autoritativ.

I 2004 la David Rapaport frem en teori om de "fire bølgene" innenfor moderne terrorisme, som er en modell som kartlegger den historiske utviklingen av terror og som antyder at 11. september angrepet på World Trade Center i New York bare var en del av den fjerde bølgen av terror.⁹⁶ Han identifiserer fire bølger i den moderne perioden innen terrorisme, som begynte i Russland i 1880 med anarkist-bølgen, bevegde seg gjennom den antikoloniale bølgen som startet i 1920 og en «ny venstre» bølge som dukket opp i de senere tiårene av det 20. Århundre. Til slutt, på dagens bølge, i form av religiøs terrorisme som begynte i 1979.⁹⁷ Hver av disse bølgene har en helt annen ideologisk plattform de er bygd på, men styrken i bølge-fenomenet tyder på er at terror er integrert i den nye bevegelsen gitt av begrepet "bølger", eller individuelle sykluser av aktivitet som blir bredt definert som følge av dominerende trekk og felles energi som former de gruppene som finnes i og deltar i hver enkelt bølge.⁹⁸ Rapaports teori er faktisk relativt enkel og den har oversiktlig kartlagt ulike perioder og bevegelser som alle kan klassifiseres som terrorisme til tross for avvik i forhold til deres formål og ideologiske fundament. Det blir imidlertid mer komplisert under overlapping av bølgene og det faktum at enkelte organisasjoner og grupper innenfor en bølge faktisk overskrider det eller opprettholder relevans som følge av politiske og sosiale forhold. PFLP, som ble offisielt grunnlagt i 1967⁹⁹, men fortsatt opprettholder relevans som et direkte resultat av det faktum at den israelsk-palestinske konflikten pågår. Erkjennelsen av uregelmessighetene bidrar til å styrke det teoretiske rammeverket fordi det anerkjenner en

⁹⁵ Barry Cooper, *New Political Religions, Or An Analysis of Modern Terrorism* (Columbia: University of Missouri Press, 2004), s. 51.

⁹⁶ David Rapaport, "The Four Waves of Modern Terrorism," in *Terrorism: The Fourth or Religious Wave*, ed. by David Rapaport (London: Routledge, 2006), s. 3

⁹⁷ Rapaport, "The Four Waves of Modern Terrorism", s. 3-4

⁹⁸ Rapaport, "The Four Waves of Modern Terrorism", s. 4

⁹⁹ As'ad AbuKhalil, "Internal Contradictions in the PFLP: Decision Making and Policy Orientation", *Middle East Journal* 41 (1987), s. 362.

dynamikk i utviklingen av terrorisme som er blitt tydeliggjort gjennom moderne tid. Som det globale politiske klimaet har endret seg, har terrorismen samtidig endret seg. Dette blir dokumentert gjennom begrepet bølger. Imidlertid krever den nåværende religiøse bølgen nærmere granskning for å fastslå gyldigheten og dens nytteverdi.

Rapaports teori omhandlende «fire bølger» hevder at den religiøse bølgen ikke er et nytt konsept, men heller en som har vært i periferien av moderne terror som et resultat av hvor viktig religion er til identitet, spesielt der religion og etnisitet overlapper.¹⁰⁰ Denne ideen legger grunn for andre som anses å være annerledes, skyver dem utenfor parameterne til dominerende samfunn og oppmuntrer dem til å omfavne sin identitet som kan tolkes innenfor religiøse og etniske strukturer. McAllister og Schmid supplerer til dette ved å tolke teorien som utpreget ikke-statlig fokus, mens man samtidig observerer at hver bølge bidrar til arten og omfanget på volden i den neste.¹⁰¹ Imidlertid er denne tolkningen noenlunde problematisk og demonstrerer tvetydighet av teorien. Hovedpoenget med påstanden her er at teorien er ikke-statlig i språket den bruker, men at den også paradoksalt kan plassere terrorister innenfor statens innretninger da det innebærer at bølgene tilbyr mulighet til å rettferdiggjøre og gi organiseringsprinsipper til en stat. Det tilbyr samtidig validering til enkeltpersoner og grupper i alle trossamfunn til å målsette den mot de som oppfattes som fiender.¹⁰² Dessuten lokaliseres opprinnelsen til den fjerde bølgen i den iranske revolusjonen i 1979, og den lenker dermed bølgen til Islam¹⁰³, samt til de historiske hendelsene som fundamentalt endret innholdet i Midtøsten og oppfordret ulike tilnærminger til det politiske rammeverket i den arabiske verden.

Det er derimot interessepunkter i Rapaports teori som er blitt reist av forskere og kritikere om teoriens gyldighet. For eksempel trekker Kaplan kritisk oppmerksomhet til det faktum at religiøs terrorisme har økt som følge av aktivitetene og ulike angrep som har blitt gjennomført i løpet av fjerde bølge:

¹⁰⁰ Rapaport, "The Four Waves of Modern Terrorism", s. 17

¹⁰¹ Bradley McAllister & Alex Schmid, "Theories of Terrorism", in *The Routledge Handbook of Terrorism*, ed. by Alex Schmid (Abingdon: Routledge, 2011), s. 228

¹⁰² Rapaport, "The Four Waves of Modern Terrorism", s. 17

¹⁰³ Rapaport, "The Four Waves of Modern Terrorism", s. 18

"Terrorisme har alltid i en forstand vært en form for teknikk tilsiktet flere målgrupper ... dette har vært det karakteristiske for terrorismen i hver bølge. Teknologiske nyvinninger som korresponderte med «fjerde bølge» har forstørret ytelse- eller publikumsforholdet til et nytt nivå."¹⁰⁴ Implikasjonen her er at skiftet mellom bølgene er basert på en skiftende natur i omstendighetene rundt terrorisme i stedet for i terrorismen i seg selv. Selv om Kaplan erkjenner at det religiøse aspektet er viktig i karakteriseringen av den siste bølgen, synes han å låne ut mer myndighet til de kommunikative elementene knyttet til de utfordringene som ligger til grunn for det.

Videre kritiserer han åpenlyst Rapaport for de vide forutsetningene han inkorporerer i sin teori, og bemerker spesielt at forestillingen om at den religiøse bølgen utelukkende har sine røtter i islam er "feil som en veldig vid mangel... skjuler makt og lokal misnøye, og hendelser i å få menn og kvinner til å ta til våpen og slutte seg til terrorbevegelser."¹⁰⁵ Han viser til radikaliserings av Sikh samfunnet, spesielt de radikale fraksjonene i Khalistan-bevegelsen, som et eksempel på ikke-muslimsk terrorisme som sjelden får noen oppmerksomhet i media, men som motbeviser forestillingen om at islam er den eneste kilden til den nåværende bølgen. Det finnes utvilsomt anerkjennelse til dette argumentet fordi rammen for Rapaports teori, til tross for dens nytte, er begrenset av de konkrete parametrene der det skal være en viss grad av fleksibilitet, samt en anerkjennelse av betydningen av det lokale som en utløsende faktor for handling. Det mangler en dynamikk som er nødvendig for å tilfredsstille den konstante forandringen av terrorisme som oppstår som et resultat av de ideologiske og politiske endringene som oppstår mellom grupper og innenfor grupper på jevnlig basis. Det må imidlertid bemerkes at Kaplans analyse identifiserer en potensiell femte bølge i form av nasjonalisme som er dypt inngrodd i den moderne bevisstheten og som ofte blir oversett som følge av de internasjonale utsiktene den globaliserte verden har hatt en tendens til å adoptere.¹⁰⁶ Kaplan hevder at denne bølgen begynner med provinsialisme og nasjonalisme og "... fokuserer på bevegelser som er oppstått av

¹⁰⁴ Jeffrey Kaplan, *Terrorist Groups and the New Tribalism: Terrorism's Fifth Wave* (Abingdon: Routledge, 2010), s. 43

¹⁰⁵ Kaplan, *Terrorist Groups*, s. 44

¹⁰⁶ Kaplan, *Terrorist Groups*, s. 45.

internasjonalistiske bølger av terror hvor drømmen om å skape et utopisk landsfolk av en fullkommen rase av menn og kvinner som mot slutten viser seg sterkere enn noe større globalt kall noensinne kunne."¹⁰⁷ Som sådan identifiserer den ikke på samme måte som Rapaports teori gjør i å identifisere den iranske revolusjonen i 1979 som en årsaksfaktor for begynnelsen av en religiøs bølge, men i stedet tyder den på at det er grunnlagt på bevegelser båret av tidligere bølger som oppstod og vokste fra lokale forhold og som ledet til overlevelsen av gruppene i mellom bølgene.¹⁰⁸ Implikasjonen her er at roten kan oppstå som en forklaring på utholdenheten til noen grupper mens andre til slutt forsvant da deres sak ikke lenger engasjerte dem. Det hjelper til å bygge bro over gapet i Rapaports teori samtidig som det tilfører en målbar forklaring på utviklingen av terrorisme utover dens nåværende situasjon. Denne teorien er derfor nyttig å supplere i prosessen om å bestemme i hvilken grad nasjonalisme er en viktig faktor i det nåværende tidspunkt, og hvordan det vil fortsette å være det i fremtiden.

Naturligvis finnes det andre teorier om terrorisme der mange av dem har som formål å kategorisere bevegelser på en lignende måte som Rapaport har gjort. For eksempel har Hoffman en annen teori, men denne er en som kun avgrensner mellom ortodoks terrorisme og ny terrorisme. Ortodoks terrorisme er symbolsk og hevder status for propaganda fordi hver handling er utformet med mål om å terrorisere og skremme lokalsamfunn, grupper eller nasjoner, samt skape slående frykt mot de som opplever vold, enten førstehånds eller via et kollektivt publikum. Dermed fremstiller det press ved at folk tillater kravene fra terrorisme eller i det minste oppføre seg på en bestemt måte i etterkant.¹⁰⁹ Teoriens underliggende kunnskap om ortodoks terrorisme er derimot feil fordi den tilstreber å legge til rette for en forståelse av terrorisme på en bred skala rundt hvordan det fungerer og hva det er og forklarer volden uten å komme med noen forsøk på å undersøke begrunnelser i form av sin legitimitet eller dybde. Fremveksten av den nye terrorismen derimot, er mindre forståelig fordi det eksisterer en mangel på sammenhengende motiver, en mangel på troverdige

¹⁰⁷ Kaplan, *Terrorist Groups*, s. 45.

¹⁰⁸ Kaplan, *Terrorist Groups*, s. 47.

¹⁰⁹ Bruce Hoffman, *Inside Terrorism* (London: Indigo, 1999), s. 17

påstander om ansvar i en hvilken som helst konvensjonell forstand, men er en større trend i masseterror ved omfanget av vold.¹¹⁰ Dette er et tegn på et skifte mellom den gamle og den nye terrorformen, og identifiserer områder av utviklingen i en overgangsfortelling som peker til modernisering av terrorisme på slutten av det 20. århundre.

Mens denne teorien tilsynelatende er enkel da den isolerer og forklarer egenskapene til de to formene for terrorisme som er identifisert, er den feil i sin tilnærming fordi dens generaliseringer antyder flyt og rask utvikling av terror i moderne tid. Selv om den ble publisert i 1999, før utviklingen av Al-Qaida og angrepet på New York 11. September, og som virkelig viser internasjonal rekkevidde av terrorisme i den moderne tidsalder, er den allerede utdatert. De identifiserte, i forbindelse med den nye terrorismens praksis, spesielt motvilje til å kreve ansvar og mangelen på et helhetlig motiv. For eksempel det at IS påtok seg ansvaret for angrepet i København i september 2016 hvor en "soldat av den islamske staten" skjøt to politimenn. På en mye større skala, herunder spesifikt en masse-skala som Hoffman diskuterer, tok IS også på seg ansvaret for angrepet i flere områder i Paris i løpet av november 2015.¹¹¹

Betydningen av terrorisme

Betydningen av terrorisme er fastlåst i mønstre tilhørende terrorisme i internasjonal forstand siden forekomsten av 11. september fordi det har foregått en vestlig mobilisering mot en erfart terrortrussel som har spredt seg globalt.¹¹² Internasjonaliseringen av terrorisme har fundamentalt endret det nasjonale sikkerhetslandskapet fra et vestlig perspektiv, men det har også samtidig utvidet spillefeltet for store terrorgrupper. Denne metaforen er et effektivt virkemiddel for å beskrive det faktum at det som oftest er en strategisk tilnærming til redsel at meget organiserte grupper følger kan identifiseres innenfor deres

¹¹⁰ Hoffman, *Inside Terrorism*, s. 22-25.

¹¹¹ Rukmini Callimachi, "ISIS Claims Responsibility, Calling Paris Attacks 'First of the Storm'", *The New York Times*, 14 November 2015, https://www.nytimes.com/2015/11/15/world/europe/isis-claims-responsibility-for-paris-attacks-calling-them-miracles.html?_r=0.

¹¹² Marianne Vardalos, *Engaging Terror: A Critical and Interdisciplinary Approach* (Boca Raton: Brown Walker Press, 2009), s. xiii

handlinger. Fra deres perspektiv er terrorismen viktig fordi den trekker oppmerksomhet til en sak og til relevante mål mens den også legger vekt på å fange oppmerksomheten til globale samfunn som de søker å nå ut til. Videre utvikler det en betydning innenfor den politiske arenaen og oppfordrer enkeltpersoner til å legge press på politikerne til å iverksette tiltak der samfunnet er demokratisk.¹¹³ Der hvor dette skjer kan det også være et grunnleggende skifte i samfunnsmessige holdninger, politiske utsikter og maktbalansen som manifesteres innenfor samfunn på det mest grunnleggende nivået. I praksis viser dette til en forestilling rundt betydningen av terrorisme som ikke kan kvantifiseres og som går utover andre politiske utfordringer som kan være relevante til bestemte tidsperioder.

Det vestlige perspektivet tilnærmet mot terrorisme er ofte i konflikt med juridiske og kommunikative faktorer som ofte reiser spørsmål rundt balanse. Dette føres direkte inn i betydningen av terrorisme fordi det påvirker hvordan den oppleves i dagens samfunn. Et eksempel på en konflikt som aktivt stiller spørsmål ved plasseringen av terrorisme i det moderne samfunn ligger i det faktum at enkelte terrorister ofte kun blir tiltalt etter lovbruddene som kommer som en direkte følge av deres handlinger, som for eksempel drap og bæring av skjulte våpen, dette som en følge av at terrorisme er svært politisert.¹¹⁴ Faktisk er det spesielt tydelig i den amerikanske tilnærmingen til terrorisme at det anses å være et politisk anmodning utover status som en kriminell handling: "For USA, da målet for terrorisme er å svekke landets sikkerhet og fred, er det riktig å iverksette tiltak i opprettholdelse av nasjonal sikkerhet."¹¹⁵ Det faktum at det legges vekt på nasjonal sikkerhet viser et ideologisk grunnlag for å håndtere terrorisme i Vesten, men modellene som er utviklet for å forklare dens utbredelse og bruk av bestemte grupper peker på det faktum at det vil være problemer med å etablere en effektiv protokoll for å håndtere det fordi den ideologiske begrunnelsen jevnet med hver gruppe enten blir ignorert eller

¹¹³ James Lutz & Brenda Lutz, *Global Terrorism* (Abingdon: Routledge, 2013), s. 45

¹¹⁴ James Beckman, *Comparative Legal Approaches to Homeland Security and Anti-terrorism* (Aldershot: Ashgate, 2007), s. 11.

¹¹⁵ Beckman, *Comparative Legal Approaches*, s. 11.

misforstått.¹¹⁶ Det er helt avgjørende å kunne utvikle en forståelse av ideologien om terrorisme og måten terrorister faktisk oppfatter sine egne handlinger for å kunne gå fremover og virkelig redusere dens betydning.

¹¹⁶ Susan Moeller, *Packaging Terrorism: Co-opting the News for Politics and Profit* (Malden: John Wiley & Sons), s. 22.

3. Ideologiske begrunnelser for terrorisme

Basert på Rapaports teori om den fjerde bølgen bør det bemerkes at hver av bølgene som er blitt identifisert i modellen, rykker frem eller faller som et direkte resultat av dens ideologi, herunder spesifikt opposisjonell ideologi slik som den er stiftet og til slutt mister relevansen når den gitte tilnærmingen ikke lenger er. Fox hevder at dette er viktig fordi ingen av ideologiene som er skissert i modellen spesifikt anerkjenner terror. Uansett er ideologi en avgjørende faktor i forekomsten av- og i begrunnelsen for terrorisme.¹¹⁷ Faktisk så hevder Franks at "ideologi gir den enkelte terrorist det kognitive resonnementet til å rettferdiggjøre bruk av vold ... ideologi er en forutsetning for terrorhandlinger."¹¹⁸ Dette gir et innblikk i den subjektive virkeligheten av terrorisme som ligger godt plassert innenfor kjerneårsakene til individuelle bevegelser, organisasjoner og grupper. Det er intet egenstående ideologisk grunnlag som rettferdiggjør terrorisme som en helhet, men snarere en slags fragmentering av det vide oppfatning innen lokale, regionale og globale sammenhenger til enhver tid. Den nåværende bølgen er etter Rapaports teori religiøs, men det finnes flere faktorer som krever analyser og forklaringer innenfor den brede rammen rundt terrorisme i den moderne arena. Faktisk er IS fundamentalt knyttet til både religiøse og politiske motivasjoner. Som sådan vil dette kapittelet fokusere på de ideologiske begrunnelsene for terrorisme, undersøke kraften av slike begrunnelser i første omgang før det videre undersøkes religiøse og nasjonalistiske ideologier i tillegg til at det deretter kommenteres rundt de oppdagede politiske motivene til aktive terroristgrupper, med et spesifikt fokus på IS og PFLP.

¹¹⁷ Jonathan Fox, "Religion and Intrastate Conflict", in *Routledge Handbook of Civil Wars*, ed. by K. DeRouen & E. Newman, 157-172 (Abingdon: Routledge, 2014), s. 162

¹¹⁸ Jason Franks, *Rethinking the Roots of Terrorism* (Dordrecht: Springer, 2006), s. 37.

Makten av ideologisk begrunnelse for terrorisme

Terrorisme er ikke definert som massevold, men heller en serie av handlinger utført av små grupper for å oppnå spesifikke målsetninger som kan være bestemt og godt definert i noen tilfeller, men mer tvetydige i andre.¹¹⁹ Det er makten i den ideologiske begrunnelsen for terrorisme som gir et innblikk i vold, hvorfor det skjer og målene den søker å oppnå. Det er nødvendig å understreke at terrorisme i seg selv ikke er en ideologi, men snarere et strategisk virkemiddel som legger grunnlag for å følge ideologiske mål innenfor fastsatte rammer.¹²⁰ Uten en ideologisk begrunnelse er terrorisme derimot rett og slett vanlig kriminalitet fordi organisasjonens ideologiske grunnlag ikke bare rammer sitt verdensbilde, men også tilfører en kollektiv identitet og samtidig identifiserer fienden og begrunner sin status som et mål for handling.¹²¹ Selv om dette ikke gir et innblikk i den ideologiske kompleksiteten bak terrorisme eller politikk, uroligheter og målsetninger for de enkelte gruppene, understreker dette hvor kraftig de ideologiske begrunnelsene kan være. På et basisnivå legitimerer og forklarer det hvorfor bruk av vold er mulig den klareste tilnærmingen. Effekten av dette har også makt til å tiltrekke seg støtte, noe som er viktig for disse gruppene da dette er måten de øker sitt antall medlemmer og dermed opprettholder muligheten til å fortsette med sin virksomhet over en lengre periode. Som sådan bør kraften i den ideologiske begrunnelsen for terrorisme ikke undervurderes.

Det finnes en ytterligere grunn bak hvorfor ideologisk begrunnelse for terrorisme ses på som nødvendige og som nødvendiggjør det å se innad i stedet for på omverdenen. Ideologi er fundamentalt sammenvevd med identitet og assisterer dannelsen av et sammenhengende verdensbilde som kan bidra til en mulighet til å utvikle og deretter rettferdiggjøre målene for terrorgrupper og organisasjoner.¹²² For eksempel har enkelte grupper som Al-Qaida oppnådd en syntese av ideologi og religion og de danner dermed en identitet basert på

¹¹⁹ Martha Crenshaw, *Terrorism in Context* (Pittsburgh: Penn State University, 2010), s. 5.

¹²⁰ Ekaterina Stepanova, *Terrorism in Asymmetrical Conflict: Ideological and Structural Aspects* (Oxford: Oxford University Press, 2008), s. 29

¹²¹ Adam Dolnik & Rohan Gunaratna, "On the Nature of Religious Terrorism", in *Politics of Terrorism: A Survey*, ed. by Andrew Tan (Abingdon: Routledge, 2011), s. 80.

¹²² Willem Koomen & Joop Van Der Plicht, *The Psychology of Radicalisation and Terrorism* (Abingdon: Routledge, 2015), s. 147.

verdiene som deles av medlemmer og støttespillere som også står utenfor gruppen. Koomen og Van Der Plicht påberopte usikkerhet-identitetsteori, der det kommer frem at gruppetilhørighet reduserer usikkerheten og trusselen som fremkommer av seg fra den.¹²³

Ved å etablere en sammenhengende ideologi er det mulig for den enkelte gruppe å danne seg en fast medlemsbase og over tid legge til flere medlemmer eller støttespillere. Selvfølgelig bør det også bemerkes at religion og ideologi ikke nødvendigvis skilles fordi sistnevnte kan være basert på det tidligere, sammen med det ideologiske verdensbildet som blir fundamentalt understøttet av religiøse verdier. I kontrast har ideologi en tendens til å være en side av nasjonalisme og det er da umulig å skille de to gitt at ideologien gir nasjonalisme retning samtidig som den gir selve bevegelsen en grad av styrke, da fordi den ligger midt i sentrum for en nasjons formål og bekymringer. Dette punktet understreker derfor hvor viktig ideologi faktisk er i sammenheng med den globale sammenkoblede verden og hvordan den har en tilbøyelighet til å underbygge en lang rekke bevegelser rundt om i verden. Ved å generalisere dens betydning og er det helt avgjørende for terroristgrupper å kunne rettferdiggjøre sine handlinger, sammenstille deres posisjon og for å oppnå støtte på en rekke nivåer.

Ideologien rundt terrorisme og dens evne til å rettferdiggjøre voldelige handlinger er diskutert i henhold til Rapaports teori om den fjerde bølgen, hvor Tololyan som hevder at ideologi, fremmedgjøring og patologi er sentrale begreper innenfor et vokabular om terrorisme, og som ofte demoniserer terrorister via disse begrepene i vestlige medier mens gruppene samtidig er i stand til å bruke dem som verktøy for å tiltrekke seg egnede kandidater mot et medlemskap.¹²⁴ Faktisk så er ideologi en del av en kulturell fortelling, samtidig som det også er det som skiller dem fra hverandre. I den intellektuelle fremstillingen om terrorisme er ideologien i stand til å rettferdiggjøre en selvstendig tilnærming til en spesifikk utfordring, objektiv eller problem. Det er

¹²³ Koomen & Van Der Plicht, *The Psychology of Radicalisation*, s. 147.

¹²⁴ Kachig Toloyan, "Cultural Narrative and the Motivation of the Terrorist," in *Terrorism: The Fourth or Religious Wave*, ed. by David Rapaport (London: Routledge, 2006), s. 34.

imidlertid nødvendig å undersøke de ulike typene terrorisme for å kunne se hvordan ideologiske begrunnelser kan avvike fra hverandre.

Religiøst motivert terrorisme

I sitt essay fra 1989 kalt "The End of History", markerer Francis Fukuyama slutten av den kalde krigen som et klimaks i historien som hadde tatt et overraskende vending, økonomisk seier og politisk liberalisme over forskjellige bevegelser som eneveldet, bolsjevismen, fascisme og marxisme. Dermed settes det en avslutning" på ideologi og i stedet leder kapitalismen til å bruke først og fremst vestlig kultur i stedet for modernitet.¹²⁵ Selv om Fukuyamas argument er nøye konstruert i hensyn om å formidle en seier for demokratiet over en rekke ekstremistiske ideologiske standpunkter, antyder han ikke at det er et avkall på ideologiske påstander eller i absolutt samsvar med den liberale demokratiske modellen.¹²⁶ Han har imidlertid tydelig oversett det faktum at slutten av stridene i den kalde krigen kunne gi et politisk klima som kunne anses som ideell for å fremme andre ideologiske standpunkter, som for eksempel religiøs ekstremisme.

Langt fra å være slutten på historien, har liberal vestlig kapitalistisk demokrati blitt fundamentalt utfordret av religiøse ideologiske begrunnelser for terrorisme som tilbys av grupper som har søkt å utfordre verdensordenen. Glaser hevder at Fukuyamas argument var unektelig høyreorientert under lag av taler som fremmet liberal fremgang og at den ikke klarte å anerkjenne det faktum at den islamistiske fundamentalismen gir grunnlag for grupper som al-Qaida, Hamas og IS.¹²⁷ Kraften av anti-vestlig og anti-imperialistisk ideologi bør imidlertid ikke undervurderes fordi det utvilsomt har skapt en ny form for motstand mot vestlige institusjoner og ideologisk orientering.¹²⁸ Denne ideen fremmer et utgangspunkt til å forstå religiøs terrorisme samt det politiske og

¹²⁵ Francis Fukuyama, "The End of History?", *The National Interest*, 16 (1989), <https://ps321.community.uaf.edu/files/2012/10/Fukuyama-End-of-history-article.pdf>, s. 1-2.

¹²⁶ Eliane Glaser, "Bring Back Ideology: Fukuyama's 'End of History' 25 Years On," *The Guardian*, 21 March 2014, <https://www.theguardian.com/books/2014/mar/21/bring-back-ideology-fukuyama-end-history-25-years-on>.

¹²⁷ Glaser, "Bring Back Ideology". Ingen sider

¹²⁸ Brynjar Lia, *Globalisation and the Future of Terrorism* (Abingdon: Routledge, 2007), s. 162.

sosiale klimaet som dukket opp. Det er nødvendig å undersøke begrepet religiøs terrorisme og dens ideologiske grunnlag ytterligere. Det finnes her et behov for å legge vekt på islamistisk religiøs terrorisme som et resultat av studiets fokus, selv om det også bør bemerkes at religiøs terrorisme ikke er begrenset til grupper innenfor denne sfæren.

Habeck hevder at den islamistiske ideologien ofte er brukt blir brukt til å stille handlingene begått av terrorister som er medlem av grupper som anser seg selv for å være disipler av den tradisjonelle muslimske tro, selv om slike grupper blir karakterisert som ekstremister av utenforstående fordi deres begrunnelser for gjerninger og atferd er foreviget av talene levert av islams tolkere.¹²⁹ Faktisk kan ikke islam på en sammenhengende måte brukes på grunn av det varierende utvalget av tro, idealer og verdier som er innebygd i de ulike miljøene som følger religionen. Samtidig er fundamentalismen som en etikett utilstrekkelig da det i hovedsak krever en tilbakeføring av islam til politisk makt som kan presenteres på en demokratisk og fredelig måte. Det er tydelig i det tyrkiske rettferdighets- og utviklingspartiet, en demokratisk organisasjon som er fullt ut forpliktet til det internasjonale systemet.¹³⁰ Dette utfordrer de dominerende oppfatningene knyttet til religiøs terrorisme fordi det trekker oppmerksomheten mot det faktum at tolkningen av Koranen er problematisk, snarere enn å rette fokuset mot selve teksten eller idealer som er innebygd i den. Dette plasserer håndfast fremveksten av terrorisme på enkeltpersoner og grupper som opprettholder og antyder at religion er mindre viktig som en faktor enn viljen til å undergrave det. Dette synet er problematisk, men fremkommer som et resultat av den brede retorikken som brukes i tilknytting til terrorisme med en religiøs begrunnelse, særlig der begreper som jihad er en bekymring.

Jihad er egentlig et rammeverk hvor det finnes en mulighet for å vurdere terrorisme, hvorav det blir definert som kun bestående av militære aksjoner med utvidelsen av islam, og om nødvendig også i forsvaret sitt av loven, læren og de historiske tradisjonene rundt religionen.¹³¹ Det er naturligvis mye mer

¹²⁹ Mary Habeck, *Knowing the Enemy: Jihadist Ideology and the War on Terror* (New Haven: Yale University Press, 2006), s. 3.

¹³⁰ Habeck, *Knowing the Enemy*, s. 4.

¹³¹ David Cook, *Understanding Jihad* (Berkeley: University of California Press, 2015), s. 2.

komplisert da satt ut i praksis, eller når det blir undersøkt i noe omfang som et direkte resultat av de mange forpliktelser som finnes under det, hvert fall i teorien. For eksempel hevder Al-Khattar at jihad bare kan brukes som en religiøs ideologisk begrunnelse for terrorisme som rettes mot konkrete mål og under visse betingelser; det kan ikke forekomme en ubegrenset bruk av makt eller vold, det skal være den eneste mulige løsningen man har fordi alle andre alternativer må utforskes først, må være mot ikke-muslimer eller undertrykkere, for forsvar, og ikke krenkelser. Til slutt må det heller aldri brukes for å drepe kvinner, barn eller eldre.¹³²

Disse faktorene kombineres for å danne et sterkt kriterium der jihad effektivt kan brukes som en ideologisk begrunnelse for terrorisme, selv om det finnes et åpenbart unntak i situasjonen i Palestina hvor muslimer kan bekjempe den israelske okkupasjonen av Gaza under begrunnelsen av jihad fordi de er Guds fiender.¹³³ Tolkningen av jihad kriteriet er at det faktisk er svært subjektiv. Det er kun mulig for en person eller en gruppe å avgjøre hvorvidt en handling anses å være defensiv eller offensiv, og det faktum at alle andre alternativer må utforskes og terroraksjonen blir stemplet som siste utvei for at en jihad skal kunne påberopes, er igjen avhengig av perspektiv. En utenforstående kan for eksempel være i stand til å peke ut en annen vei for motstand, men dette kan ikke tvinge den aktuelle gruppen til å følge denne retningen. Men det er derimot deler av religionen som noen terrorister, eksempelvis IS, fullstendig ignorerer. Det er for eksempel ikke under noen omstendigheter berettiget for selvmord under jihad og heller ikke forfølgelsen av en bevisst målretting mot sivile.¹³⁴ Det er mulig å identifisere begge disse faktorene innenfor virksomheten til IS. Som sådan er rammen svært begrenset i anvendelse, og gjør lite for å styre terrorvirksomhet selv om det gir en religiøs ideologisk begrunnelse for terrorisme.

Gjennom å undersøke de generelle prinsippene bak religiøs terrorisme nærmere, finner man et svært omdiskutert område med grunn til bekymring innenfor teorien som direkte relaterer seg til den generelle rammen av

¹³² Aref Al-Khattar, *Religion and Terrorism: An Interfaith Perspective* (Westport: Praeger, 2003), s. 64.

¹³³ Al-Khattar, *Religion and Terrorism*, s. 62.

¹³⁴ Al-Khattar, *Religion and Terrorism*, s. 64

kunnskap. For eksempel hevder Perlmutter at redegjørelse kan omfatte et hvilket som helst antall synsvinkler som et resultat av avgrensede faktorer som er assosiert med tolkning, slik som eksempelvis forestillingen om at en person kan bli betraktet som å være en terrorist av ett sett mennesker samtidig som han ville blitt erkjent merkelappen som frihetskjemper fra en annen person.¹³⁵ Tilsvarende er det begrepet gjengjeldelse som må vurderes gitt at kunnskapen om hvem som startet en konflikt kan utgjøre en forskjell på om en handling anses å være terrorisme eller ikke.¹³⁶ Selv om dette ble berørt i første kapittel i form av definisjoner av terrorisme som en enkel form for handling er det nødvendig å understreke mangelen på sammenheng her, samtidig som behovet for tolkning gir støtte til en gitt gruppe eller angrep. Da årsaken til en slik form for terrorisme har en tendens til å være et resultat av sammenstøt mellom verdssystemer, som har stått for den oppblomstrende økningen av denne form siden 1968, er skillet mellom terroraksjonen og en utøvelse av rettigheter subjektiv selv om de som anses å være religiøse terrorister kommer fra sterke grupper som representerer store og etablerte religioner.¹³⁷ Faktisk hevder Juergensmeyer at eksempelvis islamistiske voldshandlinger var moralsk berettigede i utgangspunktet og som over tid har blitt integrert i en tradisjon som lenge har protestert mot politisk og sosial urettferdighet,¹³⁸ og som dermed indikerer tilstedeværelse av et sammenstøt av verdier. Dette fører til at det avgjorte binder denne religiøse terrorismen innenfor en ramme som er problematisk i forhold til handlingene tilhørende enkelte terrororganisasjoner og grupper som streber etter å omgå det moralske for å følge sin egen agenda. Naturligvis er moderne islamistiske terrorister fremdeles fast forankret innenfor islamsk tradisjon,¹³⁹ så dette gjenspeiler seg også i naturen av den moderne globaliserte verden.

¹³⁵ Dawn Perlmutter, *Investigating Terrorism and Ritualistic Crimes* (Boca Raton: CRC Press, 2003), s. 2.

¹³⁶ Perlmutter, *Investigating Terrorism*, s. 2.

¹³⁷ Stefan Aubrey, *The New Dimension of International Terrorism* (Zurich: VDF, 2004), s. 44.

¹³⁸ Mark Juergensmeyer, *Terror in the Mind of God: The Global Rise of Religious Violence* (Berkeley: University of California Press, 2003), s. 82.

¹³⁹ Juergensmeyer, *Terror in the Mind of God*, s. 82.

Religiøs terrorisme er et element innenfor ny terrorisme, hvor det finnes flere fellestrekk med terroraksjoner, blant annet asymmetriske taktikker, cellebaserte nett, vilkårlige angrep mot enkle mål og bruk av nyutviklet våpenteknologi.¹⁴⁰ Denne tilnærmingen kan skjernes innenfor modellen finnes i henhold til al-Qaida¹⁴¹, eksempelvis der hvor misnøye og agendaer er nesten garantert å få oppmerksomhet mens en religiøs begrunnelse for handling bidrar til å legitimere vold og ødeleggelse. Tanken om at det er lette mål tyder på at religiøs terrorisme er i stand til å kapitalisere på sårbarhet for å bevise et poeng istedenfor å slåss direkte mot sine undertrykkere, og dermed fremkommer det ytterligere spørsmål om moral innenfor det bredere globaliserte rammeverket. Denne listen over trekkene erkjenner likevel tydelig at de moderne hjelpemidler som er tilgjengelige for terrorgrupper i form av teknologiske nyvinninger og kommunikasjonssystemer aktivt er til hjelp for terroristene i deres søken etter religiøs frihet, makt og kontroll. Fremveksten av internett har spesielt vært med på å forbedre prosessen rundt engasjementet med et moderne publikum samt at det gir mulighet for å konstruere en identitet som er forankret i ideologiske ideer og klargjør stillingen til organisasjonen, som alle er avgjørende for å nå de yngre generasjoner i moderne tid. Det gir dermed viktige verktøy for utvidelser av nettverk innenfor en relativt kort tidsperiode. Selv om dette punktet ikke hjelper med å forklare utviklingen av religiøs terrorisme i henhold til Rapaports teori, er det fremdeles viktig å opparbeide seg en forståelse av hvordan religiøse terrorgrupper vokser så raskt og hvordan de oppnår et fast ideologisk hold samt hvordan de begrunner sine handlinger i den form som når et bredt publikum på kort tid.

Det finnes likevel teorier og studier som aktivt utfordrer ideen om at religion kan anses som å være en viktig faktor for terrorisme, eksempelvis Franks hevdelse om at det er en oppfatningen der det legges vekt på religions rolle fordi troen er så fastlåst innenfor eksisterende empiriske analyser at få tenker å stille spørsmål ved det i noen meningsfull forstand.¹⁴² Istedenfor

¹⁴⁰ Gus Martin, *Understanding Terrorism: Challenges, Perspectives and Issues* (LA: SAGE, 2012), s. 186.

¹⁴¹ Martin, *Understanding Terrorism*, s. 186.

¹⁴² Franks, *Rethinking the Roots of Terrorism*, s. 38

hevder han at religion ofte blir gitt som en begrunnelse for terrorisme basert på uttrykk for politisk makt som er pålagt av Gud.¹⁴³ Denne påstanden er logisk, gitt at de politiske og religiøse aspektene både bidrar til byggingen av et utstraktideologisk standpunkt som tilfører legitimitet og begrunnelse for terrorhandlinger, i alle fall der religion klart er knyttet til utviklingen av gruppens politiske makt eller forbindelser til en større organisasjon. Videre er dette perspektivet forsterket av Hoffman, som hevder at "... i den mest aksepterte moderne bruken av begrepet er tro fundamentalt og iboende politisk."¹⁴⁴ Han påpeker at religiøs motivasjon stod bak halvparten av de terrororganisasjonene som var aktive frem til 1995, men det var et taktisk trekk å informere og samle massene til en bestemt sak slik at de kunne identifisere seg, men det ble lagt på toppen av et spesifikt politisk mål i de fleste tilfeller.¹⁴⁵ Faktisk så erkjenner denne studien den eksponentielle veksten av religiøs terrorisme i tråd med Hoffman, men det er her også nødvendig å påpeke at den religiøse begrunnelsen for terrorisme nødvendigvis kan gripe den politiske opposisjonens grunner mot den av verdens ledere, selv om det er videre nødvendig å utforske virkningen av det politiske aspektet mot det religiøse.

I tillegg peker Habeck ut at det er et bredt spekter av elementer å vurdere rundt hva begrunnelsen for terrorisme er opptatt av, med faktorer som nasjonalitet, fattigdom, undertrykkende regjeringer, kolonisering og imperialisme, som alle bidrar til utviklingen av en ideologi som hjelper til med å legitimere terrorisme, samtidig som at også påvirkningen ut fra hver faktor er begrenset og som ikke kan forklare jihadismen eller andre religiøse terrorformer alene.¹⁴⁶ Martin avslutter med dette perspektivet og bemerker at religiøse terrorgrupper ikke oppstår som ut av et vakuum, men at de i stedet er definert av og knyttet til unike historiske, politiske og kulturelle miljøer og dermed trekker på sårbare krefter.¹⁴⁷ Dette skiller aktivt religiøs terrorisme fra andre typer, som nasjonalistisk terrorisme, blant annet på grunn av forbindelsen og derav identifiserende fellestrekk i at alle former for terrorisme ofte er knyttet til

¹⁴³ Franks, *Rethinking the Roots of Terrorism*, s. 38

¹⁴⁴ Hoffman, *Inside Terrorism*, s. 17

¹⁴⁵ Hoffman, *Inside Terrorism*, s. 16-17.

¹⁴⁶ Habeck, *Knowing the Enemy*, s. 5.

¹⁴⁷ Martin, *Understanding Terrorism*, s. 186.

en rekke faktorer fremfor en enkel utfordring eller sak. Martin går videre frem og definerer to typer religiøs terrorisme. Han hevder at både primær og sekundær religiøs terrorisme blir rettferdiggjort ved troen på Guds sanksjonering og til og med at det kommanderer en bestemt atferd, men det finnes derimot en viktig forskjell i at primær religiøs terrorisme først og fremst er motivert av tro, mens sekundær religiøs terrorisme ofte er knyttet til andre former for tro og at tro blir ansett for å være en mindre motiverende faktor.¹⁴⁸ Dette er en interessant teori og en som til slutt krever oppmerksomhet. Men før en undersøkelse av dette skjer gjennom denne avhandlingen er det nødvendig å definere en ytterligere form for terrorisme.

Nasjonalistisk motivert terrorisme

PFLP har fra starten tilhørt venstresiden i palestinsk politikk, gjennom å forfekte militær kamp og å være forankret i marxistisk inspirert tenking. Den politiske plattformen er dertil tuftet på prinsippene om nasjonalt palestinsk selvstyre.¹⁴⁹ Dog har de hatt en nasjonalistisk tilnærming til kjernesaken sin med inspirasjon fra marxisme-leninisme. Derfor er fokuset på nasjonalistisk motivert terrorisme.

Nasjonalistisk terrorisme synes å være et relativt enkelt konsept ved første øyekast fordi tittelen i seg selv er ganske selvforklarende. Derimot er omstendighetene som har gitt fremkomst til denne formen for terrorisme ofte svært komplekse og unike for den enkelte bevegelse eller gruppering. Så mye som slutten på den kalde krigen åpnet opp for en langvarig og tidsmessig mulighet for utviklingen av religiøs fundamentalisme, ga det også en mulighet for nasjonalisme til å blomstre i et nytt politisk klima¹⁵⁰, samtidig som det må erkjennes at nasjonalistisk terrorisme har et historisk grunnlag som begynte en stund før det 20. århundre og som er en av de eldste formene for terrorisme i vår eksistens.¹⁵¹ Det har gjentatte ganger blitt brukt i den perioden av moderne

¹⁴⁸ Martin, *Understanding Terrorism*, s. 188.

¹⁴⁹ Jensehaugen, Jørgen, *PFLP*. (24. November 2014). I Store norske leksikon. Hentet 2. mai 2017 <https://snl.no/PFLP>

¹⁵⁰ Hoffman, *Inside Terrorism*, s. 85.

¹⁵¹ Aubrey, *The New Dimension of International Terrorism*, s. 43.

terrorisme. Som et eksempel var nasjonalistisk terrorisme en form for vold som ble brukt under den franske revolusjonen for å fremme frihetens sak, selv om det oppsto lenge etter opprettelsen av en identitet som hadde utviklet seg over en lengre periode og som hadde inspirert en del av samfunnet til å følge nasjonal styrke innenfor en ramme av sosial endring.¹⁵² Selv om sammenhengen er helt forskjellig fra den som befant seg i det 18. århundre, har uttrykket nasjonalistisk terrorisme hatt et mål om suksess som et resultat preget av å arbeide for en felles sak, oppta en sterk og svært fokusert ideologi og dens evne til å forene et bredt spekter mennesker fra ulike bakgrunner.

Begrepet nasjonalistisk terrorisme er unektelig bundet til prosessen relatert til oppnåelsen av en uavhengig og anerkjent egen stat og presser nasjonalisme inn i en samfunn av politikk, men bemerker at det overordnede målet er forankret i nasjonalistiske holdninger over alt annet.¹⁵³ Aubrey går videre og bemerker at denne typen terrorisme bruker målrettet vold for å trekke til grunn oppmerksomhet for å øke bevisstheten om separatistiske krav og ber om legitimitet og aksept fra eksterne kilder.¹⁵⁴ På en generell måte fører dette til en mer forsiktig tilnærming, med velkjente mål valgt på bakgrunn av begrensninger og frykt for at for mye vold eller upassende angrep kan slå tilbake og føre til et tap av støtte.¹⁵⁵ Støtte anses å være et viktig element for en gruppe som forsøker å legitimere sine territoriale krav, slik at et bestemt tilnærming, mens overraskende i teorien, er logisk hvis det er behov for å sikre fordel med de som kan hjelpe i denne påstanden, eller trekke sin støtte fra krefter som oppfattes i stand til å kontrollere et område. Dette begrunner også den akademiske forståelsen av nasjonalistisk terrorisme som den sosiale revolusjonerende typen¹⁵⁶ fordi det finnes et behov for å innføre dramatisk og samfunnsmessig endring i tråd med en sammenhengende og helhetlig ideologisk plan som går utover etablering av territoriale krav og landegrenser. Selv om dette ikke er tilfelle med alle nasjonalistiske terrorgrupper, utvikler noen seg til slutt til politiske partier og legger bak seg terroraksjoner til fordel for deltakelse

¹⁵² Timothy Tackett, *The Coming of the Terror in the French Revolution* (Cambridge: Harvard University Press, 2015), s. 167

¹⁵³ Aubrey, *The New Dimension of International Terrorism*, s. 43.

¹⁵⁴ Aubrey, *The New Dimension of International Terrorism*, s. 43

¹⁵⁵ Eluma Syllas, *Terrorism: A Global Scourge* (Bloomington: AuthorHouse, 2007), s. 25.

¹⁵⁶ Barry Rubin, *Chronologies of Modern Terrorism* (London: Routledge, 2015), s. viii.

i en demokratisk prosess som gjør at deres kollektive stemme blir hørt.¹⁵⁷ Et godt eksempel er representasjon av den irske republikanske hæren i Nord-Irland Forsamlingen i henhold til Sinn Féin, og dette momentet understreker forholdet mellom nasjonalisme og politikk i sammenheng med terrorister i aksjon.

Implikasjonen her er at det er en klar sammenheng mellom nasjonalisme, nasjonalistisk terrorisme og politikk samtidig som dette er problematisk selv i sin enkleste form på grunn av kompleksiteten rundt behovet for å bruke vold og makt for å danne en stat. Stepanova bemerker at "... det bør holdes i bakhodet at bare uttrykk for politisk støtte (for eksempel vold i form av terrorisme) ikke utgjør dens ideologiske begrunnelse."¹⁵⁸ Kort sagt, solidaritet blant politiske tilhengere representert av en nasjonalistisk gruppe gir ikke en effektiv begrunnelse for det, fordi det kan strekke seg fra en gyldig og autoritativ påstand om at forholdet legitimerer en slik handling. I praksis må en ideologisk begrunnelse for nasjonalistisk terrorisme settes basert på et klart, grundig og forsvarlig betingelse. Konkret målsetting om å oppnå en uavhengig og separat stat er forsvarlig gitt at folkets uro for det skal forsterke sitt krav med en historisk, kulturell, politisk eller identitets-basert begrunnelse for sine handlinger i første omgang. Faktisk bidrar alle disse faktorene til utviklingen av en helhetlig ideologisk begrunnelse for terrorisme selv om de også reiser spørsmålet om hvor langt den nasjonalistiske ideologiske begrunnelsen er jordnet innenfor politikk. De to er ofte knyttet sammen som et resultat av prosessene som er forbundet med å bli en separatist stat, noe som er tydelig i tilfeller hos IRA og de baskiske separatistene i Spania. Selv om det er en politisk tilnærming til nasjonalisme er den ideologiske begrunnelsen for vold bosatt i riket hvor en slik tilnærming er utilstrekkelig for å oppnå de ønskede resultater.

Nasjonalistisk terrorisme kan også være knyttet til religion da det nasjonalistiske synet har en tendens til å være fundamentalt sammenvevd med religiøs diskurs i enkelte land hvor det blir gjennomgripende, infiltrerer de sosiale og politiske sfærer i større grad enn andre steder. Problemene i Irland ble forårsaket av splittelser mellom katolske og protestantiske, eksempelvis mens

¹⁵⁷ Crenshaw, *Terrorism in Context*, s. 57.

¹⁵⁸ Stepanova, *Terrorism in Asymmetrical Conflict*, s. 29.

den arabisk-israelske konflikten setter muslimer mot jøder i en langdrivende rekke av krav til Palestina. For å returnere til spørsmålet om legitimiteten til å påkalle en jihad basert på konflikten i Palestina, ligger kravet innenfor sin religiøse verdi like mye som det faktum at israelerne okkuperer land som ikke historisk tilhører dem, eller som er lagt krav på av palestinerne. Dette er en indikasjon på den sekundære religiøse terrorismen som Martin identifiserer.¹⁵⁹ Ifølge Al-Khattars forskning, er situasjonen i Palestina og involveringen til PFLP helt annerledes enn andre situasjoner der terrorisme kan være ideologisk begrunnet fordi muslimer "... ikke overhodet har rett til å kompromittere et verft av Palestina til israelerne "og bør alltid forsøke å drive dem ut uavhengig av om en avtale er gjort mellom palestinske ledere eller ikke.¹⁶⁰ Dette er klart ideologisk begrunnet, men det er på mange måter som et svar på de historiske omstendigheter som har påvirket den regionale konflikten i lengre tid. Det er også ganske ironisk at dette var en faktor på grunnlag av at den arabisk-israelske konflikten i stor grad ble oppfattet som sekulær av natur, og PFLPs spørsmål om Israel bør eksistere på grunn av sin ulovlige posisjon i Midtøsten via en kunngjøring av en kryss-religion som snakket likt til både muslimer, kristne og sekulære palestinere.¹⁶¹ Det bør imidlertid bemerkes at denne forholdet og dens ideologiske begrunnelse for terrorhandlinger er unik og det er dette som er grunnen til at den fortjener nøye gransking i sammenheng med den nasjonalistiske terrorismen.

Den politiske motivasjonen til IS og PFLP

Som det fremgår ovenfor, eksisterer det omfattende forskjeller mellom religiøs terrorisme og nasjonalistisk terrorisme. Det er derimot viktig å bemerke seg at begge er basert på politiske motivasjoner i PFLPs tilfelle er tydelig nasjonalistiske tilnærminger og IS religiøs tilnærming. Slike motivasjoner både svarer på og reflekterer over det kulturelle, sosiale, økonomiske og politiske klimaet og det kan ikke såes tvil om at de to bevegelsene plasseres i svært

¹⁵⁹ Martin, *Understanding Terrorism*, s. 188.

¹⁶⁰ Al-Khattar, *Religion and Terrorism*, s. 64-65.

¹⁶¹ Cubert, *The PFLP's Changing Role*, s. 70.

forskjellige globale politiske sammenhenger.¹⁶² Riktignok, religiøs terrorisme oppstod først og fremst da den nasjonalistiske ideologien hadde avtatt til en viss grad, hvor den tidligere gradvis erstattet de marxistiske ideologiene samt den sekulære nasjonalismen som kan observeres i hjertet av en revolusjonær ideologi som underbygget bevegelsen og handlinger utført av PFLP. Selv Rapaports teori om den fjerde bølgen posisjonerer bevegelsene i ulike tidsmessige og strukturelle realiteter.¹⁶³ Det plasserer den tredje bølgen innenfor midten av det 20. århundre, mens det erkjennes at den fjerde bølgen begynte på slutten av 1970-tallet. Som sådan kan bekymringene som er formative i begge bevegelser sies å ha kommet ut av deres spesifikke epoker.

I forbindelse med fremveksten av PFLP, kan den sekulære nasjonalistiske interessen identifiseres i den arabiske verden, samtidig som det etterlyses en modernisering rundt fremgangsmåten til arabiske samfunn gjennom marxistisk-leninistisk ideologisk revolusjon. Dette gir opphav til en modell for utvikling og et politisk klima som bidrar til å skape endringer.

Det er nødvendig å være oppmerksom på at PFLP ikke var den eneste gruppen som oppsto som en følge basert på dette ideologiske grunnlaget, men at det var et tegn på et bredere klima som bar preg av den kalde krigen som forsøkte å megle og forhandle om konflikten som pågikk mellom to tvert motsatte ideologiske systemer, hvorav den marxistisk-leninistiske tilnærmingen var en av dem. Mens den motarbeidet vestlig kapitalisme fremhevet den marxist-leninistiske teorien om revolusjon og dens sentrale rolle innenfor systemet tilhørende imperialismen som hadde delt nasjoner rundt om i verden.¹⁶⁴ I praksis understøttet denne delen en utilslørt politisk motivasjon som var bundet opp til det nasjonalistiske i PFLPs tilfelle, og som var den første postkoloniale etnisk-nasjonalistiske og separatistiske organisasjonen som forsøkte å oppnå full utnyttelse av den internasjonale sammenhengen som oppmuntret til handling for endring.¹⁶⁵ Denne globale tilnærmingen illustrerer PFLPs målsetning mot nasjonale mål som langt mer vanskelig fordi oppfatningen om at Vesten var

¹⁶² Lia, *Globalisation and the Future of Terrorism*, s. 162-163.

¹⁶³ Rapaport, "The Four Waves of Modern Terrorism", s. 3-4

¹⁶⁴ Harold Cubert, *The PFLP's Changing Role in the Middle East* (Abingdon: Routledge, 2014), s. 96.

¹⁶⁵ Hoffman, *Inside Terrorism*, s. 85.

ansvarlige for å plyndre til seg ressursene fra arabiske land tilsynelatende gjorde det nærmest umulig å finne en løsning til den israelsk-palestinske konflikten.¹⁶⁶ Paradoksalt nok eliminerte slutten på den kalde krigen de endelige grensene til globalisering og tillot finansiering av terroristgrupper og deres rekkevidde gjennom å ekspandere utover alle tidligere grenser.¹⁶⁷ I praksis er dette en tilrettelagt lokalisering av det nasjonale motivet i en global sammenheng, og dette gav politiske mål et mye bredere publikum samt større oppmerksomhet. Selv om det ikke forelå større forandringer i PFLPs politiske motivasjon, banet det vei til å oppnå det nye muligheter.

Selv om IS er unektelig relatert til religiøs terrorisme som Rapaport beskriver i sin teori om den fjerde bølgen, kan denne formen for terrorisme også oppstå som "... en direkte politisk utfordring til den etablerte politiske myndigheten på en lignende måte som ved sekulær terrorisme. Det kan befinne seg en underliggende sosioøkonomisk og kulturell motreaksjon til oppfattede trusler til den religiøst kulturelle rammen, eller det kan eksistere bare som et uttrykk for religiøse prinsipper."¹⁶⁸ IS oppfyller disse tre kriteriene, samtidig som de utgjør en direkte trussel mot Vesten, i tillegg til at de svarer på en opplevd trussel mot den religiøse kulturelle rammen og religiøse prinsipper. Det faktum at gruppen er dannet og utarbeidet for å utfordre den politiske myndigheten i regionen erkjenner også det faktum at det befinner seg et politisk element i deres ideologiske begrunnelse for terrorisme. Derimot tilfører en nærmere analyse av gruppens handlinger og motivasjoner dypere spørsmål om hvor mye av det politiske motivet er skjult i religiøs terrorisme. Dette aspektet rundt IS' religiøse terrorisme må utforskes i en langt mer omfattende dybde og vil derfor bli undersøkt og drøftet i neste kapittel.

Analysen i dette kapitlet trekker frem store forskjeller mellom den nasjonalistiske terroren der hvor PFLP har en tendens til å fremstille sitt ideologiske grunnlag samt den religiøse ideologiske plattformen IS benytter for å kunne rettferdiggjøre sine kampanjer for terror. Anvendelsen av Rapaports teori

¹⁶⁶ Cubert, *The PFLP's Changing Role*, s. 96

¹⁶⁷ Jeanne Giraldo & Harold Trinkunas, *Terrorism Financing and State Responses* (Stanford: Stanford University Press, 2007), s. 10.

¹⁶⁸ Franks, *Rethinking the Roots of Terrorism*, s. 38-39.

synes derfor å være svært hensiktsmessig og klassifiserer begge gruppernes aktiviteter godt innenfor rammen tilhørende sin respektive periode av opprinnelse og måten de oppfører seg på i det nåværende tidspunkt. Imidlertid kan det ikke være noen tvil om at den ideologiske tilnærming fra begge gruppene ikke kan betegnes som ren. PFLP fester seg ikke bare til nasjonalistiske prinsipper, og IS er ikke ene og alene opptatt med å etterfølge sin egen religiøse sak, til tross for at læren de følger er komplisert. Det finnes en undertone av det politiske motivet og målsetninger for begge bevegelser, så det er desto viktigere å utforske videre i dybden for å kunne fastslå hvorvidt den gitte begrunnelsen for terrorisme er gyldig basert på bølgene der bevegelsene er dannet, samt deres relevans innenfor dagens moderne politiske- og sosiale landskap.

4. Den islamske stat

Den islamske stat er blant annet kjent som ISIS, ISIL, IS og Daesh og et knippe andre betegnelser, og er stadig betraktet som den største trusselen mot den vestlige verdens livsstil og verdier i moderne tid, ettersom globaliserende krefter utvider det jihad organisasjonen representerer.¹⁶⁹ IS oppsto som et resultat av konflikten i Irak i 2003, hvor Saddam Hussein ble fjernet fra makten av vestlige styrker. Dette etterlot et maktvakuum som IS utnyttet. Her har de utviklet seg i så stor grad at gruppen nå anses å være en "post- al Qaeda jihadistisk trussel"¹⁷⁰ mot global sikkerhet, særlig sett fra et vestlig perspektiv i etterskjelvene av et flertall terrorangrep. IS' ideologiske berettigelse for terrorisme samsvarer i stor grad med mønstrene som er identifisert som nøkkelementer i forbindelse med religiøs terrorisme i det foregående kapitlet, og det vil dermed være naturlig å følge opp denne retningen under videre undersøkelse av IS. Denne delen tar utgangspunkt i at IS primært har religiøse motiver og at de ønsker å fremme makten og posisjonen til *sin* versjon av den islamske tro.

Det finnes dog akademikere som stiller seg kritiske til IS' motiver, og at identiteten IS har bygget opp som et Allah-ordinert kalifat kun er en fasade som skal skjule deres politiske agenda. De underliggende målene sees her i henhold til å oppnå mest mulig makt og kontroll. Det antas IS utnytter det regionale geopolitiske klimaet etter Irak-konflikten og det nåværende kaoset i Syria for å oppnå egne målsettinger, mens Gud dras inn i en konspirasjon for å utføre folkemord.¹⁷¹ Dette plasserer religion som den fremste element i IS' verdensbilde i form av dens identitet, men i realiteten er det den politiske kraften som underbygger den. Basert på dette er det nødvendig å vurdere i hvilken grad den religiøse berettigelsen for terrorisme faktisk er relevant vedrørende IS. Eksisterer den kun som et skalkeskjul for et bredere politisk objekt, eller består den av faktorer som er sammenstilt som et direkte resultat

¹⁶⁹ Shiraz Maher, "Burning the Earth: ISIS and the Threat to Britain", *New Statesman*, s. 16 November 2015, <http://www.newstatesman.com/politics/uk/2015/11/burning-earth-isis-and-threat-britain>.

¹⁷⁰ Audrey Cronin, "ISIS is Not a Terrorist Group", *Foreign Affairs*, March/April 2015, <https://www.foreignaffairs.com/articles/middle-east/isis-not-terrorist-group>

¹⁷¹ Jack Covarrubias & Tom Lansford, "Introduction: The Geography of the Islamic State", in *The New Islamic State: Ideology, Religion and Violent Extremism in the 21st Century*, ed. by Jack Covarrubias & Tom Lansford (Abingdon: Routledge, 2016), s. 2.

av den kontinuerlige utviklingen i det moderne globale geopolitiske klimaet.

IS' bakgrunn og opphav

Det fundamentale opphavet til IS kan spores tilbake til 1999 og grunnleggelsen av Jama'at al-Tawhid wal-Jihad, en militær gruppering som ble ledet av Abu Musab al-Zarqawi. Denne utviklet seg til å bli et desentralisert nettverk i 2003 som et direkte resultat av opprøret i Irak, hvor al-Zarqawi sverget troskap til Osama bin Ladens al-Qaeda. Etter dette fikk bevegelsen en form for retning.¹⁷² Det kan ikke legges skjul på at organisasjonen opparbeidet seg et rykte for sin iver og fanatisme som et resultat av at de utførte oppdrag som innebar drap av irakiske sikkerhetsstyrker og sjiamuslimer i tråd med al-Qaedas offensiv mot Vesten, og deres innflytelse i den arabiske verden. Særlig var de opptatt av å oppheve det de kalte "løgnens tilstand", og heller etablere "sannhetens tilstand".¹⁷³ Dette karakteriserer gruppens beslutsomhet for å frembringe en global Jihad bevegelse. Dette fremmer IS' forhold til religion som et fundamentalt viktig element i sin ideologiske verdensbilde fra begynnelsen av, og allerede etablerte forhold trekker på de politiske ambisjonene til både Al-Qaida og IS. Dette medførte naturligvis betydelige fordeler for den tidligst etablerte delen i gruppen, hvor al-Zarqawi oppnådde prestisje og troverdighet som leder. Samtidig kunne en tilgang til bin Ladens finansilder og muligheten for et globalt omspennende nettverk bidra til å rekruttere frivillige soldater frem til utvidelsen av gruppen oppsto.¹⁷⁴

Disse utviklende faktorer hjalp al-Zarqawi sin gruppering å tilslutte seg terroraksjoner gjennom religiøs ideologisk rettferdiggjørelse, selv om det bør nevnes at deres steg mot mer omfattende makt ikke skjedde gjennom den autonome utviklingen av IS for egen maskin. Heller brukte de innflytelse, kontroll og makt fra andre steder for å bygge opp sin sterke posisjon. Al-Zarqawi sin gruppe, etter et flertall sammenslåinger med ideologisk liknende organisasjoner, kom til å bli dagens IS, og bygde i stor grad sitt rykte og anseelse

¹⁷² David Bukay, *From Muhammad to Bin Laden: Religious and Ideological Sources of the Homicide Bombers Phenomenon* (New Brunswick: Transaction Publishers, 2011), s. 305.

¹⁷³ Bukay, *From Muhammad to Bin Laden*, s. 305.

¹⁷⁴ Bukay, *From Muhammad to Bin Laden*, s. 305.

under Irakkriegen og fram til 2011. De spesialiserte seg på å velge ut utenlandske tjenestemenn og byråer som mål. Disse besto både av personer som jobbet i myndigheter og tjenestemenn som ikke nødvendigvis hadde noe særlig tilknytning til disse, men som fremdeles var av interesse. Disse kunne eksempelvis bestå av personer med tilknytninger til ambassader og internasjonale institusjoner som FN, såfremt som personer fra sjiamuslimske samfunn, religiøse institusjoner og til og med sivile.¹⁷⁵ Dette medførte et bredt spekter av konsekvenser. Blant annet bidro det til å overtale humanitære arbeidere, entreprenører og andre utlendinger til å forlate Irak. Det reduserte vestlig påvirkning i det aktuelle området, og det motarbeidet evnene og legitimiteten til anti-Zarqawi gruppen som oppsto under det irakiske opprøret. Til syvende og sist bidro disse handlingene til å forverre splittelsen mellom sjiamuslimer og sunnimuslimer i staten, slik at de sistnevnte ville velge å slutte seg til al-Zarqawis styrker.¹⁷⁶ Det er interessant å merke seg her at politiske og religiøse målsettinger ble vektlagt på lik linje, og ledet til synliggjøring både som et viktig faktor i sin ideologiske rammeverk og i sitt verdensbilde. At gruppens involvering i Irak var politisk var en følge av kampen mot de invaderende koalisjonsstyrkene. Forsvaret av hjemlandet ble derfor flettet sammen med de politiske etterdønningene av Saddam Husseins fall. Vi kan også se et religiøst motiv for disse handlingene.

Ved å splitte de muslimske miljøene til et punkt der de var totalt fremmedgjorte fra hverandre, var målet å påberope seg ideologisk overlegenhet og makt i regionen, og slik styrke sin foretrukne gren av Islam. Dette var en tidlig indikasjon på IS' intensjoner og underliggende motivasjoner for å videreutvikle grupperingen til IS. Det er nødvendig å påpeke at al-Zarqawi døde i et bombeangrep utført av koalisjonsstyrkene i 2006. Dette medførte at makten i gruppen ble overført til Abu Bakr al-Baghdadi, og al-Zarqawi har blitt sett på som en martyr.¹⁷⁷ Selv om dette kan sees som et sentralt element i IS' bakgrunn er det også viktig for gruppens kultur, da det trekker oppmerksomhet til heltefigurer

¹⁷⁵ Yonah Alexander & Dean Alexander, *The Islamic State: Combating the Caliphate Without Borders* (Lanham: Lexington Books, 2015), s. 4.

¹⁷⁶ Alexander & Alexander, *The Islamic State*, s. 4.

¹⁷⁷ Michael Weiss & Hassan Hassan, *ISIS: Inside the Army of Terror* (London: Simon & Schuster, 2016), s. 2.

som er villige til å ofre sitt eget liv for den islamske saken, noe som kan bidra til å øke den ideologiske berettigelsen for terror.

Martyrologiet er et nøkkelelement i IS' bakgrunn, og er sentralt for rekrutterings- og radikaliseringsprosessen. Martyrologiet kan prinsipielt sees som et religiøst idé ved "å kontinuerlig glorifisere sin egen sak ved å pakke den inn i glorien til den døde, som ikke er i noen posisjon til å protestere."¹⁷⁸ Denne vage definisjonen, og ikke minst kritikken av martyrologi, erkjenner at et individ ikke selv er i stand til å gjøre seg til martyr, men at det er de gjenværende sitt ansvar å bevitne handlingen og å gi vitnesbyrd til hvorvidt et individ skal glorifiseres etter sin død, herunder spesifikt for å gi sitt liv for *saken*,¹⁷⁹ som her selvfølgelig omhandler *den islamske saken*. Under ordinære forutsetninger oppnår personer martyrstatus ved et uhell, da deres død ikke er tilsiktet, men heller oppstår som et resultat av en konflikt med staten.¹⁸⁰ Dette kan definitivt ikke sies å være tilfellet hos IS. De planlagte selvmordshandlingene har som formål å gjøre individuelle soldater til martyrer basert på deres villighet til å kjempe og dø for sin sak, samtidig som det underbygger oppfattelsen av at martyrdom ikke er et uhell. Til tross for dette, og tatt i betraktning at selvmord er forbudt ifølge *jihad-betingelsene*,¹⁸¹ er bruken av denne fremgangsmåten hyppig brukt: "Ingen med autoritet i Islam tillater selvmord, men de som tillater det oppfordrer martyren til å ofre livet sitt basert på fellesskapstanken hvor sjelen tilhører Allah. Slik legitimeres å tilrettelegge for at sjelen igjen returnerer til Ham."¹⁸² Ut i fra dette kan man se at IS lager sine egne regler om hvorvidt de forholder seg til lovene og kulturen innen jihad eller ikke. Men disse har utvilsomt spilt en viktig rolle, og svekker definitivt ikke den religiøse ideologiske basen IS ble grunnlagt på. Manipulering av de religiøse prinsippene som visstnok støtter opp om IS' verdensbilde fremhever også de politiske intensjonene som er tydelig i sin karakter. Politiske begrunnelser for slike forskyvninger i ideologiske

¹⁷⁸ Michael Barkun, "Appropriated Martyrs: The Branch Davidians and the Radical Right," in *Terrorism Studies: A Reader*, ed. by John Horgan & Kurt Braddock (Abingdon: Routledge, 2012), s. 490.

¹⁷⁹ Raphael Israeli, *War, Peace and Terror in the Middle East* (London: Routledge, 2003), s. 185.

¹⁸⁰ Barkun, "Appropriated Martyrs", s. 490.

¹⁸¹ Al-Khattar, *Religion and Terrorism*, s. 64

¹⁸² Israeli, *War, Peace and Terror in the Middle East*, s. 185.

prinsipper har innvirkning på det verdensbildet som gruppen har skapt, og derfor også i måten de tilnærmer seg sine målsettinger og motiv.

I form av IS' visjoner og ideologiske fundament, vektlegger Rasheed at IS følger en eskatologisk variant av salafijihadist-segmentet fra den sunnimuslimske grenen av Islam, og at de holder på en fundamentalistisk Wahhabi doktrine som er så konservativ at den ofte blir beskrevet som puritansk.¹⁸³ Imidlertid er det feil å si at gruppen har en puritansk tilnærming til wahhabismen. De har heller adoptert en hybridtilnærming til doktrinen ved å ignorere læren angående noe av dets praksis. Dette inkluderer blant annet forbudet mot selvmordsangrep, ødeleggelsen av moskéer, opprør mot legitime ledere og forfølgelsen av sivile sjiamuslimere – handlinger IS er kjent for.¹⁸⁴ IS selv hevder " ... å gå tilbake til en opprinnelig og ren form for Islam... Et inspirerende fyrtårn av ærbar islamsk fornyelse...".¹⁸⁵ Denne påstanden er naturligvis skjevt framstilt, med tanke på hvor langt IS' lederskap er villige til å gå for å kontrollere hvordan de framstår gjennom en strategisk tilnærmelse til sine aktiviteter, målsettinger, oppdrag og publikum. At de søker å skape en identitet som en enkel religiøs gruppe gir organisasjonen en høy moralsk grunn som verken legger til rette for motstand eller devaluerer det de har oppnådd gjennom å spre frykt på et globalt nivå. Det er utvilsomt at IS går hardt inn for å forsvare sin religiøse ideologiske rettferdiggjørelse for terrorisme som et verktøy for å oppnå de målene som er satt inn i det religiøse verdensbildet de har utviklet seg.

Til tross for at de hevder å være en islamistisk organisasjon med et spesifikt fokus på sin religiøse rettferdiggjørelse for terror, fremfor et rent fokus på anskaffelsen av territorier, har IS vært godt fokusert på å erobre landområder for å opprette en islamistisk stat. Det er et utilslørt politisk element i strategien, og endrer av den grunn forholdet mellom IS' handlinger og dets verdensbilde. Gruppen har lokalisert sin administrasjon i Raqqa i Syria, men kontrollerer også deler av andre territorier i Syria, samt enkelte områder i Irak, Egypt, Algerie,

¹⁸³ Adil Rasheed, *ISIS: Race to Armageddon* (New Delhi: Vij Books, 2015), s. 3.

¹⁸⁴ Weiss & Hassan, *ISIS: Inside the Army of Terror*, s. 220.

¹⁸⁵ James Curran, Natalie Fenton & Des Freedman, *Misunderstanding the Internet* (Abingdon: Routledge, 2016), s. 9.

Saudi Arabia, Yemen, Afghanistan og Pakistan. Imidlertid har særlig Russland og USA siden 2014 gjennomført tiltak som har ført til en betydelig reduksjon i IS sitt territorium.¹⁸⁶ Dette er et indikativ på kampen IS må gjennom for å opprettholde kontroll over landområder i møte med statlige militære styrker – heller enn å være en indikasjon på at organisasjonen mister styrke. Det er viktig å tydeliggjøre dette skillet for å vise at IS er på ingen måte i tilbakegang. De viser seg heller å være svært aktive. Det viser imidlertid at det finnes et misforhold mellom det religiøse fokuset som er tilegnet gruppens terrorhandlinger og den politiske interessen av en statsformasjon, som kontrollen av de store landområdene representerer.

IS' metoder

I juni 2014 deklarerer IS sitt kalifat, og siden da har de bidratt til, eller utført, i overkant av 140 terrorangrep i 29 ulike land, som har resultert i drap på over 2000 personer. Store aksjoner inkluderer blant annet de følgende:

- 20. Februar 2015 – Libya: Tre selvmordsbombere plassert i biler ble detonert samtidig i Gobba. 30 personer ble drept og mer enn 40 ble skadd.
- 2. September 2015 – Yemen: En bombe ble utløst ved Al Bilaili moskeen i Sanaa. Denne tar livet av mer enn 29 personer. Dette er det første av flere moské-angrep i den arabiske verden over de neste månedene.
- 31. Oktober 2015 – Russland: En bombe detonerer på et passasjerfly over Sinai, Egypt. 224 personer omkommer i hendelsen.
- 13. November 2015 – Frankrike: En serie planlagte terrorangrep utarter seg i Paris, og tar livet av 130 personer og påfører skader på

¹⁸⁶ Rasheed, *ISIS: Race to Armageddon*, s. 3.

mer enn 350 andre. Flertallet av dødsfallene skjedde ved konserthallen Bataclan, hvor bevæpnede personer åpnet ild mot en folkemengde.

- 22. Mars 2016 – Belgia: Bomber detonert ved flyplass i Brussel, samt lignende angrep mot en undergrunnsbane i Maalbeek-distriktet. IS påtok seg ansvaret for angrepet som krevde 32 menneskeliv.
- 12. Juni 2016 – USA: Omar Mateen skjøt og drepte 49 personer på nattklubben Pulse i Florida. Omar var en amerikaner med afghansk opprinnelse som åpenlyst sverget troskap til IS etter hendelsen.
- 28. Juni 2016 – Tyrkia: Tre selvmordsbombere drepte 44 personer på flyplassen Ataturk International Airport. Disse var sendt fra IS sitt hovedkvarter i Ayria.
- 14. Juli 2016 – Frankrike: Fransk-tunisieren Mohamed Labouaiej-Bouhlel drepte 40 personer ved hjelp av en lastebil under Bastille Day-feiringen i Nice.¹⁸⁷

Denne listen bestående av angrep er på ingen måte komplett, men fungerer som en sterk indikator på det brede spekteret av metoder som benyttes av IS for å ramme målene sine, uavhengig av om dette er vestlige arrangementer som tiltrekker seg store folkemengder og som medfølger stor publisitet, eller isolerte angrep mot fiender i Midtøsten og Afrika. Sistnevnte kan blant annet bestå av sjiabevegelser som motarbeider dem eller russiske militære mål som en form for hevntokt for bombingene av IS' hovedkvarter.

Det finnes definitivt en relativ balanse mellom det som oppfattes som tydelige ideologiske angrep mot vestlige mål og angrep som er ment som hevnaksjoner mot dem som motsetter seg IS. Dette kan ses på som en antydning til at det eksisterer en form for religiøs rettferdiggjøring bak deres

¹⁸⁷ Tim Lister, Ray Sanchez, Mark Bixler, Sean O'Key, Michael Hogenmiller & Mohammed Tawfeeq. "ISIS Goes Global." *CNN*, 16 January 2017, <http://edition.cnn.com/2015/12/17/world/mapping-isis-attacks-around-the-world/>

terrorhandlinger, men at det også i en viss grad er politisk. Det kanskje mest interessante punktet ved alle disse hendelsene er at IS påtok seg ansvaret for alle disse hendelsene, inkludert angrepene de ikke hadde noen direkte tilknytning til.¹⁸⁸ Eksempelvis sverget Labouaiej-Bouhlel troskap til IS under skytingen i Florida den 12. juni 2016 via et nødannrop, og til tross for at IS senere utropte ham som "en av kalifatets soldater i Amerika" via Al-Banyan, foreligger det ingen bevis for at han hadde kommunisert med dem eller på noen måte vært en del av et terrornettverk.¹⁸⁹ Dette fører frem spørsmålet om psykologien som benyttes av IS i forsøket på å rekruttere tilhengere er en sammenhengende og effektiv strategisk plan eller om det kun foreligger en retorisk metode for å skape frykt.

Det er tydelig her at IS sine metoder er blandet og at de går langt for å skape så stor skade som mulig på de bestemte målene. En metode innenfor slik terrorisme er bruken av selvmordsbombere med mål om å spesifikt angripe bygninger og arrangementer samtidig som de påfører mest mulig skade ved hjelp av iøynefallende metoder. Kaplan påpeker at dette er en form for publikumorientert vold fordi dyrkelsen av selvmordsbombere inkorporerer "...sin egen ikonifisering, martyrologi og videoopptak med beslutsomhet og avskjed".¹⁹⁰

Selvmordsbombing var definitivt en sentral metode da den tidlige grupperingen av IS kjempet mot koalisjonen i Irak mellom 2003 og 2011, hovedsakelig fordi den kunne rettes mot ambassader og internasjonale institusjoner med en relativt høy grad av suksess samtidig som den påførte mest mulig skade.¹⁹¹ Dette kjennetegnet ved metoden har vist seg å bli et værende og viktig element, til tross for at det er en bredt omtalt metode for å angripe spesifikke bygninger på en symbolsk måte.

For eksempel illustrerer Williams at selvmordsbombing ble brukt mot to sjiamoskeer i Saudi Arabia, hvor et individ ble sendt inn i hver moské for å angripe dem som tilba den andre grenen av Islam og deres infrastruktur

¹⁸⁸ Lister *et al*, "ISIS Goes Global", ingen sider.

¹⁸⁹ Lister *et al*, "ISIS Goes Global", ingen sider.

¹⁹⁰ Kaplan, *Terrorist Groups*, s. 44.

¹⁹¹ Weiss & Hassan, *ISIS: Inside the Army of Terror*, s. 220.

under det som var IS' første direkte eksterne angrep utenfor Syria og Iraks grenser.¹⁹² Til tross dette hadde IS' oppfordring til kamp en tendens til å inspirere kalifatets soldater¹⁹³ til å gjennomføre terrorhandlinger på vegne av gruppen.

Selv om selvmordsbombeangrep fremdeles er et viktig virkemiddel for å oppnå gruppens målsettinger er det nødvendig å utforske de ulike metodene som er assosiert med IS på et dypere plan for å bedre forstå hvordan deres tilnærming til terrorisme kan ha endret seg over en lengre tidsperiode. For eksempel var selvmordsbombing, enten ved hjelp av kjøretøy eller bombevest, gruppens foretrukne våpen under Irak-krigen,¹⁹⁴ men listen fra tidligere illustrerer et mye mer utvidet form for metoder og angrepsstiler, fra bruken av bomber og til å først entre bygninger til en kombinasjon av disse for å muliggjøre mer effektive angrep. Selvmordsbombere blir fortsatt brukt i en rekke ulike situasjoner, men det finnes videre voldshandlinger som må bli nevnt i forbindelse med IS. Eksempelvis er ødeleggelsen av arkeologiske funnsted i Midtøsten, som Palmyra, et forsøk på å endre lokal identitet på et fundamentalt plan via en bevisst kampanje som inkorporerer "...en form for stedstilknyttet vold som har som målsetning å utslette den lokale følelsen av tilhørighet og den kollektive følelsen av minner blant lokalsamfunnene denne arven tilhører."¹⁹⁵ I praksis er dette en rigid voldsbruk for å fjerne en allerede etablert identitet for å gi rom for en annen i det angitte området, for på den måten å destabilisere og fremme saken sin på flere ulike måter. Ikke bare bidro dette til at gruppen fikk ressurser til å etablere en form for makt over området ved å undertrykke dets kulturarv, men retorikken som benyttes har samme effekt som propaganda i det lokale området.

Bruken av videoopptak under ødeleggelsen av det arkeologiske funnstedet i Kuyunjuk, drar for eksempel oppmerksomhet mot hendelsene utført av IS og den ideologiske begrunnelsen for angrepet på den lokale

¹⁹² Brian Williams, *Counter Jihad: America's Military Experience in Afghanistan, Iraq and Syria* (Pittsburgh: University of Pennsylvania Press, 2016), s. 291.

¹⁹³ Lister *et al*, "ISIS Goes Global", ingen sider.

¹⁹⁴ Alexander & Alexander, *The Islamic State*, s. 4.

¹⁹⁵ Omur Harmansah, "ISIS, Heritage and the Spectacles of Destruction in the Global Media", *Near Eastern Archaeology*, 78, no. 3 (2015), s. 170-177.

kulturarven, samtidig som bruken av kommunikasjonsteknologi gjorde det mulig å publisere det i ettertid. Det ble raskt avfeid av brukere på sosiale medier som "...middelaldersk ikonoklasme og antivistlig arroganse"¹⁹⁶ fra et publikum som var svært følelsesladet og medievant. Ved å publisere videoen og få den spredt kjapt og i stort omfang oppnådde IS nøyaktig det de var ute etter: "Ved gjendeling og ustanselig global deling ble disse videoene, som i utgangspunktet hadde blitt iscenesatt og nøye redigert av IS, oppfattet som uskyldig formidling av en nyhetshendelse."¹⁹⁷ Hele denne hendelsen, samt medias reaksjon, ga IS en form for legitimitet, og dro oppmerksomhet til deres ideologiske standpunkt, deres identitet som krigere mot falsk kulturarv, og deres evne til å formidle til et vestlig publikum gjennom vestlige medier. Denne nøye planlagte hendelsen gir derfor innsikt i hvordan IS manipulerer media for å heve sin egen sak. Men dette identifiserer også en form for terrorisme som ikke involverer å fysisk skade menneskeliv, som står i stor kontrast til de andre metodene de har en tendens til å benytte seg av.

Det finnes ikke tvil om at den metodologiske tilnærmingen til terrorisme har endret seg over tid, og at den med årene har blitt mer og mer komplisert, på linje med gruppens behov for å organisere og planlegge effektive angrep som kontinuerlig utvikler seg. Det å etterstrebe den samme metodikken og det samme mønsteret vil tross alt føre til at det blir enklere for myndighetene å øke effektiviteten rundt håndteringen av IS. Til tross for dette virker det som at det foreligger liten endring i det ideologiske aspektet bak berettigelsen for terrorisme, hvert fall ved første øyekast.

¹⁹⁶ Harmansah, "ISIS, Heritage and the Spectacles of Destruction", s. 171-172.

¹⁹⁷ Harmansah, "ISIS, Heritage and the Spectacles of Destruction", s. 172.

Den ideologiske rettferdigjørelsen for terrorisme

Det kan virke som om IS tilfører en religiøs rettferdigjøring for terrorisme hver gang de påtar seg ansvaret for angrep eller anerkjenner kjennskap til kreftene som har inspirert handlingene til dem som påstår å være disipler, soldater eller medlemmer av gruppen.¹⁹⁸ IS er imidlertid ekstremt ærlige i sine bredere strategier, hvor de innrømmer at de "utøver en bevisst, brutal og metodisk strategi for å fyre opp under sekteriske konflikter, utnytte Iraks og Syrias politiske svakhet, og å påføre skade til selve oppbyggingen av samfunnet gjennom en ondskapsfull militær kampanje."¹⁹⁹ Dette styrkes av innholdet i den første utgivelsen av *Dabiq*, et magasin publisert av IS for å promotere deres ideologiske ståsted: "Med kaos var intensjonen (til Al-Zarqawi) å forhindre taghut regimet fra å noensinne oppnå den graden av stabilitet som ville gjøre det mulig å nå en status quo slik som den som eksisterte i muslimske land og styrte i tiår."²⁰⁰ Dette er en tydelig religiøs rettferdigjøring for terrorisme fordi den vektlegger rettigheten for muslimer til å kjempe mot styrker som ønsker å innføre ekstern kontroll og makt over dem. Vektleggingen er her på muslimer fremfor åpenbare politiske eller territoriale mål, og man finner derfor ingen form for nasjonalisme under retorikken.

Wong utfordrer umiddelbart den spesifikke vektleggingen av religion som en ideologiske berettigelse for IS. Han hevder at det ikke lenger finnes en gyldig unnskyldning for vold fordi det ikke foreligger en politisk-religiøs realisme som kan karakteriseres som "...en ny krigsherrepolitikk som har som mål å utfordre allerede etablerte regimer i og utenfor Midtøsten, som i stor grad er avhengig av anklager, truende sinne og hatet blant de fornærmede befolkningene i Midtøsten."²⁰¹ Her påpeker han definitivt at religion kan være et nøkkelelement for gruppens identitet, men at det ikke kan sees som

¹⁹⁸ Lister *et al*, "ISIS Goes Global", ingen sider.

¹⁹⁹ Rasheed, *ISIS: Race to Armageddon*, s. 81.

²⁰⁰ ISIS, *Dabiq*, 1, September 2014, <http://media.clarionproject.org/files/09-2014/isis-islamic-state-magazine-Issue-1-the-return-of-khilafah.pdf>, s. 37.

²⁰¹ Pak Nung Wong, *Discerning the Powers in Post-Colonial Africa and Asia* (Dordrecht: Springer, 2016), s. 114.

grunnleggende for gruppens ideologiske rettferdiggjøring for terror når en større del av fokuset ligger på det politiske, slik som etableringen av en stat og styrken i gruppens posisjon som et maktsenter i regionen.²⁰² Dette argumentet har troverdighet, i og med at IS hadde ressurser til en verdi av 875 millioner amerikanske dollar i juni 2014, og at denne summen økte til nærmere 2 milliarder amerikanske dollar innen september samme år.²⁰³ Det har pågått et skifte i IS sitt fokus over tid, og gruppen har stadig fått flere fokusområder, også innenfor sin egen retorikk. Særlig gjelder dette politiske bekymringer som har dukket opp under den pågående konflikten mot Vesten. Til tross for dette kan det se ut til at denne tolkningen overser det faktum at disse målene fremdeles er gjennomsyret av religiøst språk. Dette krever videre analyser knyttet til gruppens bruk av propaganda.

Propagandaens rolle i IS' ideologiske rettferdiggjøring

Når man undersøker IS i sammenheng med formuleringen av en religiøs rettferdiggjørelse for terrorisme er det viktig å anerkjenne rollen propaganda spiller under opprettelsen av en aktiv stemme og en identitet som kan formidle budskapet i en omfattende grad. På denne måten formidles de ulike målsettingene, beskjedene og ideologiene til mottakerne. Det finnes flere ulike medieplattformer som bidrar til propagandaen, hver med sin egen distinktive rolle, og det er da viktig å undersøke hver av disse individuelt og nøye. Publisert materiale, som *Dabiq* magasinerne publisert av IS selv, viser fram en spesifikk side av organisasjonen som aktivt understreker gruppens religiøse ideologiske standpunkt. De første utgavene av *Dabiq* er eksempelvis svært religiøs, og vektlegger det muslimske fundamentet av organisasjonen samtidig som de oppfordrer jihadister fra hele verden til å migrere til territorier som har blitt spesifikt merket til å bli islamistiske stater.²⁰⁴ Det er her interessant å påpeke at dette antyder en eksistens av territorielle, og derfor politiske, faktorer knyttet til det religiøse elementet ved gruppen og deres ideologi. Dette undertrykker

²⁰² Wong, *Discerning the Powers*, s. 114.

²⁰³ Charles Lister, *The Islamic State: A Brief Introduction* (Washington DC: Brookings Institution, 2015), s. 2-3.

²⁰⁴ Rasheed, *ISIS: Race to Armageddon*, s. 81.

derimot ikke den religiøse rettferdiggjøringen for terrorisme, som er presentert som et hovedformål - det kan heller sees som et tilføyelse til det. De første utgavene av *Dabiq* har utvilsomt hovedfokuset sitt rettet mot den religiøse berettigelsen for sin egen eksistens, og videreformidler målene de ønsker å fokusere på til sine soldater og potensielle nyervervede medlemmer. Eksempelvis påstår teksten i første utgave at "... den islamske stat er enheten som i størst grad likner Ibrahims Millah når det gjelder Imamah i områdene der de eksisterer."²⁰⁵ Dette forsterker ideen om at IS utfører Allahs ordre, og at dette er fullstendig rettferdiggjort gjennom deres mål om å delta i jihad. Naturligvis fokuserer den første utgivelsen vesentlig på å videreformidle deres eget ideologiske fundament, hva gruppen står for og hvordan den passer inn i et syltynt segment av islamistisk doktrine, slik at det på ingen klar eller tydelig måte legges vekt på bruken av vold utover jihad krigføring. Til tross for dette utfører propagandaen sin oppgave i form av å videreformidle rollen og identiteten IS innehar i den moderne tidsepoken.

Som en motsetning retter Manne kritikk mot denne tolkningen, og hevder at den tilsynelatende religiøse retorikken heller er bundet opp i den interne politiske delen i borgerkrigen i Syria, og her spesifikt rettet opp mot sviket av *den muslimske saken* begått av Ayman al-Zawahiri. Manne erkjenner likevel at teksten er konsekvent med ideologien som blir presentert, og at dette ville vært et effektivt offisielt verdenssyn på den islamske stat dersom den ville blitt promotert som dette på en god og riktig måte.²⁰⁶

Dette er noenlunde motsigende og demonstrerer forvirringen forbundet med den ideologiske tilnærmingen til IS som i stor grad kombinerer det religiøse og det politiske. I realiteten kan man ikke fornekte deres fundamentalt religiøse ideologi, men det hersker tvil om i hvilken grad tilnærmingen til religiøs terrorisme blir filtrert eller til og med snudd av politiske formål som er dypt forankret i gruppens struktur som et resultat av ønsket om makt og kontroll. Dette samsvarer med Covarrubias og Lansford sin evaluering av gruppens

²⁰⁵ ISIS, *Dabiq*, 1, s. 27.

²⁰⁶ Robert Manne, *The Mind of Islamic State* (New York: Black Inc, 2016), s. 4.

motivasjonsfaktorer.²⁰⁷ Det er vanskelig å bedømme i hvilken grad den religiøse ideologiske rettferdiggjøringen har blitt svekket eller allmenngjort av de politiske interessene og aktivitetene til IS i nåværende tid, da dette har en tett sammenheng til gruppens fokus på propaganda. Gruppens målsetting og ideologi kan forvrenges i gruppens bruk av retorikk i propaganda. Som tidligere nevnt kan IS ses som mestere av manipulasjon og vi kan derfor ikke stole på at måten de presenterer på er troverdig.

Oppfatningen om at IS driver med manipulasjon for å fremme egne interesser fremfor å representere dem på en troverdig måte kan bli bedre belyst ved hjelp av en komparativ analyse av hendelser sett gjennom et IS-perspektiv og gjennom et vestlig perspektiv. Det vestlige media har flere ganger blitt beskyldt for å promotere og oppfordre til islamofobi som et direkte resultat av måten de har representert IS, men dette har samtidig skapt en form for gjensidig forsterkende forhold mellom mediene og publikummet hvor folk frykter det de har blitt lært å frykte. Samtidig som dette opprettholder en mangel på forståelse.²⁰⁸ Green fastslår at det eksisterer en tilsiktet kampanje med formål om å feilinformere vestlige samfunn generelt om Islam,²⁰⁹ som sprer ekstreme reaksjoner sammenlignbart med reaksjonene fremtvunget av IS sin egen propaganda. Begge opprettholder hat, og dette kan sees som en tegn på at ingen av partene kan benyttes som en troverdig aktør for å oppnå en større innsikt i sannheten. Akademikere ser forøvrig ut til å ha oppnådd en viss enighet om at det finnes et konstruert skille mellom den vestlige verden og Islam som kommer fra en klar agenda om å gjøre nettopp dette. Her er mediene hovedaktør i distribusjonen av imperialistiske ideologiske posisjoner på linje med politiske rivaliseringer og perspektiver som omfatter kulturelle sammenstøt.²¹⁰ Som en følge er dette problematisk på begge sider, da det forsterker ideen om at det ikke finnes noen mellomvei eller håp for felles forståelse og enighet. Begge disse perspektivene er til fordel for IS. Gruppen er fullstendig klar over hvordan

²⁰⁷ Covarrubias og Lansford, "Introduction", s. 2.

²⁰⁸ Thomas Green, *The Fear of Islam: An Introduction to Islamophobia in the West* (Minneapolis: Fortress Press, 2015), s. 313.

²⁰⁹ Green, *The Fear of Islam*, s. 313.

²¹⁰ Peter Moray & Amina Yaqin. *Framing Muslims* (Cambridge: Harvard University Press, 2011), 1; Tania Saeed, *Islamophobia and Securitization: Religion, Ethnicity and the Female Voice* (Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2016), s. 7.

vestlige medier presenterer dem, og bruker denne fremstillingen for å få økt støtte. Dette er tydelig i saker hvor IS sine medier og vestlige medier dekker samme sak.

Gulshan-angrepet som fant sted i Dhaka, Bangladesh i juli 2016 er et eksempel på et terrorangrep organisert av IS der vestlige innbyggere har vært målet for et koordinert angrep. Rapporter fra vestlige mediekkanaler anslo at syv terrorister stormet bakeriet Holey Artisan Bakery og tok flere gisler før de systematisk drepte 20 mennesker, inkludert ni italienske statsborgere og en amerikaner, i tillegg til syv japanere, én inder, og to av bangladeshisk opprinnelse før de selv ble drept av militære styrker.²¹¹ Vestlige medier benyttet seg i stor grad av følelsesbasert språk i beskrivelsen av hendelsen. De brukte formuleringer som en "massakre" og en "skrekkforestilling", og poengterte at gislene ble torturert dersom de ikke kunne gjengi Koranen eller ikke hadde riktig dialekt.²¹² Disse beskrivelsene er hensiktsmessig konstruert for å skape sinne og hat, så fremt som frykt, hos publikum. Disse skildringene står i sterk kontrast til historien gjengitt av IS for å promotere sine handlinger som ensbetydende med en hellig krigføring. På denne måten skapes det et bilde av handlingen som best mulig fremmer hver aktør. Vestlig media ønsker å poengtere og forsterke bildet om de barbarer og terrorister IS faktisk er, mens IS' eget selvbilde viser en gudfryktig handling.

I IS' magasin *Rumiyah* rettferdiggjør Abu Dujanah al-Bengali valget av målsettingen for terrorangrepet ved å poengtere at stedet var "velkjent for å være hyppig besøkt av innbyggere fra korsfarerstater og andre vantroende nasjoner".²¹³ Denne retorikken kommuniserer tydelig den religiøse motivasjonen som underbygget den ideologiske rettferdiggjøringen for angrepet. I denne fremstillingen er tonen langt mer faktabasert, og hendelsesforløpet gjengis på en fortellende måte med en form for objektivitet som står i sterk

²¹¹ Andrew Marszal & Chris Graham, "20 Hostages Killed in 'Isil' Attack on Dhaka Restaurant Popular With Foreigners", *The Telegraph*, 2 July 2016, <http://www.telegraph.co.uk/news/2016/07/01/gunmen-attack-restaurant-in-diplomatic-quarter-of-bangladeshi-ca/>

²¹² Marszal & Graham, "20 Hostages Killed", ingen sider.

²¹³ Abu Dujanah al-Bengali, "The Shuhada of the Gulshan Attack", *Rumiyah*, 2 (2016), s. 9.

kontrast til de vestlige reportasjene som omhandlet den samme nyhetssaken. Denne presentasjonen er også svært detaljert, noe som forsterker den ideologiske rettferdiggjøringen for terrorisme:

Under oppdraget gjorde Shahadahs riddere sitt ytterste for å identifisere og å separere muslimene fra *kafirene (korsfarere, hedninger og frafalne)* som var tilstede i restauranten ved å spørre dem som hevdet at de tilhørte Islam grunnleggende spørsmål hvis svar enhver muslim ville kjenne til. De som overbeviste om at de tilhørte Islam ble behandlet med respekt og nåde, mens de som viste eller avslørte sin *kofr (å begå synd/være syndig)* ble behandlet med brutalitet og alvorlighet, i tråd med eksempelet fra Allahs Budbringer.²¹⁴

Bruken av spørsmål for å bekrefte identiteten til gislene kan vise seg å være relativt rasjonell om man fjerner konteksten eller ser hendelsen i en setting hvor et individ sitt trossystem står på linje med IS sitt. Som en følge av dette illustreres hendelsen som langt mer kalkulert og mektig enn det representasjonen fra vestlige medier tilsier. Det finnes ingen åpenbar politisk motivasjon her, til tross for flere elementer som fremmer den ideologiske rettferdiggjøringen for terrorisme som religiøs, men uansett demonstrerer dette en klar manipulasjon av media som utnyttes for å oppnå gruppens målsetting.

Videoer er også med på å gjengi en stor del av IS sin propaganda og bidrar samtidig til et kommunikasjons forum som er avgjørende for å videreformidle et veldig spesifikt budskap som ikke kan mistolkes og som passer perfekt inn i deres atferd ved at det sørger for at IS er synlige og engasjerte i en form for aktiv prestasjon foran et globalt publikum. Denne tilnærmingen er høyst ukonvensjonell da den garanterer en ekstremt synlig tilstedeværelse, noe som ikke har vært en satsningsretning for tidligere terrororganisasjoner.²¹⁵ Dette styrker dermed en oppfatning av fokus på "tilstedeværelse" og "handling"²¹⁶ som en faktor i ønsket om å engasjere publikum.

²¹⁴ al-Bengali, "The Shuhada of the Gulshan Attack", s. 10.

²¹⁵ Curran *et al*, *Misunderstanding the Internet*, s. 9.

²¹⁶ Weiss & Hassan, *ISIS: Inside the Army of Terror*, s. xvii

Eksempelvis brukte IS videoopptak som inneholdt henrettelsen av britiske og amerikanske borgere for å fange oppmerksomhet fra vestlige land, hvor de fremviste symboler på styrke og kontroll som skulle illustrere at gruppen kan hevde seg over Vesten ved å slå ned på sistnevntes borgere, både når og hvordan de ønsket det. Det er imidlertid betydningen av videoene som propaganda, så vel som innholdet, som bidrar til å legge til rette for konstruksjonen av en identitet og et bilde som deretter kan bli overført til omverdenen for å formidle et spesifikt budskap.

Det kan ikke betviles at videoene som produseres av IS blir brukt som prestasjonsframvisninger som i forkant er blitt nøye planlagt og er skapt for å fremheve vold og sadistiske intensjoner, særlig ettersom disse ble sluppet på DVD samtidig som de presterte å bli et viralt internettfenomen som et resultat av et bevisst markedsføringsstrategi kalt "*markedsføringen av villskap*."²¹⁷ Et eksempel på dette er videoen av henrettelsen til James Foley, en amerikansk journalist, som ble sluppet i august 2014. Denne inneholdt en monolog av Foley og en monolog av hans gisseltaker "Jihad-John" før videoen fortsatte ved å vise det første kuttet i halsen etterfulgt av Foley sin avkappede hode plassert på kroppen hans.²¹⁸ Denne videoen er i seg selv fryktinngytende og fremstiller en fullstendig ignorering av vestlige prinsipper, grunnlagt på rettferdiggjøringen gjennom religiøs ideologi. Den etablerte imidlertid også halshugging som en sentral del av en "*markedsførings-, manipulerings- og verve*"-strategi ²¹⁹ gjennom en mediemodell som siden har blitt omformet, utvidet og raffinert for å effektivt manipulere IS' identitet og profil utad til deres formål.

Retorikken i videoene utgitt av IS er like sterk som bildene som blir vist. Henrettelsen av David Haines, en britisk hjelpearbeider, i september 2014 er svært relevant for denne diskusjonen, da talen som ble ytret på

²¹⁷ Jessica Stern & J. Berger, *ISIS: The State of Terror* (London: HarperCollins, 2015), s. 2.

²¹⁸ Stern & Berger, *The State of Terror*, 2; Chelsea Carter, "Video Shows ISIS Beheading US Journalist James Foley", *CNN*, 20 August 2014, <http://edition.cnn.com/2014/08/19/world/meast/isis-james-foley/>.

²¹⁹ Stern & Berger, *The State of Terror*, s. 2.

videoen var direkte rettet mot David Cameron, den daværende statsministeren i UK:

“Denne britiske mannen betaler prisen for dine løfter, Cameron, om å væpne peshmergaen i kampen mot Den islamske stat... Din onde allianse med USA som fortsetter å ramme muslimer i Irak og som nylig bombet Haditha-demningen vil gjøre intet mindre enn å øke farten din på undergang, og å spille den lydige skjødehunden Cameron, vil kun føre deg og dine medmennesker inn i en blodig og uovervinnelig krig.”²²⁰

Dette er særs viktig på grunn av meldingene som er innbygd i uttalelsen. Først og fremst: Det at den rettes direkte mot den politiske verden indikerer at det finnes en distinkt politisk berettigelse for terrorisme, og den åpenlyse referansen til bevæpningen av peshmergaen indikerer en bevissthet av bredere internasjonalt samhold i en global skala. Gitt at IS har et komplisert og globalt nettverk å ta ressurser fra, kommer det ikke frem som særs overraskende at de har en viss innsikt i de interne prosessene blant koalisjonsstyrkene og det faktum at Peshmerga-krigere ble bevæpnet av deres fiender, herunder spesifikt USA.²²¹ Selv om dette har et politisk stikk som en underliggende retorikk fra Jihad-John, ser vi en eksplisitt religiøs motivasjon som hovedbegrunnelsen for denne handlingen. Som en følge utgjør disse to rettferdiggjøringene for terrorisme en kombinasjon som bidrar til et viktig samlingsområde. Bruken av propaganda er derfor en viktig del av kringkastingen av meldinger som snakker direkte til en gruppe med spesifikke mottakere, og denne blir skreddersydd etter et ønsket agenda.

På den annen side hadde videoopptaket som viser henrettelsen av den amerikansk-israelske journalisten Steven Sotloff i september 2014 en litt annen retorisk tilnærming med hensyn til berettigelsen av en terrorists handlinger,

²²⁰ Steve Robson, "David Haines Beheading: Full Transcript of ISIS Video Holding David Cameron Responsible for Execution", *The Mirror*, 14 September 2014, <http://www.mirror.co.uk/news/uk-news/david-haines-beheading-full-transcript-4256996>.

²²¹ Alexander & Alexander, *The Islamic State*, s. 17.

hvor Sotloff ble tvunget til å snakke ut *mot* det etablerte amerikanske politiske mangfoldet:

”Obama, din utenrikspolitikk med intervensjon i Irak var ment å redde amerikanske liv og interesser, så hvorfor er det slik at jeg betaler prisen med mitt eget liv for denne involveringen? Er jeg ikke en amerikansk statsborger? Du har brukt milliarder av amerikanernes skattepenger og vi har mistet tusentalls av våre egne tropper i tidligere kamper mot den islamske stat, så hvor er folkets interesse i å fortsette denne krigen?”²²²

Dette taler direkte til det vestlige politiske lederskapet, men uten en underliggende religiøs retorikk. I videoen av Haines fantes det en forklaring av den religiøse motivasjonen til IS, koblet til rettferdiggjøringen til halshuggingen av hjelpearbeideren. I denne hendelsen derimot, var fokuset ene og alene på en direkte tale som fremstilte det politiske angrepet på Irak. Talen gir et inntrykk av å være mer følelsesbasert og mer fokusert på problemstillingen. Referansen til “våre tropper” er likevel interessant, da den aktivt bekrefter at IS har en stående hær og er i stand til å operere i mye større grad og i en større sammenheng enn allmennheten i vesten ofte antar at de kan.

Et siste punkt verdt å fremheve her er at IS ofte bruker propaganda for å karakterisere Vesten som et samlingssted for synd som direkte utfordrer verdiene av sine egne, ideologisk rene versjoner av Islam. Det finnes mange eksempler på at gruppen avfeier Vesten som et moralsk korrumpert sted, men den usedvanlige beskrivelsen av Frankrike er spesielt interessant, i og med at landet har blitt angrepet flere ganger i løpet av de siste to årene. I en diskusjon angående Paris-terroren som fant sted i november 2015,

²²² Dan Lamothe, "Here's the Transcript of the Video of Steven Sotloff's Reported Execution", *The Washington Post*, 2 September 2014, https://www.washingtonpost.com/news/checkpoint/wp/2014/09/02/heres-the-transcript-of-the-video-showing-steven-sotloffs-reported-execution/?utm_term=.eac5ee54a6e1.

ble IS sitert på å "...kalle dem "først ut" og gjorde narr av Frankrike som "hovedsetet for prostitusjon og obscøniteter", ifølge uttalelser sluppet på flere språk på en av gruppens krypterte meldingskontoer."²²³

Dette utsagnet hever mange viktige spørsmål. Først og fremst bidrar det til en innsikt i måten IS karakteriserer Vesten på, ved å sementere den ideologiske opposisjonen som gruppen har søkt å etablere gjennom sine handlinger og kommunikasjoner. Ordlyden her bidrar aktivt til å fordømme byens relativt liberale omdømme, ved å sidestille det med den ekstreme konservativismen som er unektelig bundet til utviklingen av islamistisk ekstremisme innenfor gruppens identitet. Det impliserer også at en overhengende trussel av flere aksjoner rettet mot Vesten, og antyder at vestlige verdier som er i strid med IS sine verdier fordømmer vestlige nasjoner til den evigvarende frykten for å bli angrepet. Til tross for at retorikken ikke direkte adresserer potensielle fremtidige angrep, representerer den en form for propaganda basert på skremselstaktikker, som allerede har blitt gjennom. Dermed blir det umulig å avfeie dette som tomme trusler. Dette er i tråd med det verdenssamfunnet anser IS for å være. Et siste interessant punkt er måten sitatene når fram til nyhetskanalene. Det faktum at uttalelsene ble levert av IS sitt eget kommunikasjonsnettverk viser hvor kontrollert den konstruerte identiteten de etterstreber har blitt gjennomtenkt, og til hvilken grad den er bundet til andre medier. Til syvende og sist ligger fokuset på å formidle en religiøs motivasjon for terrorisme.

Det finnes ingen tvil om at IS hovedsakelig er en propagandamaskin som besitter muligheten og evnen til å benytte mediekanaler på en høyst kompleks måte for å fremme sin egen agenda, trekke oppmerksomhet til sine handlinger og kommunisere direkte med det publikummet de ønsker.²²⁴ Her bruker de frykt som et virkemiddel gjennom bruken av formålsrettet planlegging og redigering av videomateriell, inkludert sosiale medier og egne krypterte mediekontoer og -plattformer. Det faktum at digitale medieforum

²²³ Callimachi, "ISIS Claims Responsibility", ingen sider.

²²⁴ Patrick Cockburn, *The Rise of Islamic State: ISIS and the New Sunni Revolution* (London: Verso Books, 2015), s. 1-3.

kan oppsøkes utenfra og fritt åpner for at individer og grupper tilhørende IS kan bli kringkastet, uten at det finnes noen institusjon som kan modifisere innholdet eller forhindre at det blir publisert. Dette legger til rette for at gruppen selv kan forme hvordan de ønsker å fremstå utad, ved å konstruere en virkelighet i tråd med sin ideologiske posisjon.²²⁵

Digitale medier er derfor et viktig verktøy i den pågående kampanjen som IS strategisk har presentert for å oppnå sine målsetninger. I praksis prøver gruppen å fange medias oppmerksomhet for å skape en emosjonell respons: frykt og hat i Vesten, og lidenskap blant dem som vurderer å tilslutte seg bevegelsen på grunn av de tvert motsatte responsene til isolasjonen og splittelsen fremprovosert av de aktuelle handlingene og retorikken bak disse. Det finnes en merkbar økning i mediedekning av terroraktivitet siden 11. september, og mange av disse reportasjene setter fokus på den overhengende trusselen mot den globale sikkerheten i den *fjerde bølge* epoken som følge av terroren, men dette blir ofte skjult bak en diskurs av islamofobi.²²⁶ Dette er imidlertid sekundært til propagandaen IS gir liv til. Det vestlige media kan ikke kontrollere dekningen av denne fordi de ikke er dens primærkilde, noe som betyr at den er en reaksjon til en historie heller enn det opprinnelige opphavet til historien.

Analysen i denne seksjonen så langt har tatt for seg forholdet mellom IS' egne medieplattformer og vestlig media. Det er imidlertid også sentralt å i større grad undersøke manipulasjonen her, da den sistnevnte flere ganger har blitt anklaget for å få "sin motstander [gruppens ideologi] til å framstå som det klareste form for Islam, og som den autentiske representasjonen av muslimer."²²⁷ IS har lenge benyttet sosiale medier, nærmere bestemt Facebook, Twitter og Instagram, samt innsamling av økonomiske midler for å radikalisere sitt publikum, siden de gjennom disse kanalene kan kommunisere direkte til

²²⁵ Ben O'Loughlin, "Media Coverage of Terrorism", in *Routledge Handbook of Critical Terrorism Studies*, ed. by Richard Jackson (Abingdon: Routledge, 2016), s. 276-277.

²²⁶ Brigitte Nacos, *Mass-Mediated Terrorism: Mainstream and Digital Media in Terrorism and Counter-terrorism* (Lanham: Rowman & Littlefield, 2016), s. 115.

²²⁷ Owen Jones, "Islamophobia Plays Right Into the Hands of ISIS." *The Guardian*, 25 November 2015, <https://www.theguardian.com/commentisfree/2015/nov/25/islamophobia-isis-muslim-islamic-state-paris>.

massene og uttrykke idealene som blir promotert, og slik trekke oppmerksomhet mot islamistisk militants.²²⁸

Innen desember 2014 var i overkant av 46.000 Twitter-kontoer i bruk av IS sympatisører, samtidig som de videre utvidet sin rekkevidde gjennom utviklingen av en Twitter-applikasjon som ga tilhengerne tilgang til løpende oppdatert informasjon om bevegelsens aktiviteter. De kontrollerte også hvilke emneknagger og innlegg som skulle vises ved hjelp av manipulering av Twitter-plattformen.²²⁹ Den åpne tilgjengeligheten som fremkommer av sosiale medier har derfor tilrettelagt for at IS har kunnet oppnå en høyere grad av kommunikasjon mot et rettet publikum og på denne måten banet vei for en høyere påvirkningsgrad i global kultur og sosiale lag samtidig som de har kunnet kapitalisere på misnøyen dette har skapt. Ved at sosiale medier åpner for en slik tilgang til en sammenkoblet og globalisert verden via teknologi, har IS dermed kunnet formidle sitt budskap etter egen vilje og sørget for at alle angrep og aksjoner har vært innpakket i religiøs ideologisk rettferdiggjørelse.

Konklusjon

På tross av den relativt korte perioden IS har vært en del av terrorlandskapet, har de vært svært suksessfulle i å skape en identitet som er unektelig fra gruppens målsetninger – den tilsynelatende jakten på en renere form for Islam, etableringen av et globalt kalifat og målsetningen relatert til makt og kontroll over muslimske land – og metodene de bruker for å oppnå disse målene. IS er uten tvil en av de mest brutale gruppene i moderne tid, og passer godt til Rappports teori om den fjerde bølge, ettersom de sprang ut fra en religiøs overbevisning. Selv om de oppsto som et direkte resultat av den politiske konflikten i Irak har makt-vakuumet de steg inn i også aktivt tjent deres formål som et resultat av det den religiøse ideologiske berettigelsen for deres handlinger har tilført. Det er her også verdt å nevne at IS sine fremgangsmetoder skiller seg betydelig ut sammenlignet med tidligere terrororganisasjoner, da de i stor grad er opptatt av synlighet, publisitet og selv-promosjon som direkte

²²⁸ Curran *et al*, *Misunderstanding the Internet*, s. 9.

²²⁹ Curran *et al*, *Misunderstanding the Internet*, s. 9.

plasserer dem i kontrast til Vesten, både fysisk og ideologisk. Deres bruk av propaganda er også svært unikt sett fra et terrorperspektiv, noe som gir dem en stemme og gjennom dramatiske handlinger forsikrer at den blir hørt. En slik tilnærming bidrar også til økt makt og kontroll, utover deres religiøse ideologiske rettferdiggjøring for terrorisme og som heller inn mot den politiske sfæren. Selv om det ikke kan betviles at den religiøse ideologien prioriteres av IS, er det politiske elementet i stor grad i ferd med å bli mer tydelig. For å evaluere den ideologiske rettferdiggjørelsen for terrorisme er det derimot også avgjørende å trekke frem en gruppe som har en solid forankring innen den *tredje bølgen* – Folkefronten for Palestinas Frigjøring.

5. Folkefronten for Palestinas Frigjøring

Folkefronten for Palestinas frigjøring, på engelsk *The Popular Front for the Liberation of Palestine*, har sine røtter i den arabiske nasjonalistbevegelsen (ANM), grunnlagt av George Habash i 1953.²³⁰ Av de ulike palestinske motstandsbevegelsene, både voldelige og ikke-voldelige, er det lite akademisk litteratur om PFLP, sammenliknet med organisasjonens mest framtreddende rivaler,²³¹ slik som Arafat-fraksjonen innen den palestinske frigjøringsorganisasjonen PLO, en organisasjon PFLP har hatt tilknytning til gjennom hele dens eksistens, samt nyere organisasjoner slik som Hamas.

Dette kapitlet vil videre ta for seg tre aspekter: Først vil den ta for seg PFLPs opprinnelse, opphav og utvikling. Denne seksjonen vil særlig være fokusert på utviklingen av gruppens ideologi og målsetting. Videre vil den redegjøre for frontens ideologiske rettferdiggjøring av terrorhandlinger, før PFLPs nedslagsfelt, samt begrensede faktorer på nedslagsfelt og påvirkning vil studeres nærmere. PFLP sin historiske arkiv har nylig blitt digitalisert, og det inneholder derfor store mengder primærmateriale som per dags dato har til gode å bli benyttet. I denne avhandlingen ønsker jeg å undersøke PFLP sin ideologiske rettferdiggjøring av terrorisme basert på nasjonalisme og ønsket om å opprette en palestinsk stat. Jeg ønsker å se nærmere på i hvilken grad dette sameksisterte med den marxist-leninistiske ideologien som definerte PFLP helt siden organisasjonens opprettelse. Til slutt ønsker jeg å undersøke effekten av bombeangrep og flykapringer utført av PFLP og restriksjonene interne og eksterne politiske hendelser har hatt for PFLP.

²³⁰ W.Kazziha, *Revolutionary Transformation in the Arab World: Habash and his Comrades from Nationalism to Marxism*. (London: C. Knight, 1975), s. 17-18.

²³¹ Except for a comprehensive study by H. Cubert, *The PFLP's Changing Role in the Middle East* (Frank Cass: London, 1997).

Folkefronten for Palestinas frigjøring sin opprinnelse

For å få en grunnleggende forståelse av PFLP sin ideologi er det vesentlig å først forstå forholdet mellom nasjonalisme og kommunisme. Det har lenge vært trodd at forholdet mellom disse har vært fiendtligsinnnet og gjensidig utelukkende.²³² Bundet til Midtøsten konteksten skrev Walter Laqueur i 1956 en særskilt informativ bok kalt "*Communism and Nationalism in the Middle East*".²³³ Dette verket viser hvordan kommunisme siden 1919 har hatt en sterk posisjon både i arabiske og jødiske samfunn. Laqueur viser derimot også til splittelsen innen det palestinske kommunistiske miljøet som begynte i 1936, og som i 1943 førte til splittelsen av det palestinske kommunistiske miljøet i én jødisk og én arabisk seksjon.²³⁴ Begge disse var grunnlagt på nasjonalistiske verdier, og hadde egne visjoner om en tostatsløsning i Palestina.

Den jødiske gruppen var underbygget av sionisme,²³⁵ hvor målsettingen var å skape en jødisk nasjon innenfor Palestina.²³⁶ Den arabiske seksjonen, kjent som "the National Liberation League" (NLL), ble først involvert i debatten rundt delingen av Palestina i 1947, da Sovjetunionen bestemte seg for å støtte FNs delingsplan.²³⁷ Etter dannelsen av staten Israel slo NLL seg sammen med Maki, den jødiske fraksjonen av partiet. Disse ble enige om en avtale basert på flere punkter: Å oppnå full politisk uavhengighet gjennom anti-imperialistisk krigføring, å kjempe mot interne og eksterne provokasjoner til samfunnsvold, og å arbeide for samarbeid og fred mellom de to folkegruppene.²³⁸ Dannelsen av staten Israel førte derimot ikke til en undertrykkelse av arabisk nasjonalistisk kommunisme. Tvert imot var dette med på å fremprovosere en form for palestinsk nasjonalistisk kommunisme som senere kom til uttrykk i voldshandlingene gjennomført av PFLP.

²³² M. Mevius, "Reappraising Communism and Nationalism" *Nationalities Papers* 37 (2009).

²³³ W. Laqueur, *Communism and Nationalism in the Middle East* (London: Routledge, 1957).

²³⁴ *Ibid.*, s. 300-302.

²³⁵ Det er flere ulike varianter av Sionisme. Jeg bruker ikke en spesifikk av disse.

²³⁶ J. Beinlin, *Was the Red Flag Flying? Marxist Politics and the Arab-Israeli Conflict in Egypt and Israel, 1948-1965* (Berkeley: University of California Press, 1990), s. 51.

²³⁷ *Ibid.*, s. 47.

²³⁸ *Ibid.*, s. 49.

Ingen studie av PFLP kan utelate den sentrale rollen til George Habash og hans politiske innflytelse ved opprettelsen av ANM. Den arabiske innbyggermassen i Habash sitt hjemby Lydda ble bortvist med tvang av Israelske militære styrker i 1948. De arabiske besetningene fikk kun noen timers forvarsel om å forlate området.²³⁹ Habash studerte medisin i Beirut, men deltidspraksisen hans stengte i 1957, da hans grunnleggende interesse heller lå i den politiske kampen for å returnere til Palestina.²⁴⁰ Sammen med sin innerste krets av politiske samarbeidspartnere lette han etter et parti som var forenelig med deres ideologiske syn. I et intervju med den amerikanske journalisten James Cooley forklarer Habash hvordan det politiske landskapet så ut i årene etter 1948:

“Selv om det fantes arabiske kommunistpartier, var kommunistene i utgangspunktet isolert fra hovedstrømmen innen arabisk politisk tankegang. De hadde heller en sterk tilknytning til Sovjetisk utenrikspolitikk. Det som var vår hjertesak var Palestinas frigjøring”.²⁴¹

Selv om han ikke viser direkte til det, kan man her se et tydelig brudd med palestinsk kommunistisk tankegang før 1948. Habash anerkjente ikke staten Israel slik som NLL gjorde. Han stolte heller ikke på at stormaktene og Israel skulle finne en løsning som oppfylte palestinernes ønske om å reise hjem.²⁴² Habash så et videre behov for en teknisk-vitenskapelig revolusjon i den arabiske verden generelt, og i Palestina spesielt. At staten Israel ble dannet på tross av kollektiv motstand fra krefter i den arabiske verden mente Habash grunnet ut i kontrasten mellom ”det vitenskapelige samfunnet i Israel mot vår egen tilbakevending i den arabiske verden.”²⁴³ Selv om ANM kjempet mot den stadig viktigere rollen til apparatsjikene fra det ortodokse arabiske kommunistpartiet, begynte de å adaptere visse sosialistiske økonomiske idéer, men kjempet mot gjennomsyringen av apparatsjikene fra det ortodokse arabiske

²³⁹ J. Cooley, *Green March, Black September: The Story of the Palestinian Arabs* (London: Cass, 1973), s. 133.

²⁴⁰ *Ibid.*, s. 134.

²⁴¹ *Ibid.*, s. 134.

²⁴² *Ibid.*, s. 135.

²⁴³ *Ibid.*, s. 135.

kommunistpartiet.²⁴⁴ De ønsket å opprettholde og bevare ideene relatert til samhold og frigjøring.²⁴⁵ Som nevnt ovenfor var mange av de ortodokse arabiske kommunistpartiene i svært stor grad påvirket av Sovjetunionen. ANM mente heller at kampen om den palestinske frigjøringen burde være en nasjonalistisk sak, uavhengig av Sovjetisk og vestlig kolonial innflytelse.²⁴⁶ Fra 1956 til 1964 forsøkte ANM å skape en allianse med andre større styrker og grupper, som ifølge Habash skulle "skape en omringende stat rundt Israel".²⁴⁷

Dette medførte at ANM ble tettere involvert i arabisk politikk. De ønsket å styrte myndighetene, som de oppfattet som fiendtlige mot palestinsk og arabisk samhold.²⁴⁸ Dette kan sies å ikke ha vært en suksess. ANM bidro med frivillige til militærtjeneste under Seksdagerskrigen i Egypt, Libanon og Syria. Våpenhvilen som oppsto den 10. Juni 1967 etterlot ANM rotløse og demoraliserte. De hadde verken evne til å forstå helheten av konsekvensene nederlaget medførte eller å formulere en sammenhengende reaksjon. Etter å ha knyttet sine politiske rikdommer til Nasir og proklamert det kommende slaget i mange måneder, var de kraftig ødelagt av krigens utfall.²⁴⁹ Skuffet av nederlaget til de arabiske styrkene endret Habash strategi, og begynte heretter å promotere en mer geriljalignende form for krigføring som skulle finne sted i de Okkuperte Territoriene, samt i staten Israel.

PFLP ble offisielt grunnlagt 11. desember 1967 som følge av en sammenslåing av tre tidligere selvstendige grupper.²⁵⁰ To av disse - the Heroes of Return og the National Front for the Liberation of Palestine (også kjent som the Organization of the Youth of Revenge) - var tilknyttet ANM. Den tredje gruppen var den Palestinske frigjøringsfronten (PLO), en mindre geriljaorganisasjon opprettet i 1959 av Ahmad Jibril og oppløst i 1967.

²⁴⁴ Ibid., s. 136.

²⁴⁵ Ibid., s. 136.

²⁴⁶ Y. Sayigh, *Armed Struggle and the Search for State: The Palestinian National Movement, 1949-1993* (Oxford: Oxford University Press, 1997), s. 74.

²⁴⁷ Cooley, *Green March*, s. 136.

²⁴⁸ Sayigh, *Armed Struggle*, s. 75.

²⁴⁹ Ibid., s. 158.

²⁵⁰ A. AbuKhalil, "Internal Contradictions in the PFLP: Decision Making and Policy Orientation", *Middle East Journal* 41 (1987), s. 362.

Sammenslåingen var kulmineringspunktet av en bitter strid innenfor høyre- og venstresiden internt i ANM.²⁵¹ Venstresiden var frustrert over det aldrende høyreorienterte lederskapet og deres mangel på militær handling etter problemene i 1967.²⁵² En mindre splittelse oppstod innen organisasjonen, og en liten fraksjon bestående av et fåtall av venstresidens medlemmer opprettet i 1968 en ikke-voldelig marxist-leninistisk organisasjon ved navn *the Popular Democratic Front for the Liberation of Palestine* (PDFLP).²⁵³ Det var denne splittelsen som senere påvirket PFLP til å adoptere marxist-leninistiske ideer.

Sammenslåingen som førte til dannelsen av PFLP var ikke basert på en felles ideologi, men grunnet heller i hva som ble oppfattet som praktisk. Lederne av disse gruppene forsto omfanget av det enorme arbeidet som lå foran de palestinske revolusjonære organisasjonene. I alle tre gruppene innså lederne at konflikten krevde at de samlet alle sine ressurser for å være bedre rustet for den lange og bitre kampen mot sine fiender.²⁵⁴ Samtidig kom PFLP med en kunngjørelse som begrunnet sammenslåingen: Det var for å "samle kreftene og energiene til de palestinske massene i det okkuperte landet".²⁵⁵

"For femti år siden led folkene i denne nasjonen under en rekke overfall mot vår rett til frihet og liv fra sionisme og kolonialisme. Femti år senere fortsetter de globale kreftene sionisme og kolonialisme å planlegge angrep og kriger for å etablere ideen om en enhet: Staten Israel".²⁵⁶

Dokumentet ignorerer samarbeidet mellom de arabiske og de jødiske kommunistene i britiskokkuperte Palestina. Dette radikale bruddet med fortiden var avhengig av å ikke ha en målsetting om en fredelig sameksistens med den

²⁵¹ Sayigh, *Armed Struggle*, s. 228.

²⁵² Ibid., s. 228.

²⁵³ Ibid., s. 230.

²⁵⁴ Historical Documents of the Popular Front for the Liberation of Palestine. "Founding Statement of the Popular Front for the Liberation of Palestine – December 11, 1967," last modified December 16, 2016, <http://pflp-documents.org/founding-statement-of-the-popular-front-for-the-liberation-of-palestine-english>.

²⁵⁵ Ibid.,

²⁵⁶ Ibid.,

jødiske befolkningen i Palestina, slik NLL valgte å gjøre i 1948. Tvert imot var formålet å bringe frem en frigjøring av de forviste Palestinske innbyggerne ved hjelp av en voldelig revolusjon.²⁵⁷ Denne tankegangen hadde sitt opphav i frustrasjonen som oppsto da de arabiske styrkene ikke lyktes i å beseire Israel i 1967: "Det militære nederlaget som den arabiske hæren led ble begynnelsen på en ny epoke hvor de revolusjonære massene måtte ta en ansvarlig lederrolle, og konfrontere styrkene og våpnene til imperialismen og sionismen".²⁵⁸ Denne vektleggingen av de "revolusjonære massene" endret krigføringen mot Israel fra en åpen landkrigføring til en mindre synlig geriljakrig.

Denne endringen var et tegn på at PFLPs ledere forsto at en rask og endelig seier for den arabiske hæren ikke ville skje. "Håpene og forventningene til det arabiske folket nådde et fundamentalt nytt nivå enn før 5. juni. En seier som kun kan oppnås gjennom viljen og forhåpningene til folkemassene". Ikke-voldelig motstand ble ikke vurdert som et mulig alternativ. Kun ved voldelig væpnet opprør kunne man oppnå frihet. PFLP var tilknyttet PLO helt fra begynnelsen, men i motsetning til Fatah-partigruppene var PFLP langt mindre villige til å inngå kompromisser. Dette førte i perioder til et turbulent forhold mellom de to gruppene. PFLPs kapring av tre vestlige fly i et avsidesliggende område i Jordan i September 1970 ga Kong Hussein muligheten til å slå ned på de palestinske gerilja-grupperingene som opererte i Jordan.²⁵⁹ Det avgjørende bruddet kom i 1974. I etterkant av krigen som var i oktober 1973 ble den kjente "Geneva Mideast Peace Conference" opprettet. PFLP var her skeptiske til PLOs deltakelse, da de trodde at agendaen ville tippe maktbalansen *mot* den palestinske visjonen.²⁶⁰ Innholdet i ti-punkts planen som ble formulert av det Palestinske Nasjonalrådet (PNC) i Kairo i 1974, var en gradvis tilnærming til de delte målsetningene PLP og PFLP hadde.²⁶¹ I frykt for at den etterhvert ville bli brukt som et mal for en fredsavtale mellom Palestina og Israel, gikk PFLP ut med en uttalelse som hevdet at den "legaliserte

²⁵⁷ Ibid.,

²⁵⁸ Ibid.,

²⁵⁹ H. Cobban, *The Palestinian Liberation Organisation: People, Power and Politics* (Cambridge University Press: Cambridge, 1984), s. 145.

²⁶⁰ Ibid., s. 149.

²⁶¹ W. Lacquer and D. Schueftan, *The Israeli-Arab Reader: A Documentary History of the Middle East* (Penguin Books: New York, 2016), s. 162-63.

deres streben etter avvik og overgivelse”.²⁶² Det var uten tvil avvik etter 1974. Dette dokumentet ble begynnelsen på PLOs gradvise tilnærming til staten Israel, som førte til Oslo-Avtalen i 1993. PFLP forble bestemt i målet om å ødelegge staten Israel, som de oppfattet som det palestinske folkets primære undertrykker.

Den ideologiske rettferdiggjøringen av terror

Begrepet ”ideologi” er ikke nevnt i de grunnleggende dokumentene til PFLP,²⁶³ selv om man kan finne referanser til begreper som kan relateres til kommunisme, som ”revolusjonær vold” eller ”massene”. Grunndokumentet var i større grad opptatt av å oppnå nasjonal styrke på tvers av de ulike militsene og organisasjonene med de samme målsetningene som PFLP, som PLO. Over de neste to årene fokuserte PFLP på å omdanne de tidligere cellene tilhørende ANM til en ny marxist-leninistisk organisasjon, som skulle være en ledende gruppe for den palestinske arbeiderklassen. Som tidligere nevnt dyttet utbrytergruppen PDFLP PFLP mot venstre. PFLP avvek ikke særlig fra det ideologiske opphavet og den sosiale komposisjonen til ANM. Den ble raskt den nest viktigste palestinske organisasjonen (etter Fatah) når det kom til militær kapasitet og politisk påvirkning.²⁶⁴ Som mange liknende revolusjonære liberale bevegelser rundt om i verden, slik som ANC.²⁶⁵ PFLPs sammenslåing av nasjonalisme og marxist-leninisme i uttalelsen som ble publisert i 1969 var intellektuelt klar og sammenhengende. Den første seksjonens undertittel ble kalt *“Conventional War is the War of the Bourgeoisie. Revolutionary War is People’s War”*.²⁶⁶

Under denne perioden var PFLPs uttalte posisjon at det arabiske borgerskapet hadde brukt den palestinske problemstillingen for å skape en form for arabisk nasjonalisme for å redusere fokuset på skjevfordelingen av

²⁶² Cobban, *Palestinian Liberation*, s. 149.

²⁶³ Ibid.,

²⁶⁴ AbuKhalil, “Internal Contradictions in the PFLP: Decision Making and Policy Orientation, s. 362.

²⁶⁵ W. Pearlman, *Violence, Nonviolence, and the Palestinian National Movement* (Cambridge University Press: Cambridge, 2011), s. 190.

²⁶⁶ Historical Documents of the Popular Front for the Liberation of Palestine. “No to the Imperialist Settlement. No to Defeatist Solutions. Yes to Peoples’ War,” last modified December 17, 2016, <http://pflp-documents.org/documents/PFLP-PeoplesWarEnglish1969.pdf>.

rikdom og makt som eksisterte mellom borgerskapet og arbeiderklassen.²⁶⁷ Kritikken her var at den regjerende eliten i de arabiske samfunnene hadde liten emosjonell eller materiell interesse i Palestina, og at formålet kun var å unngå potensiell intern politisk uro ved å rette fokuset et annet sted. Krigen i 1967, som var den primære drivkraften for opprettelsen av PFLP, motbeviste "borgerskapets teori om konvensjonell krig".²⁶⁸ PFLP hevdet at som en følge av støtten de mottok fra amerikansk imperialisme, foretrakk Israel kortvarige kriger.²⁶⁹ Derfor ville den beste strategien "i det lange løpet være en folkekrig".²⁷⁰ Kun ved å mobilisere det palestinske og arabiske folket i en revolusjonær krig kunne sionismens og imperialismens svakheter utnyttes.²⁷¹

Organisasjonen mente fraværet av en revolusjonær ideologi var den grunnleggende svakheten til geriljabevegelsen for palestinsk frigjøring. Det var dette som skilte dem fra deres hovedrivaler, Fatah. Ideen om arabisk nasjonalisme var fortsatt en kjerneverdi i PFLP sin ideologi. Imidlertid konseptualiserte de en klasseanalyse basert på marxist-leninistisk ideologi som de koblet til nasjonalisme. Det arabiske borgerskapet var like mye et hinder for PFLPs målsetning om å frigjøre Palestina som USA og Israel. Deres ønske om en fredelig løsning var kun en overgivelse i møtet med en mulig utestengelse fra det imperialistiske verdensmarkedet.²⁷² PFLP hadde ingen tillit til at vestlige kapitalistiske stater kunne konstruere rettferdige fredsavtaler som ville gi kompensasjon til det palestinske folket. Noe av denne mistroen var basert på PFLPs marxist-leninistiske ideologi. "Når det arabiske borgerskapet kjemper for en fredelig løsning, kjemper de i realiteten for profitten de får som mekler mellom det imperialistiske og det interne markedet".²⁷³ Med andre ord var den arabiske middelklassen mer bekymret over hvorvidt deres egne materielle interesser ville bli negativt påvirket ved at en løsning på det palestinske problemet som favoriserte menneskene PFLP foreslo å snakke for, ble valgt.

²⁶⁷ Ibid.,

²⁶⁸ Ibid.,

²⁶⁹ Ibid.,

²⁷⁰ Ibid.,

²⁷¹ Ibid.,

²⁷² Ibid.,

²⁷³ Ibid.,

Videre var bekymringen at dersom "den lille overklassen skulle ta ledelsen i den nasjonale revolusjonen, ville revolusjonen bli offer for klasseinteressene blant lederskapet".²⁷⁴

PFLP deklarte at den primære slagmarken for deres militære operasjoner ville være Palestina. "Den avgjørende kampen må foregå i Palestina. Det væpnede folket kan med de enkleste våpnene ødelegge økonomien og krigsmaskineriet til deres sionistiske fiende".²⁷⁵ ANM sitt antijødiske standpunkt ble videreført i PFLP. På tross av adopteringen av marxist-leninisme oppløste ikke denne antijødiske holdningen. Den internasjonalistiske faktoren i marxist-leninismen passet ikke med fokuset på å frigjøre Palestina, da PFLP ikke hadde revolusjonære målsetninger utenfor den arabiske verden. Den nasjonalistiske impulsen var mye sterkere, og ble representert av PFLPs leder, George Habash. Sammen med resten av PFLP oppfattet han sionisme som synonymt med jødedom, noe som ble manifestert gjennom voldelige terrorhandlinger.²⁷⁶ Som ung student hadde Habash deltatt i et bombeangrep mot en synagoge i Beirut, og i et intervju fra 1970 uttalte han sitt ønske om å drepe så mange jøder han kunne, inkludert jøder som var bosatt "andre steder enn slagmarken".²⁷⁷ Dette antydte at "slagmarken" ville kunne strekke seg lenger enn bare Palestina og den arabiske verden. Selv om ideologien fremdeles var ettertrykkelig nasjonalistisk, ville handlingene av denne ideologien bli spredt ut i en videre verden, og inkluderte organisasjonen og handlingene til PFLP.

Det jordanske omfanget var viktig, ikke bare for PFLP, men også PLO, da disse hadde slått seg sammen og var den nest største fraksjonen etter Fatah. Problemet med revolusjonen i Palestina er knyttet til problemet med revolusjonen i Jordan.²⁷⁸ Til tross for dette, mens PFLP forble fiendtlige mot det Jordanske monarkiet og søkte dets undergang, var PLO, med Yasser Arafat i ledelsen, mer diplomatiske, i hvert fall i forkant av relasjonsbristen i 1971. I 1972 reflekterte PFLP over deres mangel på suksess i Jordan. De identifiserte

²⁷⁴ Ibid.,

²⁷⁵ Ibid.,

²⁷⁶ AbuKhalil, "Internal Contradictions in the PFLP: Decision Making and Policy Orientation, s. 364.

²⁷⁷ Ibid., s. 365.

²⁷⁸ "No to the Imperialist Settlement. No to Defeatist Solutions. Yes to Peoples' War," last modified December 17, 2016, <http://pflp-documents.org/documents/PFLP-PeoplesWarEnglish1969.pdf>.

følgende mangler i sine operasjoner: "Det var hovedsakelig resultatet av den manglende evnen til å forstå den dialektiske forbindelsen mellom imperialismen og reaksjon på dette stadiet i historien, samt den manglende evnen til å anerkjenne mekanismene i imperialistisk aktivitet".²⁷⁹

PFLP, som fortsatt slet med å implementere de nylig adopterte marxist-leninistiske ideologiene, overså klasse-aspektet ved deres egen strategi i Jordan. Dette demonstrerte også *begrensningen* av nasjonalisme. Majoriteten av det jordanske folket støttet i utgangspunktet PFLP, men den emosjonelle støtten drevet av nasjonalisme kunne imidlertid bare føre bevegelsen fremover til en viss grad. Den bevisste revolusjonære mobiliseringen av de jordanske massene foregikk ikke, og de følte seg dermed ikke som en del av motstandsbevegelsen.²⁸⁰ Dette var, til en viss grad, og som rapporten anerkjenner, motstandsbevegelsens lederskap som tilbød seg selv som et alternativ til de jordanske myndighetene.²⁸¹ Dette gikk imot en sentral del av den revolusjonære strategien: at massene, i stedet for et elite lederskap, skulle lede den revolusjonære krigen.

En annen faktor i PFLPs manglende evne til å utøve noen form for påvirkning i den jordanske politikken var den økte militsen innen PFLP, og den kraftige jordanske responsen.²⁸² Mellom 1967 og 1977 utførte PFLP en rekke flykapringer, skyte episoder og bombeangrep i Europa. Den mest fremtredende forkjemperen for det førstnevnte var Leila Khalid. I ett av de mest underlige øyeblikkene i PFLPs utvikling til et marxist-leninistisk parti ble hennes innflytelsesrike autobiografi igangsatt av Sir John Glubb. Glubb var en tidligere høytstående løytnant-general i den arabiske legionen, også kjent som den jordanske hæren. Før dette hadde han tatt den tradisjonelle ruten for engelske overklasser: han gikk på offentlig skole, oppnådde kommisjon hos Royal

²⁷⁹ Historical Documents of the Popular Front for the Liberation of Palestine. "Tasks of the New Stage", last modified 18 December, 2016, http://pflp-documents.org/documents/PFLP_TasksoftheNewStage1972.pdf.

²⁸⁰ Ibid.,

²⁸¹ Ibid.,

²⁸² Dette elementet ved PFLPs historie er bredere dekket i deres brosjyre kalt 'Hands off our Militia!', Historical Documents of the Popular Front for the Liberation of Palestine. "Hands of our Militia", last modified December 17, 2016, <http://pflp-documents.org/hands-off-the-militia-1971-english/>.

Engineers, og tjenestegjorde i første verdenskrig på den vestlige fronten²⁸³. Han var med andre ord ikke noen man assosierte med radikal politikk. De færreste ville heller ikke tro at en senior militæroffiser ville se på flykapringer med noe annet enn avsky. Til tross for dette oppfordret han leseren til å utøve forsiktighet og til å tenke seg om hvordan en burde se på slike handlinger. "Vår umiddelbare avfeiring av kaprere som brutale barbarer og kriminelle blir noenlunde svekket når vi leser at denne beryktede kvinnelige kapreren gråt da hun hørte om drapet på John Kennedy".²⁸⁴ Glubb menneskeligjør flykapreren, i dette tilfellet Leila Khaled, og belyser at hun ikke bare er en følelsesløs morder. Volden som ble utøvd hadde ikke bare intensjonen om å drepe, men heller å fungere som en offentlig uttalelse om at det fantes revolusjonære som kjempet på vegne av det palestinske folket.

I boken vises det til en samtale Khaled hadde med en amerikansk misjonær som var pasifist og stilte spørsmål om moralen ved flykapring: "Jeg forklarte henne at israelerne holder tusenvis av arabere fanget, og truet livene til arabere hver dag. Hvis hun ville være etisk uten å ta parti måtte hun dømme israelerne moralsk, ikke oss, fordi våre handlinger var kun sporadiske responser til et tyrannisk sosialt system".²⁸⁵ Senere refererer hun til den etiske rettferdigjørelsen for flykapring i ord som bærer likhet med dem ytret av George Habash. "Etter 22 år med urettferdighet og inhumane levekår i leirer hvor ingen bryr seg om oss eller vårt folk, føler vi at vi er i vår fulle rett til å forsvare vår revolusjon, at vi har *all* rett til å forsvare vår revolusjon".²⁸⁶ PFLPs legitimering for å tillate terrorisme var dermed ikke bare ideologisk, men besto også av en moralsk faktor: Palestinerne følte seg urettferdig behandlet ved å ha blitt "forvist" fra sitt hjemland. Så vel som med marxist-leninismen og den arabiske nasjonalismen, hadde også Al-Nakbah innflytelse på PFLPs militære

²⁸³ James Lunt, "Glubb, Sir John Bagot (1897–1986)", last modified December 19, 2016, rev. *Oxford Dictionary of National Biography*, Oxford University Press, 2004; online edn, May 2013 [<http://www.oxforddnb.com/view/article/40128>].

²⁸⁴ L. Khaled, *My People Shall Live: The Autobiography of a Revolutionary* (Hodder and Stoughton: London, 1973), s. 4.

²⁸⁵ *Ibid.*, s. 54.

²⁸⁶ *Ibid.*, s. 64.

aksjoner.²⁸⁷ De første to var ideologier, mens den siste var en historisk hendelse som la igjen et uforglemmelig preg på det palestinske folkets kollektive psyke. Habash sin tolkning av Al-Nakbah formet ideologien for PFLP. Sionist-okkupasjonen hadde siden 1948 vært en av stor betydning og bar med seg nasjonal undertrykkelse i forskjellige former.²⁸⁸ Det ble sagt mer tydelig i PFLPs uttalelse *The People's War*, "Kampen mot Israel er først og fremst en klassekamp."²⁸⁹

Påvirkning og restriksjoner

PFLP sin eksterne operasjonsenhet utførte bombeangrep mot to kjøpesentre i London den 17. Juli 1969. De Londonbaserte kontorene til det israelske shipping firmaet Zim ble angrepet 25. August, og fire dager senere kapret to PFLP medlemmer et *Trans World Airlines* fly på vei til Tel Aviv, i en respons som er påstått å være basert på USAs beslutning om å støtte Israel med avanserte Phantom F-4 jagerfly.²⁹⁰ Dette var et voldelig uttrykk av PFLPs ideologi: angrep på et vestlig kapitalistisk økonomi, og deres allierte Israel.

Dette sto i sterk kontrast til den Palestinske Nasjonalfronten (PNF) sin ideologi, hvor sentralkomiteen var tilhengere av ikke-voldelige protester ved å fremme politiske mål. I sine manifesterte oppfordret PNF til å få en slutt på Israels okkupasjon av palestinsk jord.²⁹¹ Fronten leverte en underskriftskampanje til det arabiske toppmøtet *the Arab Summit*, hvor embetsmenn ba om at PLO skulle anerkjennes som den eneste offisielle representanten for det palestinske folket. De utstedte også en kunngjøring til nasjonene med samme hensikt. Til slutt sendte PNF uttalelser til PLO hvor det ble iherdig oppfordret til at PLO skulle oppta diplomatiske midler og målet om en palestinsk stat i Gaza og på Vestbredden.²⁹²

²⁸⁷ *Al-Nakbah* refererer til 'katastrofen' i 1948 da 700.000 palestinere med tvang ble fjernet fra Palestina av Israelske styrker

²⁸⁸ "Tasks of the New Stage", sist endret 18. Desember, 2016, http://pflp-documents.org/documents/PFLP_TasksoftheNewStage1972.pdf.

²⁸⁹ No to the Imperialist Settlement. No to Defeatist Solutions. Yes to Peoples' War", last modified December 17, 2016, <http://pflp-documents.org/documents/PFLP-PeoplesWarEnglish1969.pdf>.

²⁹⁰ Sayigh, *Armed Struggle*, s. 234.

²⁹¹ Pearlman, *Violence*, s. 97.

²⁹² *Ibid.*, s. 97.

Verken PNF eller PFLP lyktes i å endre israelsk politikk med sine respektive fremgangsmåter. PFLP utvidet sin strategi for voldelig motstand til også å inkludere mer tradisjonelle former for krigføring. I den politiske rapporten utgitt i 1981 bemerket ledelsen at Palestina ikke var særlig godt egnet for geriljakrigføring, da palestinsk land "manglet høye fjell og dype elver".²⁹³ I 1978 opprettet PFLP et militært akademi med formål om å utdanne militære offiserer innen konvensjonell krigføring.²⁹⁴ Til tross for dette ble det utført svært få militære aksjoner, og disse hadde liten påvirkning. PFLP slet, ikke for første gang, med interne stridigheter rundt hvordan gruppen skulle organiseres. Situasjonen i 1980 liknet den i 1970, da gruppen hadde blitt splittet.²⁹⁵ Disse urolighetene oppstod hovedsakelig på grunn av den forverrede helsen til grunnlegger George Habash.²⁹⁶

I 1980 ble Habash rammet av et slag, og Abu Ali Mustafa tok over som den ledende frontfiguren av PFLP.²⁹⁷ Det var derimot ikke bare disse organisatoriske svingningene som hindret PFLPs effektivitet. PFLP var urokkelige når det kom til å opprettholde sine målsetting om å styrte de konservative og reaksjonære arabiske styresmaktene og å skape en enstatsløsning i Palestina. Heller ikke under den første intifadaen hadde PFLP noen påvirkning i de okkuperte territoriene, da borgervernsgrupper handlet i PFLPs navn, uten å ha autoritet til dette.²⁹⁸ På begynnelsen av 1990-tallet mistet PFLP stadig mer innflytelse, da forholdet med Fatah og Arafat røk fullstendig etter uenigheter om hvorvidt staten Israel skulle anerkjennes. PFLP hadde heller ingen reell innflytelse i de okkuperte territoriene. Den nasjonalistiske og religiøse frigjøringsbevegelsen Hamas, som ble grunnlagt på slutten av 1980-tallet, hadde aldri vært underlagt PLO, og fikk massiv støtte i de okkuperte territoriene.²⁹⁹ Hamas hadde nå blitt den mest fremtredende aktøren, særlig i Gaza-området, og fikk særlig oppmerksomhet for motstanden mot Osloavtalen.

²⁹³ AbuKhalil, "Internal Contradictions in the PFLP: Decision Making and Policy Orientation", s. 372.

²⁹⁴ Ibid., s. 372.

²⁹⁵ Sayigh, *Armed Struggle*, s. 302.

²⁹⁶ AbuKhalil, "Internal Contradictions in the PFLP: Decision Making and Policy Orientation", s. 365.

²⁹⁷ Ibid., s. 369.

²⁹⁸ Cubert, *PFLP's Changing Role*, s. 142.

²⁹⁹ K. Hroub, *Hamas: A Beginners Guide* (Pluto Press: London, 2010), s. xv.

Konklusjon

PFLP var et resultat av den revolusjonære epoken som var inspirert av marxist-leninismen, og agendaen kan analyseres i forhold til den marxist teoretiske rammeverk som et direkte resultat av de teoretiske forbindelsene mellom en nasjonalistisk og marxistisk tankegang. Marx og Engel oppfattet ikke nasjonalisme som en betydelig bevegelse, men så det heller som et fenomen og hevdet at "nasjonen som undertrykker en annen nasjon smir sine egne lenker."³⁰⁰ Dette er selvfølgelig gjeldende for omstendighetene rundt det omstridte området på Vestbredden og Gazastripen. Dog er den marxistiske tilnærmingen til nasjonalisme viktig for PFLP da organisasjonen er knyttet til det i all praktisk formål. Tidligere hadde PFLP forkynt revolusjon i den arabiske verden, og ble dermed unektelig knyttet til nasjonalistiske bevegelser til tross for at den mistet støtte og finansiering fra regjeringene og ledere på det tidspunktet.³⁰¹ Cubert fremhever dette ved å hevde at PFLP "... konkluderte med at det kun var to doktriner i verden i 1650: kapitalisme og marxisme, og det var marxisme-leninismen som motsatte seg Vesten og tilbød rammene som var best egnet for å gjennomføre en vellykket og langsiktig revolusjon."³⁰² Innføringen av denne ideologien, og den intellektuelle og sammenhengende grunnlaget de ga den, førte imidlertid til at dens effektivitet ble undergravd. Ideologien hadde ikke lenger fleksibiliteten som var nødvendig for å tilpasse seg de hurtige eksterne politiske hendelsene som påvirket forholdene i den palestinske konteksten, noe som til slutt gjorde et kompromiss med Israel nødvendig. I likhet med mange andre revolusjonære bevegelser, led PFLP av interne stridigheter og uenigheter, som i all hovedsak var basert på ulike visjoner rundt hvordan militære strategier skulle tenkes og utføres, samt den politiske retningen bevegelsen skulle følge. Til sammenligning var PLO bedre på å undertrykke interne grupper, i likhet med PNF og PDLFP. Dannelsen av Hamas i de okkuperte territoriene sammenfalt med en historisk periode der det ikke lenger var grobunn for PFLP sin marxistiske klasseanalyse. Fremveksten av militært Islam i Midtøsten, samt Hamas sin

³⁰⁰ Sitert Lewis, T., "Marxism and Nationalism". *International Socialist Review*, s. 13 (2000), http://isreview.org/issues/13/marxism_nationalism_part1.shtml

³⁰¹ William Quandt, Paul Jabber & Ann Lesch, *The Politics of Palestinian Nationalism*, Berkeley: University of California Press, 1973, s. 62

³⁰² Cubert, *The PFLP's Changing Role*, s. 96.

posisjon som hovedmotstander av Osloavtalen betydde at Israel-Palestina konflikten nå også fikk en religiøs dimensjon.

Med en svært mistenkelig holdning mot Vesten, og en ideologi som var i opposisjon, var det et logisk valg for PFLP å ta form i en marxistisk holdning. Et valg som vedvarer fremdeles i dag med tanke på de beskyldningene PFLP har ytret om at IS ble dannet av USA for å destabilisere Midtøsten.³⁰³ Dette var dog ikke eneste interessepunktet i PFLP sin ideologiske lære. Den anerkjenner rivalisering mellom den arabiske verden og Vesten ved å hevde at sistnevnte ønsker å utnytte ressursene deres. Den anerkjenner også Israel som Vestens alliert og "... et behov for en ideologisk og organisatorisk rammeverk for å lede palestinerne til å bekjempe denne tendensen."³⁰⁴ I praksis vil dette si at marxistisk nasjonalisme styrket PFLP sin ideologiske relevans av bekvemmelighet i en langt større grad enn et besluttet innsats for å danne et fundament på dens prinsipper.

Til tross for at PFLPs status og rolle ikke er vesentlig inkludert i moderne Palestinastudier er dette fremdeles et interessant historisk emne å gå i dybden på, grunnet den sentrale rollen de spilte i konflikten mellom israelitter og palestinere på 1960- og 70-tallet. Det er ikke kun deres rolle som pionerer for flykapping som gjør PFLP til et interessant emne.

³⁰³ Dimitris Konstantakopoulos, "Leila Khaled on ISIS and Islamism, Syria and the Palestinians." *Katehon*, 6 September 2016, <http://katehon.com/article/leila-khaled-isis-and-islamism-syria-and-palestinians>

³⁰⁴ Cubert, *The PFLP's Changing Role*, s. 96.

6. Komparativ analyse av IS og PFLP

Analysen av kapittel fire og fem har hittil trukket oppmerksomhet til den generelle kjernen, historien, utviklingen, oppførselen, aktivitetene og målsetningene til IS og PFLP. Kapitlene har hatt det formål å ettertrykkelig utforske hver gruppe separat, for å kunne finne ut av hva som motiverte dem og hvilken påvirkning de har hatt på det globale samfunnet fra dannelsen og frem til i dag. Ettersom begge gruppene enda er operasjonelt aktive er det nødvendig å bemerke at det ikke er mulig å komparativt analysere nedgangen til disse, slik som ville vært mulig i andre tilfeller hvor tidligere terrorgrupper til syvende og sist har blitt nedlagt. Dette gjør derimot analysen desto viktigere. Den tilfører en innsikt i betydningen hver av disse terrorgruppene har på nåværende tidspunkt, og hvorfor. Som en rekke andre studier er de særlig nyttige i betraktningen av forholdet til moderne terrorisme og hvordan den gir sammenheng, enten regional, nasjonal eller global i omfang, påvirker terrorismens natur.

En analyse innenfor et slikt isolert omfang er imidlertid begrenset i form av hva den kan si om den verden terrorismen eksisterer i. Refleksjoner rundt begge disse vil dra oppmerksomhet mot hvordan ulike former for terrorisme, ulike målsetninger, ulike tilnærminger og ikke minst ulike ideologiske rettferdiggjøringer kan manifestere seg innenfor en bredere global sammenheng som er synlig på et nåværende tidspunkt. Som et resultat vil dette kapitlet tilføre en komparativ analyse av IS og PFLP med den hensikt å kartlegge deres forskjeller, likheter og posisjon i dagens globaliserte og svært sammenbundne verden. Det vil sammenligne de underliggende årsakene og tilknytninger i de to gruppene, det teoretiske ståstedet, deres kultur og religion, deres etablerte identitet, og sist, men ikke minst deres metoder. I hver del vil analysen trekke på den informasjonen som er funnet gjennom primær- og sekundærlitteraturen tidligere gjennomgått. Dette vil gi en detaljert redegjørelse for rettferdiggjøringen av terrorisme som har blitt utført av begge grupper, med vekt på rettferdiggjøringen for terror som et hovedverktøy.

Kjernesaker og sammenhenger

Årsakene og hensikten som ligger til grunn for PFLP og IS er markant forskjellige. PFLP har en agenda med en tydelig nasjonalistisk grunnmur, i motsetning til IS, som i all hovedsak søker å øke makten og forrang til den sunnibaserte grenen av Islam. Selv om denne oppsummeringen forenkler fundamentet bak disse to gruppene legger den samtidig vekt på hvor forskjellige de er. Det er interessant å bemerke at hovedårsakene for dannelsen av disse gruppene var enormt forskjellige.

IS sin opprinnelse har et tydelig fundament i den religiøse ideologien fra sunni-grenen av Islam, hvorav en påfølgende rekke av sammenslåinger mellom mindre grupperinger fant sted på grunn av deres delte syn på det ideologiske fundamentet basert på tro, rene muslimske verdier og behovet for å etablere en Islamsk Stat for å tvinge den vestlige trusselen ut av landene deres. Dette skjedde til tross for at mange av de opprinnelige gruppene hadde vært tilknyttet til, eller en del av, al-Qaeda i forkant av sammenslåingen.³⁰⁵ Som en følge skulle det vise seg å være usannsynlig at det skulle oppstå ideologiske uoverensstemmelser eller problemer ved å integrere gruppene i det brede rammeverket som til syvende og sist skulle bli til IS.

Dette var ikke tilfellet med PFLP. Heller enn å dele et ideologisk fremsyn, var sammenslåingen av PFLP mer fokusert på å være *praktisk*, med en omfattende reorganisering av allerede eksisterende grupper til én enkeltstående enhet for å øke makten og evnen til å ta tilbake områdene de så på som rettmessig tilhørende dem.³⁰⁶ Dette plasserte et stort fokus på det nasjonalistiske elementet av organisasjonen og markerte et radikalt brudd fra hva som hadde vært vanlig tidligere.

Det faktum at det fantes en ulik samlende kraft i begge tilfellene retter fokus på karakteren for deres målsetninger og hvordan disse kunne oppnås. Nasjonalismen som lå bak PFLPs bevegelse krevde ikke ideologisk enighet, men

³⁰⁵ Daniel Byman, *Al Qaeda, the Islamic State and the Global Jihadist Movement* (Oxford: Oxford University Press, 2015), s. 163.

³⁰⁶ Historical Documents of the Popular Front for the Liberation of Palestine, *Founding Statement of the Popular Front for the Liberation of Palestine – December 11, 1967*, 16 December 2016, <http://pflp-documents.org/founding-statement-of-the-popular-front-for-the-liberation-of-palestine-english>.

kun et felles mål. I motsetning til PFLP ville en slik mangel på ideologisk enighet innad i IS ha virket mot gruppens hensikt. Det ettertrykkelige faktum at PFLPs tilhørighet med PLO til syvende og sist mislyktes som et resultat av gruppens urokkelige holdning, sammenliknet med PLOs moderate tilnærming til den palestinske saken, viser omfanget av hvor problematisk ideologisk enighet kan være for enhver bevegelse. Dette var en sterk indikator på konteksten bevegelsene oppsto i og støtter derfor ideen om at det har foregått et stort globalt skifte.

Det finnes imidlertid også fellesnevnerer mellom PFLP og IS, hvorav den mest åpenbare er det faktum at begge to til en viss grad har en politisk utgangspunkt. Dette er naturligvis ikke så overraskende, tatt i betraktning at terrorisme kan sees som å ha blitt brukt som en politisk strategi ved flere anledninger gjennom historien. Vektleggingen av dette varierer derimot fra gruppe til gruppe, alt etter som det foreligger et kort- eller langsiktig tidsperspektiv bak strategien for å oppnå sine målsettinger.³⁰⁷ Uansett er terrorisme rettfærdiggjort som et verktøy for begge grupper i forfølgelse av hver sin kjernesak.

PFLP sin strategi har uten tvil vært langsiktig, ettersom den er fundamentalt politisk av natur. Dette er et resultat av deres nasjonalistiske karakter og deres bestemte krav på Gaza-stripen. PFLP har stadig fastholdt på terrorisme som en fullt ut ideologisk berettiget metode for å bortvise det kriminelle og truende israelske samfunnet som på ulovlig vis hadde bosatt seg på deres rettmessige territorier. Dette har gjort terrorisme til et verktøy som kan trekke oppmerksomhet til deres situasjon og ønske for å oppnå sine politiske og i grunn fysiske mål. Rubin hevder at bevegelsen har sitt fundament i å opparbeide seg et fotfeste i regionen, noe som har ført til en forsterkelse av nasjonalismen som saken i seg selv har vært knyttet opp til.³⁰⁸ Selv om dette er spekulativt, passer det med forholdet og adferden til PFLPs lederskap opp gjennom årene. Selv om gruppen ikke har vært medgjørilige, og har etterstrebet en mye hardere

³⁰⁷ Rubin, *Chronologies of Modern Terrorism*, s. 12.

³⁰⁸ Rubin, *Chronologies of Modern Terrorism*, s. 176

profil enn de andre gruppene innenfor det bredere aspektet av PLO, oppsøkte de aktivt å engasjere seg politisk ved flere anledninger for å sikre seg sine mål.

IS, derimot, har vært langt mer engasjert i Vestens politikk, og selv om de ikke har (og sannsynligvis ikke vil) oppsøke forhandlinger, er mye av retorikken deres direkte siktet på å utfordre Vesten politisk, slik man kan se fra henrettelsesvideoene deres, og dermed er terrorisme brukt som et virkemiddel hos IS. Ved å snakke direkte til blant andre tidligere president Barack Obama, og tiltrekke hans oppmerksomhet mot innenriks- og utenrikspolitikk,³⁰⁹ velger gruppen å engasjere seg på en ikke-religiøs plattform hvor de bruker en politisk-motivert ideologisk berettigelse for henrettelsen de deretter gjennomfører. Covarrubias & Lansford sin evaluering av gruppens motivasjonsfaktorer hevder at den ideologiske basen for IS' legitimering av sine handlinger alltid har vært bygget på religiøse mål, men at dette kan ha endret seg ettersom de i senere tid har begynt å oppsøke politiske målsetninger.³¹⁰ Dette kan virke som å være et gjentakende emne i analysen, og har uten tvil skapt spørsmål rundt hvorvidt gruppens utvikling har rettet seg mot et mer politisk fokus eller om det fremdeles eksisterer en dedikert og nøyaktig religiøs ideologisk rettferdiggjøring for terrorisme. Det er ikke tvil om at majoriteten av de ideologiske rettferdiggjørelsene for terrorisme er av religiøst opphav, samtidig som det er nødvendig å anerkjenne at det også finnes et politisk aspekt ved det som en metode for å tvinge motstandere til å sørge for et utfall som er til deres fordel.

Med tanke på nettverk er det også mulig å identifisere omfattende ulikheter mellom de to gruppene. Som en av de største gruppene innenfor den Palestinske Frigjøringsorganisasjonen har PFLP et enormt omfattende nettverk, til tross for deres pågående boikott av deltakelse i organisasjonens hovedstyre. Selv om de for øyeblikket blir sett på som en terrororganisasjon i Vesten, stemplet av blant annet USA og den Europeiske Unionen, har de fremdeles politisk tilværelse og støtte fra innflytelsesrike samarbeidspartnere som Iran.³¹¹ I motsetning til dette har IS motstand fra nesten hele verden.

³⁰⁹ Lamothe, "Here's the Transcript of the Video of Steven Sotloff's Reported Execution", ingen sider.

³¹⁰ Covarrubias & Lansford, "Introduction", s. 2.

³¹¹ Lutz & Lutz, *Global Terrorism*, s. 62.

Dette er en klar forskjell mellom de to og dette er lite trolig å endres for IS da faktum er at flere stater, inkludert Russland og USA har forpliktet seg til å utslette gruppen. Dette forsterker, ironisk nok, gruppens oppdrag og opprettholder en større grad av motstand.

Teoretisk posisjon

Den teoretiske posisjonen til PFLP og IS er som forventet, med tanke på at begge forholder seg relative til kategoriseringen tilskrevet dem gjennom ulike modeller. For eksempel, med tanke på de to gruppenes opprinnelse og utvikling, samt deres posisjon innen Rapaports modell, er det tydelig at de begge er et produkt av tidsepoken de oppsto fra. De globale sammenhengene har endret seg dramatisk mellom den tredje og fjerde bølgen, og dette har gitt dem begge sine distinkte og identifiserbare målsetting.

Det faktum at PFLP har vært tilknyttet den kalde krigens politiske klima, og kommunismens rolle innad i den arabiske verden i løpet av midten av det 20. århundre, betegner en reell mulighet for revolusjon i regionen som bandt arabisk nasjonalisme til etterspørselen for Palestinas frigjøring, på et tidspunkt hvor opprettelsen av nasjonen var prioritert blant dem som fremmet et krav på landområder de mente var i tyvers besittelse.³¹² Dette plasserer dem tydelig i den tredje bølgen sammen med andre nasjonalistbevegelser som definerer terrorisme ideologisk etter slike normer.

IS har derimot dratt stor nytte av den religiøse fjerde bølgen, hvor religion og etnisitet sameksisterer og forsterker makten og kontrollen til en gitt gruppe mennesker som er villige til å kjempe for sin ultimate mål.³¹³ Den teoretiske posisjonen av begge gruppene er derfor i tråd med de vidstrakte definisjonene som er blitt tilført av nåværende modeller. Det ville også vært høyst interessant å reflektere over den neste generasjonen, gitt Kaplans påstand om at en *femte bølge* ville fokusere på "...bevegelser skapt av internasjonalt terrorbølger

³¹² Yezid Sayigh, *Armed Struggle and the Search for State* (London: Clarendon Press, 1997), s. 28-29.

³¹³ Rapaport, "The Four Waves of Modern Terrorism", s. 17

hvor drømmen om å skape et utopisk folk av en fullkommen rase av menn og kvinner til slutt viste seg å være sterkere enn noen større global kall noensinne kunne være."³¹⁴ Det er mulig å se elementer av både IS og PFLO innenfor dette, men det finnes ingen felles plattform. IS skaper en internasjonal bølge av terror, men blir ikke betraktet som nasjonalistisk med mindre de deklarerer sin besluttsomhet om å opprette en Islamsk Stat innenfor et etablert territorium utenfor deres erklærte kalifat.

Det er viktig å bemerke at ingen av gruppene betrakter seg selv som terrororganisasjoner, til tross for at terrorisme brukes som en metode, og at de dermed ville motsette seg enhver form for forsøk på å definere dem innenfor et teoretisk rammeverk som skulle hatt som formål å stemple dem som dette. PFLP går spesifikt inn for å anerkjenne begrepet frihetskjemper, og refererer til seg selv med dette begrepet som et resultat av saken de kjemper for og deres ultimate målsetning om å oppnå en separatistisk stat.³¹⁵ Denne anseelsen er imidlertid forsterket av et høyst kontroversielt utsagn fra Audrey Cronin om at IS ikke er en terrororganisasjon fordi de ikke passer beskrivelsen, men at de i stedet for er en gruppe som benytter seg av terrorisme som en taktikk:

”Terrornettverk, slik som Al-Qaeda, har generelt sett kun et par titalls medlemmer, eventuelt et par hundre. Disse angriper sivile, holder ikke på territorium, og kan ikke direkte konfrontere militære styrker. IS består derimot av noe å la 30.000 krigere, sitter på store deler land, både i Irak og Syria, opprettholder militære evner, kontrollerer kommunikasjonslinjer, bestemmer over infrastruktur, finansierer seg selv og deltar i sofistikerte militære operasjoner.”³¹⁶

Denne påstanden bidrar utvilsomt til et logisk argument for at IS har blitt til mer enn bare en enkel terroristgruppering. De har alle faktorene til

³¹⁴ Kaplan, *Terrorist Groups*, s. 45.

³¹⁵ Aubrey, *The New Dimension of International Terrorism*, s. 43.

³¹⁶ Cronin, "ISIS is Not a Terrorist Group", ingen sider.

en mye større organisasjon som i større grad ligner på en stat. Dette skulle videre utfordre beskrivelsen som en religiøs terrorgruppe og tilfører en del av en utvikling som kan gjøre det til et ideelt testsubjekt for den femte bølgen, argumentert for av Kaplan. Dette fremhever imidlertid også det faktum at naturen bak religiøs terrorisme er i endring, dersom IS kan defineres som den ledende gruppen innenfor dette feltet, i hvert fall med tanke på deres globale rekkevidde og deres kommunikative evner. Det faktum at de besitter alle disse elementene, i tillegg til en mer kompleks og organisert tilnærming til terrorisme, antyder at det er i ferd med å overgå den religiøse terrorbølgen og muligens er på vei inn i den femte bølgen som beskrevet av Kaplan.

Haines-Young tilfører informasjon til dette perspektivet, og argumenterer for at IS har vist seg villige til å utfordre en hvilken som helst annen gruppe, organisasjon eller nasjon som de oppfatter som en trussel, eller som forsøker å motsette seg deres idealer.³¹⁷ Han påstår at IS sitt angrep på Burj al-Barajneh, det sjiadominerte området i Beirut den 31. oktober 2016 var et bevisst angrep på Hizbollah, den mektige libanesiske paramilitære organisasjonen som er ansett for å være en høyborg.³¹⁸ Dette demonstrerer at IS er tydelige på sine retningslinjer når det gjelder å nedkjempe de som måtte motsette seg, når de kan og hvor de kan, med terror som virkemiddel. Dette er en indikasjon på en global organisasjon som har ressursene som trengs for å forfølge sine mål uten å nøle eller avvike. Dette var derimot ikke tilfellet for PFLP, selv om angrepene var nøye planlagt og utformet med et fokus på å ramme hardest mulig. Dette fremhever de teoretiske og praktiske ulikhetene mellom de to gruppene.

Til tross for de fellestrekk som er presentert, bestrider PFLP at de to gruppene kan sammenlignes på noe grunnlag i praksis. I stedet har PFLP fordømt IS gjennom eget nettsted for deres handlinger og tatt avstand fra de. I april 2015 publiserte PFLP en uttalelse med rop om handling mot IS i Yarmouk flyktningleir der mennesker ble offer for vold og drap under deres hender:

³¹⁷ James Haines-Young, "Paris, Beirut and Baghdad: ISIS' Appetite for Global Destruction." *Al Arabiya*. 14 November, 2015. <http://english.alarabiya.net/en/perspective/analysis/2015/11/16/Paris-Beirut-and-Baghdad-ISIS-appetite-for-global-destruction-.html>.

³¹⁸ Haines-Young, "Paris, Beirut and Baghdad", ingen sider.

" Jabhat al-Nusras (an-Nuṣrah-fronten) medvirkning i invasjonen av den såkalte IS med ønske om å gripe inn i leiren, ledet til flere drap og nederlag, og er i en ny fase da all forsøk på forsoning har mislyktes. For å stoppe lidelsene til det palestinske folket i leirene, er det viktig å ha et klart svar på utviklingen som pågår. I lys av krisen inne i leiren og mislykkede forsøk på å fjerne væpnede menn, og IS' utholdenhet, oppfordrer Folkefronten for Palestinas frigjøring alle palestinske bevegelser til å ta ansvar og konfrontere folkets lidelse."³¹⁹

Dette setter IS i direkte konflikt med PFLP og gir også sistnevnte et moralsk omdømme i forhold til IS, og skaper et inntrykk av at palestinere er folkets beskyttere enn deres fiender. Fremtoningen om at alle bevegelser i Palestina bør komme sammen for å motsette seg IS, setter dem i samme stilling som andre nasjoner som har tatt avstand fra IS' handlinger. Dette bidrar til at PFLP rettferdiggjør sine egne handlinger innen terrorisme ved å undergrave legitimiteten til IS' bruk av det samme. Dette har også vært PFLP sin videre retorikk angående IS, spesielt da Leila Khaled har merket IS som kriminelle for sine handlinger³²⁰, og antyder at de er svært forskjellig fra dem da Khaleds gruppe visstnok er frihetskjemper med en forsvarlig kjernesak³²¹, mens IS' begrunnelse har ingen troverdighet når de bruker terrorisme som en metode mot massene. Selv om IS har til gode å meddele sin mening om PFLP, eller svare på kritikken deres, er det sannsynlig at de deler "The Islamic Bloc" sitt synspunkt på at PFLP er sekulære, hevet over enhver tvil som følge av en marxistisk ståsted, og er en "fornærmelse mot Guds herredømme".³²² PFLP sin oppfatning av IS er tydelig med tanke på hvor langt fra hverandre de er teoretisk, og gir også et innsikt i hvordan de oppfatter hverandre i henhold til deres moral og deres forhold til den andres verdensbilde. Dette former eksistensen til to forskjellige former for terrorisme i dagens politiske og ideologiske samfunn.

³¹⁹ PFLP, "PFLP Calls for United Palestinian Action Against ISIS in Yarmouk." *PFLP*. 11. April, 2015. <http://pflp.ps/english/2015/04/11/pflp-calls-for-united-palestinian-action-against-isis-in-yarmouk/>

³²⁰ Konstantakopoulos, "Leila Khaled on ISIS and Islamism, Syria and the Palestinians," ingen side.

³²¹ Aubrey, *The New Dimension of International Terrorism*, s. 43.

³²² Ido Zerkovitz, *Students and Resistance in Palestine: Books, Guns and Politics*, Abingdon: Routledge, 2014, s. 146.

Gruppenes kultur og religion

Terrorisme fungerer best og mest effektivt i spesifikke sammenhenger.³²³ Det er ingen tvil om at begge gruppene er stilt i spesifikke kontekster hvor både globale og regionale faktorer spiller inn i den kulturelle og religiøse utførelsen av terror og den ideologiske legitimeringen av den. PFLP er kjent for å være en sekulær organisasjon med en besluttsomhet om å gjøre slutt på ekstrem religion i den arabiske verden, herunder spesifikt i Palestina, til tross for at det finnes en grad av sekundære religiøse interesser trukket inn i situasjonen som et resultat av den arabisk-israelske konflikten er med sionistene og utfordrer deres rett til å okkupere landet som ble gitt av Gud til palestinerne.³²⁴

Al-Khattar hevder det er hevet over enhver tvil at konflikten kvalifiserer for deklarasjonen av jihad som et direkte resultat av israelittenes handlinger under okkupasjonen av områdene og det faktum at de nekter å gi dette tilbake. Dette er derimot ikke fremtredende innenfor modellen for PFLP sin terrorisme og er definitivt ikke brukt som en ideologisk rettferdiggjøring for terrorisme. IS er derimot unektelig trukket til religion og blir karakterisert som en islamistisk fundamentalistisk gruppe som tydelig og gjentatte ganger tyr til religion som den ideologiske rettferdiggjøringen bak deres terrorhandlinger. Teksten i Dabiq viser IS som de utvalgte, som skal se Allahs ord spre om seg globalt for å skape en ny verdensorden.³²⁵ I denne sammenheng kunne ikke de to gruppene vært mer ulike. Dette er imidlertid i henhold til Rapaports teori, da den plasserer IS godt innenfor rammeverket til religiøs terrorisme mens den samtidig erklærer religion situasjonsbetinget i PFLP sitt tilfelle. Igjen må det understrekes at det finnes betydelige forskjeller her i forhold til hvordan og hvorfor terrorisme brukes som et virkemiddel eller verktøy.

Kulturen til begge gruppene er ganske distinkt og tydelig bundet sammen med gruppenes formål, i likhet med de sosiale og historiske forutsetningene som har omgitt dem siden deres opprinnelse. Eksempelvis er kulturen til IS mer

³²³ Crenshaw, *Terrorism in Context*, s. 58.

³²⁴ Al-Khattar, *Religion and Terrorism*, s. 62.

³²⁵ ISIS, *Dabiq*, 1, s. 27

tradisjonell av natur, hvor det legges vekt på verdier forfektet av de mer konservative formene av Islam, samtidig som den motkjemper Vestens kulturelle suverenitet. Det er kort vei mellom det politiske og det kulturelle i denne sammenheng, men omfavnelsen av tradisjonelle islamistiske verdier og drivet etter en mer "ukorrupt islamistisk fornyelse" ³²⁶ viser en drastisk endring fra de mer liberale kulturelle rammeverkene som kan ses i statene de anser som fiender. Igjen kan man se en sterk kontrast til PFLP, hvis kultur hovedsakelig var av en mer venstreorientert natur som vektla sosial fremgang og som adopterte en mer sosialistisk tilnærming til livet, som også sto i sterk motsetning til den dominante tradisjonelle kulturen som var å finne i Palestina og andre grupperinger innad i PLO.³²⁷ Ut ifra dette kan man se at de kulturelle verdiene er svært ulike og at de tydelig kolliderer med hverandre på enkelte punkter, men at de er å finne i hjertet av begge gruppene hvor de er med på å forme deres mål og handlinger innenfor det bredere globale politiske og sosiale landskapet. På tross av at det tydelige sekulære fokuset til PFLP og det religiøse fokuset til IS ikke er forenelige, særlig også da PFLP ønsker å utrydde ekstremreligiøse verdier og den resulterende konflikten, ³²⁸ har begge et stort fokus på å implementere en ny kulturell morgen for deres respektive målsetninger: for PFLP, å etablere den palestinske kulturen, og for IS, å etablere den islamske kulturen. Disse er direkte tilknyttet de ideologiske rettferdiggjøringene for terrorisme som et virkemiddel som de to gruppene har, og det er dermed nærliggende å poengtere at deres individuelle kulturer er høyt synlige innenfor de kulturelle verdier og ideene de representerer.

³²⁶ Curran *et al*, *Misunderstanding the Internet*, s. 9.

³²⁷ Ido Zelkowitz, *Students and Resistance in Palestine* (Abingdon: Routledge, 2014), s. 146.

³²⁸ Al-Khattar, *Religion and Terrorism*, s. 62.

Propaganda og etableringen av en identitet

IS har over tid utarbeidet en omfattende propaganda som er effektivisert for det formål å videreformidle gruppens ideologi, målsetninger og handlinger. Den er mangfoldig og utnytter fullt ut fordelene av dagens tilgjengelige teknologi for å nå ut globalt med sitt budskap. Bruken av sosiale medier, videoer, kodede beskjerer og andre slike alternativer bidrar til å gjøre IS svært tilgjengelige for allmennheten, og særlig for dem som ønsker å komme i kontakt med gruppen - enten med rekrutteringsformål eller som en beundrer som ønsker å hjelpe til med innsamlingsaksjoner.³²⁹

Denne opprettholdelsen og spredningen av propaganda er særs viktig fordi det bidrar til å skape en spesifikk identitet som kan formidles til hele verden, samtidig som den står i motsetning til representasjonen fra vestlige medier og konstruerer en sammenhengende identitet som et tilsvar. I tillegg er publiseringen av innhold i IS sine utgivelser av magasinet *Dabiq* samt andre lignende publikasjoner et tilgangspunkt hvor IS kan forklare sin versjon av sin egen posisjon, omkranset av sunni-islamisk ideologi. Her kan de dermed etablere sin identitet som frelseren av en ren, tradisjonell form av religionen som vil gjenerobre sine landområder og sine maktområder fra sine undertrykkere i Vesten. Ut ifra de avskyelige handlingene som er blitt begått, som også strider imot *jihad* i form av å angripe sivile, er det her logisk at et slikt mangfold av kommunikasjonskanaler skulle bli etablert for å kontinuerlig kunne tiltale offentligheten samtidig som de utfordrer de dominante representasjonene konstruert av andre, og slik kunne ideologisk forsvare sine handlinger.

Dette står naturlig nok i sterk kontrast med propagandaen som blir benyttet av PFLP og den identiteten som oppsto som et resultat av den. Først og fremst er det nødvendig å påpeke at IS skiller seg ut på bakgrunn av nivået de velger å kommunisere på sammen med omfanget av hvor aktivt de offentlig påtar seg ansvaret for terrorhandlinger.³³⁰ Det er imidlertid også viktig å fremheve at teknologien simpelthen ikke var tilgjengelig før i tiden og at PFLP ikke har hatt samme muligheten til å skape en lignende identitet rundt seg selv

³²⁹ Curran *et al*, *Misunderstanding the Internet*, s. 9.

³³⁰ Curran *et al*, *Misunderstanding the Internet*, s. 9.

og formidle denne til et mottakelig publikum. Mye av propagandaen til PFLP har derfor heller vært i form av plakater og mer primitive former for kommunikasjon. Tripp hevder at plakatene "...trakk oppmerksomheten til det palestinske folket, representert som moderne arbeidere, innbyggere og krigere, dedikert til oppgaver som statsbygging og væpnet konflikt."³³¹ Dette videreformidler budskapet om at kampen er avhengig av folket, som er nødt til å gjøre motstand og gjenerobre sine rettmessige landområder og skape den uavhengige staten som er deres medfødte rett. Det representerer et realistisk bilde av fremtiden som er designet for å trekke nasjonalister til saken. Tripp påpeker også at slike bilder sto i sterk kontrast med plakatene som ble utgitt av PLO, da sistnevnte var produsert ut fra en "idealisert og pittoresk bondesamfunn."³³² De var definitivt med på å skape en identitet for PFLP som tok avstand fra deres selvbilde som en ekstremistisk terrororganisasjon som var villig til å ty til vold for å fremme sin egen sak, og som heller viste seg som en gruppe som omfavnet begrepet frihetskjemper.³³³ På den måten forsterket denne formen for propaganda det positive selvbildet som gruppen jobbet svært hardt for å bygge opp. Det er vanskelig å spekulere rundt hvorvidt de ville ha gått for en annen retning i propaganda-kampanjen eller etablert en annen identitet dersom gruppen hadde oppstått i samme tidsrom som IS, men muligheten var simpelthen ikke tilstede for dem. Dette fremhever betydelige forskjeller mellom bølgene og deres fremgangsmåter for å legitimere sine terrorhandlinger.

Metoder og mål

Den enkleste måten å evaluere forskjellene mellom terrororganisasjoner er å evaluere deres *handlemåte*, nærmere spesifisert hvordan de jobber og hvem de går etter. Også i de grunnleggende metodene og målene til PFLP og IS er det markante forskjeller, selv om det er mulig å identifisere likheter mellom hvordan terrorhandlingene har eskalert i de to gruppene. For eksempel valgte PFLP både israelske og vestlige mål for å rette oppmerksomhet mot sin sak ved bruk av

³³¹ Charles Tripp, *The Power and the People: Paths of Resistance in the Middle East* (Cambridge: Cambridge University Press, 2013), s. 266

³³² Tripp, *The Power and the People*, s. 266.

³³³ Aubrey, *The New Dimension of International Terrorism*, s. 43.

terror som metode for å nå sine målsettinger. De var aktive støttespillere av den palestinske geriljakrigføringen og støttet et bredt spekter av palestinske grupperinger i kamp mot israelittene, som var finansielt støttet av Syria på 1960-tallet samt utover på 1970-tallet. De gjennomførte også bombeangrep mot synagoger og kjøpesentre, enkelte ved hjelp av selvmordsbombere rundt tusenårsskiftet.³³⁴ Det var derimot flykapring som skulle bli deres signaturmetode, og det var denne metoden som skapte størst overskrifter og tiltrakk seg mest oppmerksomhet. De var aktive på dette området på 60- og 70-tallet, da de valgte ut sivile fly fra Lufthansa og Air France, så vel som sitt foretrukne flyselskap, El Al, som var den nasjonale tilbyderen av flyreiser i Israel og portretterte PFLP som en "...betydelig styrke som hadde kapasiteten til å ta med seg kampen direkte til hjertet av den jødiske staten."³³⁵ Selv om IS har detonert en bombe ombord på et fly, det russiske passasjerfly over Sinai i Egypt 31. oktober 2015, er ikke dette en rutinemessig metode som hyppig brukes av gruppen. Gitt betydeligheten av denne metoden for PFLP, er det klart at denne metoden har vært et virkemiddel brukt for å tiltrekke seg oppmerksomhet. IS, på sin side, velger heller å angripe vestlige turister på bortebane, som i Paris, København og Brussel³³⁶ i masseangrep som er utformet for å forvolde mest mulig skade og dermed skape størst mulig reaksjon i ettertid. I likhet med PFLP benytter også IS seg av selvmordsbombere, men de har også en svært utbredt bruk av skytevåpen og isolerte områder for å sørge for at budskapet de ønsker å spre blir videreformidlet effektivt. Disse ulike metodene og fremgangsmåtene rundt terrorisme fremhever de strategiske forskjellene mellom de to partene i tillegg til å belyse forskjeller i hva de prøver å oppnå samt i hvilken grad de tydelig kan plasseres i mønstrene som ligger til grunn for deres temporale kontekst. IS sin metodologi er langt mer sofistisert enn den tilhørende PFLP, selv om sistnevntes tilnærming har utviklet seg over tid.

Det finnes et felles interessepunkt relatert til besluttsomheten om å i så stor grad som mulig velge spesifikke. Selv om IS' tilnærming kan sees som ikke-diskriminerende med hensyn på hvem som blir ofre for deres masseangrep, er

³³⁴ Antony Cordesman & Jennifer Moravitz, *The Israeli-Palestinian War: Escalating to Nowhere* (Westport: Greenwood Publishing, 2005), s. 220.

³³⁵ Peter Chalk, *Encyclopedia of Terrorism* (London: ABC-CLIO, 2012), s. 347.

³³⁶ Lister *et al*, "ISIS Goes Global", ingen sider.

hvert offer nøye utvalgt for å fremme gruppens målsetninger. Angrepsmønsteret kan gjerne deles inn i to: Tilsiktede angrep mot Vesten og dets innbyggere, og angrep rettet mot sjaer, samt grupperinger i Midtøsten som motarbeider IS. Kronologien rundt angrepene tilfører en tydelig avgrensning mellom disse to, og bemerker at sjaer er under en kontinuerlig trussel ved at moskeer stadig angripes for å fremme et tydelig budskap mot grenen av Islam som motsetter seg IS.³³⁷ Ødeleggelsen av bygninger og forfølgelsen av individer i små, men symbolske lukkede områder er i motsetning til angrepene på åpne arrangementer eller høyt besøkte innendørsarrangementer som er designet for å påføre så mye skade på Vesten som overhodet mulig. Begge disse angrepsmetodene er fullstendig rettferdiggjort under IS' religiøse ideologi og relaterer direkte til den endelige målsetningen for gruppen. I likhet med dette er PFLPs angrep skapt ved det formål å fremme deres nasjonalistiske fundament, enten målet er israelske passasjerfly eller israelske mål i Palestina og resten av Midtøsten.

Deres handlinger er i overensstemmelse med teorien om at nasjonalistisk terrorisme er spesifikt utformet for å skape oppmerksomhet rundt et problem uten å trekke det så langt at de risikerer å miste støtten de har jobbet så hardt for.³³⁸ Selv om målene til begge gruppene er forskjellige på bakgrunn av at de er direkte relatert til de respektive gruppenes egne individuelle målsetninger, er det mulig å skjelve likheter i at de begge er del av en strategi som har som formål å sikre størst mulig oppmerksomhet og handling rundt deres målsetninger. Metodene og målene er kanskje ikke helt identiske, men den ideologiske berettigelsen for slike handlinger tilfører et relevant punkt til sammenligning.

Det finnes imidlertid et annet punkt å ta med som her direkte relaterer til omgivelsene og sammenhengen gruppene opererer i: Det er viktig å bemerke at det kun skyldes det lokale miljøet at begge gruppene hadde muligheten til å bruke slike mål og metoder med en slik grad av straffefrihet. PFLP hadde definitivt friheten til å styre på som de selv ville fra Libanon tidlig på 1980-tallet som et direkte utslag av det faktum at myndighetene hadde mistet kontrollen

³³⁷ Lister *et al*, "ISIS Goes Global", ingen sider.

³³⁸ Syllas, *Terrorism: A Global Scourge*, s. 25.

over situasjonen og sto igjen som helt maktesløse mot de palestinske gruppenes styrke, i hvert fall før invasjonen av israelittene i 1982.³³⁹ Dette belyser den enorme makten som grupperingen i seg selv hadde til disposisjon, såfremt som kontrollen og friheten til å gjøre som de selv ville. IS på den andre siden har til det fulle utnyttet borgerkrigen i Syria som oppsto som følge av den arabiske våren til å etablere en høyborg hvor de har kunnet operere uten noen former for kontrollerende faktorer.³⁴⁰ Dette styrker indikasjonen på at den lokale og den globale sammenhengen i stor grad har en påvirkning på terrorisme i den forstand at tilretteleggelse for terroren også markerer et stort skifte i omgivelsene mellom den tredje og den fjerde bølgen i Rapaports modell, og som dermed effektivt skiller mellom de to.

Denne komparative analysen har skapt grunnlaget for undersøkelsen av kontrastene mellom PFLP og IS, både relatert til måten de opererer på, hvilken tilnærming de velger til sine aktiviteter i sammenheng med legitimeringen av disse, samt konteksten for eksistensen til disse to. Enkelte punkter viser her til likheter mellom PFLP og IS, selv om disse generelt sett kan tolkes som relativt overfladiske og reelt sett ikke trekker frem spesifikke mønstre ved kontemporær terrorisme som kan sees som å binde disse sammen. Det er imidlertid viktig å bemerke seg at forskjellene mellom PFLP og IS tjener som indikasjoner på et komplekst skifte i det globale politiske, sosiale og kulturelle klimaet. Dette tillater dermed at begge gruppene kan ta i bruk sine egne ideologiske rettferdiggjørelser, som ikke bare relaterer til deres egen målsetning, men også til deres midlertidige kontekst, i tråd med Rapaports modell. Gitt omfanget rundt hvorvidt konteksten differensierer og sett i lys av at begge disse bevegelsene har sin egen ultimate målsetning som er med på å bidra til deres framgang er det nødvendig å undersøke analysen nøye for å kunne trekke ut effektive konklusjoner.

³³⁹ Cubert, *The PFLP's Changing Role*, s. 128.

³⁴⁰ Rasheed, *ISIS: Race to Armageddon*, s. 3.

7. Konklusjon

For å konkludere har analysen fremstilt i denne avhandlingen hatt som mål å undersøke den ideologiske rettferdiggjøringen for terrorisme, og resultatene har vært noenlunde overraskende. Til tross for det faktum at begge grupper er aktive terrorenheter og ved første øyeblikk ser ut til å ha lite til felles, finnes det fellesnevnerne som indikerer at den globale konteksten har endret seg til det punktet at terrorismen i seg selv har blitt utviklet, noe som samsvarer med oppfattelsen om at dette er et dynamisk interessefelt som krever en kontinuerlig granskning. Selv om naturen bak terrorismen begge gruppene etterstreber er full av ulikheter sett i sammenheng med deres politiske motivasjonsfaktorer, deres omfang samt deres ultimate målsettinger, finnes en felles religiøs underbyggelse hos begge bevegelsene. De innehar begge ekstreme versjoner av en tilnærming til anskaffelsen av territorium, samt at deres krav mot oppfattede undertrykkere plasserer dem i et politisk rammeverk til tross for sine respektive nasjonalistiske og religiøse posisjoner. Riktignok er mange av de foregående likhetene relativt overfladiske og heller indikasjoner på standarder som i dag kan bli identifisert innenfor den moderne globale konteksten. Eksempelvis med hensyn til kultur kan man si at gruppene har ekstremt konkrete identiteter som er bygd opp rundt de unike historiske, politiske og sosiale omstendighetene som var med på å forme dem i første omgang.

Derimot må det også nevnes at analysen i dette tilfellet har pekt mot en trend som legger mesteparten av vekten på det politiske. Til tross for at PFLP over flere tiår har deltatt i nasjonalistisk terror og at IS sin etablerte synlighet er et resultat av sin deltakelse i religiøs terrorisme har begge også en politisk rettferdiggjørelse for terrorisme som har sammenheng med de gitte ideologiske berettigelsene. Analysen har identifisert et skifte mot det politiske på flere områder som er av interesse og det er grovt veiledende i en internasjonal sammenheng at det foregår endringer i situasjonene som blir påvirket av terror. Videre kan man i tillegg identifisere et behov for etableringen av en ideologisk og politisk makt innenfor de generelle berettigelsene for terrorisme som "tilbys" av

begge gruppene og som dermed bidrar til den kontinuerlige eksistensen, betydeligheten og utviklingen av terrorisme i det moderne samfunnet.

Ved en oppsummering kan vi se at IS og PFLP har vist motsigende interesser, spesielt ved at IS er et fullintegrert religiøs og ideologisk organisasjon med tydelige kontraster til PFLP som er åpenlyst politisk. Likevel er PFLP vel så en sammenhengende bevegelse som har et fullt fokus på et enkelt mål. Selv om begge grupper har politiske målsettinger, begrunnelsene for bruk av terror som mønster og virkemiddel for å oppnå sine målsettinger, er grunnlaget i to svært forskjellige metoder for handling. PFLP sin sekulære nasjonalistiske modell og IS sin religiøse modell er derfor tydelig og demonstrerer ulike former for terrorisme innenfor moderne politisk sfære. Tilsvarende markerer ulikheten mellom de to gruppene i hvilken grad terrorisme har utviklet seg, særlig når det angår i måten det blir utøvd på, benyttet for å fastslå identiteten til enkelte grupper og oppfattelsen i det offentlige rom. Det er nødvendig å utvide på disse punktene for å fullt ut reflektere over de interessepunktene som har kommet frem gjennom analysen.

Konklusjoner fra den komparative analysen

Den komparative analysen har ført til en forståelse i forskjellene mellom PFLP og IS, og har også samtidig avslørt enkelte interessante fellesnevner som nå reiser spørsmålet om hvor forskjellige de individuelle bølgene egentlig er. Dersom man ser på hvert punkt i analysen individuelt kan man se at kjerneårsakene og sammenhengene som kommer frem i helheten av analysen ikke lenger er direkte sammenlignbare mellom IS og PFLP med hensyn på deres respektive nasjonalistiske og religiøse agendaer. Det viktigste poenget som fremkom av analysen er imidlertid mangelen på ideologisk enighet i forhold til sistnevnte punkt som i motsetning til den komplette ideologiske integreringen av alle gruppene, som til slutt skulle skape IS. Selv om grunnlaget som formet PFLP så på dette steget som praktisk og som til syvende og sist la lignende nasjonalistiske agendaer på bordet, som gir seg til det politiske hensikt som Rubin tydelig

identifiserte³⁴¹, er det faktum at nasjonalistisk terrorisme heller kan baseres på et bredere spekter av målsetninger enn detaljerte definerte parametere som er høyt problematiske i henhold til oppnåelsen av et effektivt resultat. Fraværet av en total ideologisk enighet, som tydelig vist i henrettelsesvideoene³⁴², er naturligvis en faktor som gjerne aktivt undergraver rettferdiggjørelsen som blir gitt for terrorisme hvor det felles målet ikke er så åpenbart som i PFLPs tilfelle. Som sådan, interne forskjeller påvirket ikke den eksterne utførelsen av terrorhandlinger for å arbeide mot en selvstendig stat. Det er interessant å bemerke at det finnes svært reelle momenter som er problematiske innenfor de ideologiske røttene til PFLP, men at de kan bli oppfattet som antydning på en målsetting om å frigjøre Palestina og at de ikke fikk lov til å påvirke prosessen i noe særlig grad. Faktisk så lyktes gruppen med å etablere et fotfeste innenfor det politiske rammeverket, noe IS ikke har muligheten til i deres nåværende form.

Oppblomstringen av politiske formål er et fellestrekk mellom begge gruppene og som med klarhet undergraver de opprinnelige målsetningene til de respektive gruppene, men det er viktig å trekke frem at disse politiske aspektene kun er sekundære mål bak de målsetningene som faktisk klassifiserer hver gruppe. Som en kort oppsummering står det i all hovedsak en nasjonalistisk rettferdiggjøring for terrorisme bak PFLP, mens IS på sin side fronter en religiøs tilnærming.

Den teoretiske posisjonen av begge terrorgruppene har vist seg å være nokså direkte. Begge grupper passer definitivt inn i Rapaports modell³⁴³ innenfor de respektive kriteriene som er etablert av bølgene som de identifiseres innenfor. PFLP tilhører uten tvil det nasjonalistiske elementet innenfor den tredje bølgen, hvorimot IS til det fulle har utnyttet fordelene innenfor den religiøse ideologien for å reise seg ut fra etter Irak-krigen, i henhold til Rapaports teoretiske modell.³⁴⁴ Som vist i verkene til Aubrey og Cronin, selv om ingen av gruppene anser seg selv for å være terrorgrupper som et direkte resultat av

³⁴¹ Rubin, *Chronologies of Modern Terrorism*, s. 176.

³⁴² Lamothe, "Here's the Transcript of the Video of Steven Sotloff's Reported Execution", ingen side.

³⁴³ Rapaport, "The Four Waves of Modern Terrorism", s. 3-4.

³⁴⁴ Rappaport, "The Four Waves of Modern Terrorism", s. 17.

rettferdigjørelsen de benytter for sine handlinger³⁴⁵, klassifiseringene bestrider ikke gyldigheten, eller fremhever svakheter i Rapaports teori. Det skal imidlertid bemerkes at dette er et bredt resultat av de regionale og globale sammenhengene som ga opphav til gruppene samt de politiske, historiske og sosiale klima de er fastslått i slik at de store generaliseringene som er innført i modellen alltid hadde en stor sannsynlighet for å være relevante, til tross for at IS skulle vise seg å bli en uregelmessighet som heller mer mot Kaplans femte bølge.³⁴⁶

Kulturen og religionen bak PFLP og IS er to forskjellige sider med ekstreme avvik som i realiteten ikke deler noen form for felles plattform i det hele tatt. Begge er fundamentalt linket til de individuelle grupperingers formål, herunder spesifikt mot deres respektive målsetninger, og disse gir gode eksempler på hvordan terrorgrupperinger har en tendens til å være et resultat av sine omgivelser. Til tross for dette er religion utvilsomt et problematisk tema for PFLP. Det kan ikke betviles at de anser seg selv som en sekulær organisasjon samtidig som det definitivt finnes et religiøst aspekt til den arabisk-israelske konflikten og at dette dermed har manifestert seg selv innad i PFLP til en viss grad. Spesielt med Al-Khattar sin bekreftelse på anvendelsen av jihad.³⁴⁷ Religion og kultur blir imidlertid begge oppfattet som sekundære entiteter innenfor den nasjonalistiske bølgen av terrorisme bak besluttsomheten om å etablere begge deler innenfor et nytt og selvstendig Palestina. IS på sin side vektlegger derimot religion og islamistiske kulturelle verdier på en slik måte at omfanget som både påvirker IS og undervurderer ikke deres handlinger. Videre er dette naturlig å forvente da den ideologiske berettigelsen for terrorisme hos IS i sin helhet er basert på religion.

Sammenligningen mellom bruken av propaganda og etableringen av identiteter hos PFLP og IS bidrar til å belyse utviklingen av terrorisme fra det 20. til det 21. århundret, samtidig som den trekker frem nøyaktig hvor stor forskjell

³⁴⁵ Aubrey, *The New Dimension of International Terrorism*, 43; Cronin, "ISIS is Not a Terrorist Group", ingen side.

³⁴⁶ Kaplan, *Terrorist Groups*, s. 45.

³⁴⁷ Al-Khattar, *Religion and Terrorism*, s. 62.

de teknologiske fremskrittene kan utgjøre for en individuell årsak i tillegg til de ideologiske berettigelsene som er blitt rapportert. Det kan ikke betviles at IS ved hjelp av detaljert planlegging har klart å konstruere et bilde av seg selv som strider imot karakteriseringen som fremkommer hos vestlige medier.³⁴⁸ I likhet med dette når de samtidig aktivt ut til et publikum de ønsker å nå via tilgang til sosiale medier, selv om Curran et al' observasjon viser det er verdt å merke seg at dette skjer svært sjeldent.³⁴⁹ Som et resultat av dette er propaganda et nøkkelelement til deres suksess, i form av å få ut budskapene sine samtidig som de promoterer seg selv som en forkjemper for Islam. IS er vel og merke en høyst uvanlig terrororganisasjon hvor PFLP derimot var mer reserverte og foretrakk at handlingene deres skulle tale for seg fremfor den utbredte promoteringen IS fokuserer på. Tripp erkjenner tilstedeværelsen av noen former for tradisjonell propaganda, spesielt bruk av plakater³⁵⁰, men dette innebærer et positivt selvbilde, noe som er motsatt av den trusselen IS viser gjennom sosiale medier. Det er derimot ganske tydelig at propaganda og dets bruksområder rundt etableringen av en identitet er et ledd i en mer moderne form for terror og et resultat av taktikkene IS har benyttet seg av i denne sammenhengen.

Avslutningsvis er metodene og målene brukt av både PFLP og IS interessante fordi de avdekker intensjonene og agendaene bak som et resultat av at de er en sentral del av deres handlemåte. Metodene benyttet av disse to skiller seg til en viss grad som et resultat av ulike mål- og forutsetninger, herav IS som foretrekker å forårsake mest mulig skade hovedsakelig mot vestlige og sjiaer, i henhold til Lister sin analyse³⁵¹, i kontrast til PFLP sin fokus på å tiltrekke så mye oppmerksomhet som mulig uten å avskrekke sine støttespillere, mener Syllas.³⁵² Sistnevnte gikk imidlertid også etter vestlige mål og individer så vel som de som er avgrenset innenfor saken, men det må her påpekes at deres tilnærming til terrorisme ble diktert av den ideologiske rettferdiggjøringen for terrorisme som er basert på nasjonalisme. Som en virkning av dette kan man fastslå at metodene

³⁴⁸ Curran et al, *Misunderstanding the Internet*, s. 9.

³⁴⁹ Curran et al, *Misunderstanding the Internet*, s. 9.

³⁵⁰ Tripp, *The Power and the People*, s. 266.

³⁵¹ Lister et al, "ISIS Goes Global", ingen side.

³⁵² Syllas, *Terrorism: A Global Scourge*, s. 25.

og målene til begge gruppene er strategisk utvalgt i det formål om å sikre størst mulig påvirkning gitt at de i sin helhet kan rettferdiggjøres fra et ideologisk perspektiv.

Refleksjon på begrensninger og restriksjoner

Begrensningene og restriksjonene som tidligere er blitt identifisert i forkant av denne studien var faktisk tosidige av natur - de politiske restriksjonene som ble identifisert i relasjon til tematikken, og begrensningene og restriksjonene til den metodologiske tilnærmingen. Dersom vi tar for oss den førstnevnte, fantes det en begrensning fastsatt innenfor studiet på grunn av de opposisjonelle representasjonene av terrorgrupper som fremgått av dem selv, samt vestlige medier. Det kan ikke betviles at vestlig media har opprettholdt en viss grad av islamofobi som en direkte følge av deres representasjon av grupper som IS, hvor det vektlegges at disse i hovedsak er bestående av muslimer med et rent ideologisk trossystem som er forankret i religion. Dette er naturligvis ikke tilfellet med PFLP som i all hovedsak defineres innenfor nasjonalistiske sammenhenger på bakgrunn av deres forhold til den israelsk-palestinske konflikten, selv om det stadig henger sammen med dette samt terrorhandlingene de har påtatt seg ansvaret for. Denne representasjonen er også utbredt innenfor eksisterende akademiske analyser, men det var ytterst nødvendig å stille spørsmålet hvorfor IS og PFLP så på seg selv på helt andre måter og hvordan de hadde evnen til å sette seg selv i de respektive rollene som frigjørere av Palestina og den Islamistiske troen generelt. Rapaports modell har vært til hjelp i forbindelse med å tydeliggjøre skillet mellom de to gruppene, men en slik tilnærming ble gjort med stor forsiktighet på grunn av begrensningene som finnes i selve modellen, noe som ble tydelig belyst i den innledende analysen som fremkom av den. Til syvende og sist følte derimot ikke denne begrensningen som særlig problematisk og den forhindret heller ikke analysen på noen måte.

Den metodologiske tilnærmingen til emnet har utvilsomt vært vellykket. Bruken av primærkilder har ført til en innsikt i det operasjonelle systemet og strategiene til begge gruppene, samt søkt etter å fremstille tolkninger som har

ført til den allerede eksisterende kunnskapen tilgjengelig. Uavhengige analyser har vært med på å styrke argumentet og har i tillegg utfordret dominante synspunkt som befinner seg innenfor den aktuelle tematikken. Det må nevnes at da prosessen rundt den komparative analysen var begrenset som et resultat av mangelen på direkte tilgang til subjektene, men selvsagt tilgjengelig tema, ville dette vært ekstremt problematisk å få tilgang til og dermed har tilgangen til primærmateriale vært enormt nyttig. Bruken av autoritære sekundærinformasjon har derimot tilført og forsterket konklusjonene som til syvende og sist har blitt trukket. I virkning av dette har det blitt foretatt en korrekt tilnærming til studien og dette legger til rette for et passende rammeverk for videre forskning.

Dersom man undersøker de metodologiske begrensningene nå, kan det nevnes at to ble identifisert i forkant av arbeidet. Den første begrensningen assosiert med den komparative tilnærmingen og emnet generelt var mengden informasjon som er tilgjengelig basert på temaets innhold. I forskningens tidlige stadier ble det oppdaget at den eksisterende kunnskap inneholdt et bredt felt av problemstillinger, teorier, idéer og analyser, hvorav noen av disse handlet om den ideologiske rettferdiggjøringen for terrorisme samtidig som mye kun var delvis eller helt uten relevans. Det var dermed en utfordrende oppgave å identifisere førstnevnte og avfeie sistnevnte. Forskningen avvek derimot ikke fra sin opprinnelige hensikt, noe som kan tilskrives opp i mot det tydelig definerte forskningsspørsmålet og målene som var knyttet til den. Det faktum at det var en komparativ analyse hjalp også her fordi det ikke tillot en tilgang for irrelevant informasjon som potensielt hadde utvidet forskningsområdet utover de grenser som ble etablert. Til tross for at materialet som var tilgjengelig i forbindelse med granskningen av PFLP og IS gjennom en komparativ tilnærming var omfattende, forelå det alltid en bestemt retning for å opprettholde en systematisk og organisert tilnærming til forskningen gjennom hele studien. Det fremkom likevel et lite avvik fra den opprinnelige metoden som forsterket studien. Hovedfokuset ble lagt på terrorisme i det 21. århundret med henhold på to spesifikke grupper, IS og PFLP, og selv om det forelå en historisk tilnærming til disse to i forhold til å fastslå deres ideologiske base og operasjonelle verdier var det nødvendig å

dykke litt dypere inn i aktivitetene deres i det 20. århundret. Dette ga mening i sammenheng med utredningen av Rapaports fjerde bølge teori fordi den bemerket at enkelte grupper, slik som PFLP, faktisk oversteg grensene satt for hver bølge. Som sådan var det nødvendig å undersøke deres posisjon i den tredje og fjerde bølgen som herav gjorde studien mer effektiv.

En annen begrensning som ble identifisert i forbindelse med terrorisme som oppstår som et resultat av dets natur, er den kontinuerlige utviklingen den opplever samt dens betydning av å bevege seg fremover. Studien avslørte her store endringer innenfor terrorisme i løpet av en meget kort periode, spesielt siden 11. september angrepet mot World Trade Center, og disse endringene finner sted kontinuerlig som et resultat av terroren som blir begått daglig. Dette var problematisk i et visst omfang siden det var nødvendig å sette en tidsbegrensning på analysen som er inkludert i studien. Imidlertid ble det besluttet å ende tidsskalaen på slutten av 2016. Dette medførte en restriksjon mot eventuelle behov for endringer under skrive- og redigeringsprosessen og forsikret samtidig at studien ikke ville få problemer med irrelevant eller utdatert materiale. Konklusjonene som er dratt er korrekte i henhold til slutten av 2016, som var en retrospektivt etablert tidspunkt.

Det fantes også en videre metodologisk begrensning som ble diskutert, men ikke vektlagt innenfor den metodologiske tilnærmingen og dette krever en kort diskusjon her da dette hadde en innvirkning på studien i større grad enn det som var forventet. Problemet er faren som er forbundet med partiskhet. Selv om det er nødvendig å hevde at partiskhet ikke bidro til den endelige konklusjonen i stor grad, kan det ikke betviles at det fantes et klart element av dette i løpet av forskningsprosessen på bakgrunn av den følelsesmessige naturen i engasjementet rundt dette emnet. Det vil si at enkelte tekster kan ha innarbeidet et mål av partiskhet, men all nyskapende tekst ble fullt kritisert, med svakheter eller mangler som ble identifisert og diskutert der det var relevant. Dette førte til syvende og sist til et mer omfattende argument og det er ikke sannsynlig at dette har hatt en innvirkning på legitimiteten til studien på noen som helst måte.

Muligheter for videre forskning

Denne studien har sørget for et innsikt i rettferdiggjørelsen som ligger bak terrorisme i ulike former ved hjelp av en bred undersøkelse av definisjonen og utviklingen av terrorisme, samt de ideologiske fundamentene og sammenligningen av de to gruppene som er relevante for, og samhandler med, det moderne politiske landskapet på ulike måter. Den har belyst det faktum at det ikke foreligger en enhetlig form for terrorisme fordi rettferdiggjørelsen, samt påvirkningen de har på gruppenes aktiviteter varierer i stor grad, men at det definitivt finnes muligheter for videre forskning. Eksempelvis har sammenligningen reist spørsmål om nasjonalistiske versus religiøse berettigelser for terrorisme og tatt for seg denne tematikken på en svært omfattende måte samtidig som det ville vært interessant å sammenligne IS mot andre religiøse terrororganisasjoner som solid kan plasseres innenfor den fjerde bølgen i Rapaports teori. Dette inkluderer Anti-Balaka grupperingene i Sentral-Afrika, hvor disse opererer som en kristen militans og oppsto som et resultat av at den muslimske presidenten Michael Djotodia steg til makten i 2013.³⁵³

Den komparative verdien av en kristen organisasjon ville utfordret mange av fordommene om at den religiøse bølgen av terrorisme fundamentalt sett baserer seg på Islam fremfor å heller være en generell bevegelse mot religion som en årsaksfaktor og rettferdiggjørelse for terrorisme. I tillegg ville det fremkomme som nyttig å sammenligne PFLP mot andre terrororganisasjoner med lignende nasjonalistiske målsetninger samtidig som man tar for seg utviklingen i målsetningen som også innebærer en slags religiøs ideologi. Til tross for at den irske republikanske armé er det mest logiske alternativet å analysere her, er også baskiske separatister i Spania eller Fuerzas Armadas de Liberación Nacional Puertorriqueña (FALN) i Puerto Rico relevante punkter for en videre komparativ analyse basert på berettigelsene de angir for terrorisme.

Om man beveger seg litt bort fra potensielle forskningsområder for komparative analyser, finnes det også et behov for å undersøke teorier som

³⁵³ Annyssa Bellal, *The War Report: Armed Conflict in 2014* (Oxford: Oxford University Press, 2015), s. 139

handler om bølgene av terrorisme i et langt større omfang enn det som allerede er blitt gjort. Selv om Rapaports modell er effektiv når det kommer til å forklare utviklingen av terrorisme og grovt refererer til betydningen av det, inneholder den mangler på grunn av fraværet av fleksibilitet og dynamikk i modellen. Dette hemmer evnen den har til å utvikle seg i forhold til å forklare fremtidige trender eller ikke minst grupper som utfordrer de strenge begrensningene den inneholder. Selv om Kaplans kritikk og formulering av en femte bølge som er forskanset rundt stammer som har gått litt inn for å adressere manglene som eksisterer innenfor det bredere rammeverket av den fjerde bølge teorien finnes det også et behov for å forfølge formuleringen av nye teorier eller utvidede teorier som kan legge til rette for en dypere forståelse av terrorisme. Dette er et uunnværlig element i forbindelse med informering av lovgivere, internasjonale institusjoner og offentligheten generelt når det kommer til terrorisme og da samtidig sørge for at de er utstyrte til å gjennomføre proaktive tilnærminger som har et større utslag i å begrense bruken og forhindre utvidelse.

Dette er likevel kanskje bare et idealistisk syn, spesielt når man tar i betraktning at den amerikanske presidenten Donald Trump sannsynligvis finner det nærliggende å ta et skarpt standpunkt mot terrorisme som oppfattes som høyst provokativt og ustabil fremfor å tilføre en form for politisk stabilitet som kunne lagt grunnlaget for et fundament hvor terrorisme samt problemene bak dette kunne blitt taklet ved røttene. Denne sannsynligheten styrkes blant annet basert på ordren som ble gitt om å begrense muslimers mulighet for innreise til USA fra Irak, Iran, Libya, Somalia, Sudan, Syria og Yemen,³⁵⁴ en handling som har skapt et massivt tilbakeslag fra medier og myndigheter rundt om i verden så vel som å trekke oppmerksomhet mot USAs nylig oppfattede status som fiender av islam. Dette demonstrerer dynamikken rundt de politiske omstendighetene rundt terrorisme og hvordan måten rundt temaets henvendelse har endret seg siden slutten av 2016, hvor det blir lagt vekt på religion som et politisk verktøy og som utfordrer det eksisterende landskapet for religiøs terrorisme. Som en følge burde videre forskning forfølges.

³⁵⁴ Suad Khabeer, "Trump's Muslim Ban is a Dangerous Distraction", *Aljazeera*, 29 January 2017, <http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2017/01/trump-muslim-ban-dangerous-distraction-170128144523073.html>

Refleksjoner rundt avhandlingen

I form av problemstillingen etablert for denne avhandlingen er det klart ut fra analysen at oppstandelsen av IS og PFLP er helt forskjellige av karakter og omfang, noe som tydeliggjøres av ulikheten mellom de globale politiske sammenhengene hvor gruppenes opphav er totalt forskjellige såfremt som deres formål og tilnærming til sin sak. PFLPs røtter kan identifiseres innenfor en form for arabisk nasjonalisme som i sin natur er fundamentalt sekulær og som la press på behovet for å modernisere samfunn i regionen via en Marxist-Leninistisk revolusjon som videre drar oppmerksomhet mot det faktum at ideologien til en slik revolusjonær gruppe har en solid tilstedeværelse innenfor politiske og sosiale dimensjoner i samfunnet i et beslutsomt forsøk på å avvise "vestliggjøringen" og videre kapitalisere på regionale konflikter med den hensikt å sørge for gunstig utfall i Israel-Palestina konflikten. I sterk kontrast med dette befinner opphavet til IS seg innenfor et rammeverk bestående av anti-imperialisme og anti-vestlig ideologi som er stadig koblet til en utilslørt islamsk fundamentalist følsomhet. Selv om basisen for begge terrorbevegelsene er like i betraktning til avvisningen av utenforstående innflytelse samt deres underliggende politiske motivasjon, har den religiøse ekstremismen utvilsomt oppstått som den dominante ideologiske tilnærmingen i den arabiske regionen.

I form av de betydelige forskjellene mellom IS og PFLPs primære mål, finnes det tydelig bevis som indikerer at terrorismens politikk har endret seg over tid og i stor grad beveget seg på linje med skiftene i den globale politiske sammenhengen. PFLP er en revolusjonær gruppe som var og fortsatt er i stor grad innblandet i politikk i den arabiske verden. Selv om det finnes unntak til dette utsagnet er gruppen ikke styrket innenfor den religiøse bølgen av terrorisme, men heller en varig del av den Nye Venstre bølgen som har utviklet seg for å forholde seg relevant, selv om de vil fortsette å være så mens konflikten om Gaza pågår. På den andre siden okkuperer IS motsatt plass som blir karakterisert av religiøs ekstremisme og som fører direkte inn i den politiske sfæren som et resultat av beslutsomheten gruppen har om å etablere et globalt Kalifat, og dermed forlenger sitt rekkevidde langt forbi den arabiske verden og

manifesterer seg da også i vestlige nasjoner som de anser som en potensiell trussel for deres fremtid, hvor de utfordrer myndigheter som de har identifisert som en fiende.

I korte trekk belyser analysen de forskjellene mellom gruppene med hensyn på rettferdiggjøringen for terrorisme og de faktorene som tidligere har bidratt til den, samt de faktorene som fortsatt bidrar til den i dag. Terrorismen som begge deltar i, deres målsetninger og deres politiske motivasjonsfaktorer, samt deres posisjon innen det bredere globale ideologiske rammeverket er markant ulike og ønsker å forsterke oppfattelsen om at det ikke finnes noe enhetlig konsept for terrorisme, og da også at grupperinger som er stemplet på en slik måte ikke forholder seg til noen universelle retningslinjer og at det brede terrenget som omhandler terrorisme er langt mer komplisert enn det ofte gis æren for. En løsning til problematikken rundt terrorisme kan ikke oppnås før det foreligger en omfattende forståelse rundt hva de individuelle gruppene er, hvordan de opererer og hvorfor de har valgt terrorisme som et politisk virkemiddel, enten dette er basert på nasjonalisme eller religion.

Studien viser til syvende og sist at PFLP og IS deler svært få fellestrekk som går dypere enn de overfladiske sammenkoblingene som tilegnes begge basert på deres handlinger og som fører til karakteriseringen som terrorister. Samtidig som motivasjonen som ligger bak hver av gruppene er fundamentalt forskjellige, hvor man her setter nasjonalistisk terrorisme mot religiøs terrorisme i den komparative analysen, aspektene av deres handlinger knyttet til kultur og identitet var hovedsakelig opposisjonelle. Man kan imidlertid identifisere et behov for å etablere ideologisk og politisk makt innenfor den grunnleggende berettigelsen for terror som fremkommer av begge gruppenes ideologi, og dette kan videre tolkes som å være drivkraften bak dem. Som en virkning av dette kan ikke disse elementene undervurderes i forbindelse med deres bidrag til opprettholdelsen, betydningen og utviklingen av terrorisme i den moderne verden og videre forskning er dermed essensielt for å gå dypere inn på dette emnet med et mål om å åpne for en løsning som kan få slutt på terrorisme i sin helhet og videre forhindre oppstandelsen av en femte bølge som Kaplan har forutsett.

Bibliografi

Primærkilder

Al-Bengali, Abu Dujanah. *The Shuhada of the Gulshan Attack*. *Rymiyah*, 2 (2016): 8-12

Bellal, Annyssa. *The War Report: Armed Conflict in 2014*. Oxford: Oxford University Press, 2015.

British Government. *Terrorism Act 2000*. *The National Archives*, hentet 17. Januar 2017,
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/11/section/1>.

Callimachi, Rukmini. *ISIS Claims Responsibility, Calling Paris Attacks 'First of the Storm'*. *The New York Times*, sist endret 14. November 2015,
https://www.nytimes.com/2015/11/15/world/europe/isis-claims-responsibility-for-paris-attacks-calling-them-miracles.html?_r=0.

Carter, Chelsea. *Video Shows ISIS Beheading US Journalist James Foley*. *CNN*, sist endret 20. August 2014,
<http://edition.cnn.com/2014/08/19/world/meast/isis-james-foley/>.

Committee of Ministers. *Guidelines on Human Rights and the Fight Against Terrorism*. *Council of Europe*, sist endret 11. Juli 2002,
http://www.coe.int/t/dlapil/cahdi/Source/Docs2002/H_2002_4E.pdf.

Dearden, Lizzie. *Copenhagen Attack: ISIS Claims Responsibility for Shooting That Injured Two Police Officers in Christiania*. *The Guardian*, sist endret 2. September 2016,
<http://www.independent.co.uk/news/world/europe/copenhagen-attack-isis-claims-responsibility-for-shooting-that-injured-two-police-officers-in-a7222526.html>.

Historical Documents of the Popular Front for the Liberation of Palestine, *Founding Statement of the Popular Front for the Liberation of Palestine – December 11, 1967*, sist endret 16. Desember 2016, <http://pflp-documents.org/founding-statement-of-the-popular-front-for-the-liberation-of-palestine-english>.

Historical Documents of the Popular Front for the Liberation of Palestine. *Hands of our Militia*. Sist endret 17. Desember 2016, <http://pflp-documents.org/hands-off-the-militia-1971-english/>.

Historical Documents of the Popular Front for the Liberation of Palestine. *No to the Imperialist Settlement. No to Defeatist Solutions. Yes to Peoples' War*. Sist endret 17. Desember 2016, <http://pflp-documents.org/documents/PFLP-PeoplesWarEnglish1969.pdf>.

Historical Documents of the Popular Front for the Liberation of Palestine. *Tasks of the New Stage*. Sist endret 18. Desember 2016, http://pflp-documents.org/documents/PFLP_TasksoftheNewStage1972.pdf.

Historical Documents of the Popular Front for the Liberation of Palestine. *The PFLP and External Operations*. Sist endret 28. Desember 2016, <http://pflp-documents.org/the-pflp-and-external-operations-english-1971/>.

IS. *Dabiq*. 1. September 2014, <http://media.clarionproject.org/files/09-2014/isis-isil-islamic-state-magazine-Issue-1-the-return-of-khilafah.pdf>

Khaled, Leila. *My People Shall Live: The Autobiography of a Revolutionary*. Hodder and Stoughton: London, 1973.

Lamothe, Dan. *Here's the Transcript of the Video of Steven Sotloff's Reported Execution*. *The Washington Post*, 2. September 2014, https://www.washingtonpost.com/news/checkpoint/wp/2014/09/02/heres-the-transcript-of-the-video-showing-steven-sotloffs-reported-execution/?utm_term=.eac5ee54a6e1.

Lister, Tim et al. *ISIS Goes Global*. *CNN*, sist endret 13. Februar 2017, hentet 16. februar 2017, <http://edition.cnn.com/2015/12/17/world/mapping-isis-attacks-around-the-world/>

Marszal, Andrew, Graham, Chris. *20 Hostages Killed in 'Isil' Attack on Dhaka Restaurant Popular With Foreigners*. *The Telegraph*, sist endret 2. Juli 2016, <http://www.telegraph.co.uk/news/2016/07/01/gunmen-attack-restaurant-in-diplomatic-quarter-of-bangladeshi-ca/>

National Institute of Justice. *Terrorism*. *NIJ*, Hentet 16. Januar 2017, <https://www.nij.gov/topics/crime/terrorism/Pages/welcome.aspx>.

Robson, Steve. *David Haines Beheading: Full Transcript of ISIS Video Holding David Cameron Responsible for Execution*. *The Mirror*, sist endret 14. September 2014, <http://www.mirror.co.uk/news/uk-news/david-haines-beheading-full-transcript-4256996>.

Sekundærkilder

AbuKhalil, As'ad. *Internal Contradictions in the PFLP: Decision Making and Policy Orientation. Middle East Journal* 41, nr. 3 (1987): 361-378.

AbuKhalil, As'ad. *Internal Contradictions in the PFLP: Decision Making and Policy Orientation. Middle East Journal*, nr. 41 (1987): 361-367.

Al-Khattar, Aref. *Religion and Terrorism: An Interfaith Perspective*. Westport: Praeger, 2003.

Alexander, Yonah, Alexander, Dean. *The Islamic State: Combating the Caliphate Without Borders*. Lanham: Lexington Books, 2015.

Aubrey, Stefan. *The New Dimension of International Terrorism*. VDF: Zurich, 2004.

Barkun, Michael. "Appropriated Martyrs: The Branch Davidians and the Radical Right." In *Terrorism Studies: A Reader*, edited by John Horgan & Kurt Braddock, 485-491. Abingdon: Routledge, 2012.

Beckman, James. *Comparative Legal Approaches to Homeland Security and Anti-terrorism*. Aldershot: Ashgate, 2007.

Benin, Joel. *Was the Red Flag Flying There?: Marxist politics and the Arab-Israeli conflict in Egypt and Israel, 1948-1965*. Berkeley: University of California Press, 1990.

Bukay, David. *From Muhammad to Bin Laden: Religious and Ideological Sources of the Homicide Bombers Phenomenon*. New Brunswick: Transaction Publishers, 2011.

Byman, Daniel. *Al Qaeda, the Islamic State and the Global Jihadist Movement*. Oxford: Oxford University Press, 2015.

Chalk, Peter. *Encyclopedia of Terrorism*. London: ABC-CLIO, 2012.

Chehab, Ahmad. The Islamic State of Iraq and Syria (ISIS) and the Discourse of Violence: Justifying Beheadings, unpublished paper, 2014.

Chehab, Ahmad. *The Islamic State of Iraq And Syria (ISIS): The Return Of The Khalifa (Caliphate)*. Unpublished paper, 2014.

Chomsky, Noam. *Pirates and Emperors, Old and New: International Terrorism in the Real World*. Cambridge: South End Press, 2002.

Cockburn, Patrick. *The Rise of Islamic State: ISIS and the New Sunni Revolution*. London: Verso Books, 2015.

Cook, David. *Understanding Jihad*. Berkeley: University of California Press, 2015.

Cooley, John. *Green March, Black September: The Story of the Palestinian Arabs*. London: Frank Cass, 1973.

Cooper, Barry. *New Political Religions, Or An Analysis of Modern Terrorism*. Columbia: University of Missouri Press, 2004.

Cordesman, Anthony, Moravitz, Jennifer. *The Israeli-Palestinian War: Escalating to Nowhere*. Westport: Greenwood Publishing, 2005.

Covarrubias, Jack, Lansford, Tom. *Introduction: The Geography of the Islamic State*. In *The New Islamic State: Ideology, Religion and Violent Extremism in the 21st Century*, edited by Jack Covarrubias & Tom Lansford, 1-20. Abingdon: Routledge, 2016.

Crenshaw, Martha. *Terrorism in Context*. Pittsburgh: Penn State University, 2010.

Crenshaw, Martha. *The Causes of Terrorism*. *Comparative Politics* 13 (1981), 379-399.

Cronin, Audrey. *ISIS is Not a Terrorist Group*. *Foreign Affairs*, March/April 2015, <https://www.foreignaffairs.com/articles/middle-east/isis-not-terrorist-group>

Cubert, Harold. *The PFLP's Changing Role in the Middle East*. Abingdon: Routledge, 2014.

Cubert, Harold. *The PFLP's Changing Role in the Middle East*. London: Frank Cass, 1997.

Curran, James, Fenton, Natalie, Freedman, Des. *Misunderstanding the Internet*. Abingdon: Routledge, 2016.

Dannreuther, Roland. *International Security: The Contemporary Agenda*. Cambridge: Polity Press, 2013.

Dolnik, Adam, Gunaratna, Rohan. *On the Nature of Religious Terrorism*. In *Politics of Terrorism: A Survey*, edited by Andrew Tan, 80-88. Abingdon: Routledge, 2011.

Elshtain, Jean. *Introduction*. In *Just War Theory*, edited by Jean Elshtain, 1-7. New York: NYU Press, 1992.

Fox, Jonathan. *Religion and Intrastate Conflict*. In *Routledge Handbook of Civil Wars*, edited by K. DeRouen & E. Newman, 157-172. Abingdon: Routledge, 2014.

Franks, Jason, *Rethinking the Roots of Terrorism*. Dordrecht: Springer, 2006.

Fukuyama, Francis. *The End of History? The National Interest*, 16 (1989), <https://ps321.community.uaf.edu/files/2012/10/Fukuyama-End-of-history-article.pdf>

Fukuyama, Francis. *The End of History and the Last Man*. Harmondsworth: Penguin, 1992.

Fukuyama, Francis. 'The End of History?,' *The National Interest* 16 (1989), 3-17.

Gerges, Fawaz. *ISIS: A History*. Princeton: Princeton University Press, 2016.

Gill, Paul, Young, Joseph. 'Comparing Role-Specific Terrorist Profiles,' *International Centre for the Study of Terrorism* (2011).

Giraldo, Jeanne, Trinkunas, Harold. *Terrorism Financing and State Responses*. Stanford: Stanford University Press, 2007.

Glaser, Eliane. *Bring Back Ideology: Fukuyama's 'End of History' 25 Years On*. *The Guardian*. Sist endret 21. Mars 2014,
<https://www.theguardian.com/books/2014/mar/21/bring-back-ideology-fukuyama-end-history-25-years-on>.

Green, Thomas. *The Fear of Islam: An Introduction to Islamophobia in the West*. Minneapolis: Fortress Press, 2015.

Habeck, Mary. *Knowing the Enemy: Jihadist Ideology and the War on Terror*. New Haven: Yale University Press, 2006.

Harris, David. *The Islamic State's (ISIS, ISIL) Magazine*. The Clarion Project. 10.09.2014. Hentet 01.04.2017
<https://clarionproject.org/islamic-state-isis-isil-propaganda-magazine-dabiq-50/>

Harmansah, Omur. *ISIS, Heritage and the Spectacles of Destruction in the Global Media*. *Near Eastern Archaeology*, 78, nr. 3 (2015), 170-177.

Hoffman, Bruce. *Inside Terrorism*. London: Indigo, 1999.

Holbrook, D. 'Using the Qur'an to Justify Terrorist Violence: Analysing Selective Application of the Qur'an in English-Language Militant Islamist Discourse,' *Perspectives on Terrorism* 4 (2010), 15-28

Hroub, K. *Hamas: A Beginners Guide*. London: Pluto Press, 2010.

Lia, B. *Globalisation and the Future of Terrorism: Patterns and Predictions*. London: Routledge, 2006.

Hundstad, Dag. *Komparasjon i historiskeforskning – metodiske og teoretiske utfordringer*. Prøveforelesning for PhD-graden i historie, Universitetet i Bergen. 2013. Hentet 02.05.2017
http://www.academia.edu/3816881/Komparasjon_i_historieforskning_-_metodiske_og_teoritiske_utfordringer

Israeli, Raphael. *War, Peace and Terror in the Middle East*. London: Routledge, 2003.

Jones, Owen. *Islamophobia Plays Right Into the Hands of ISIS*. *The Guardian*. Sist endret 25. November 2015,
<https://www.theguardian.com/commentisfree/2015/nov/25/islamophobia-isis-muslim-islamic-state-paris>.

Jongman, Albert. *Political Terrorism*. New Brunswick: Transaction Press, 1988.

Juergensmeyer, Mark. *Terror in the Mind of God: The Global Rise of Religious Violence*. Berkeley: University of California Press, 2003.

Kaplan, Jeffrey. *Terrorist Groups and the New Tribalism: Terrorism's Fifth Wave*. Abingdon: Routledge, 2010.

Kazziha, Walid. *Revolutionary Transformation in the Arab World: Habash and his Comrades from Nationalism to Marxism*. London : C. Knight, 1975.

Khabeer, Suad. *Trump's Muslim Ban is a Dangerous Distraction*. *Aljazeera*, sist endret 29. Januar 2017,
<http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2017/01/trump-muslim-ban-dangerous-distraction-170128144523073.html>.

Kjeldstadli, Knut. *Fortida er ikke hva den en gang var: en innføring I historiefaget*. Oslo: Universitetsforlaget, 1999. Hentet 10. April 2017,
<http://www.nb.no/nbsok/nb/8329f7a5a0626b34b574620ba31cdbc0.nbdigital?lang=no#271>

Konstantakopoulos, Dimitris. *Leila Khaled on ISIS and Islamism, Syria and the Palestinians*. *Katehon*, sist endret 6. September 2016,
<http://katehon.com/article/leila-khaled-isis-and-islamism-syria-and-palestinians>.

Koomen, Willem, Van Der Plicht, Joop. *The Psychology of Radicalization and Terrorism*. Abingdon: Routledge, 2015.

Laqueur, Walter. *Communism and Nationalism in the Middle East*. London: Routledge & Kegan Paul, 1956.

Lewis, Tom. *Marxism and Nationalism*. *International Socialist Review*, 13 (2000),
http://isreview.org/issues/13/marxism_nationalism_part1.shtml.

Lia, Brynjar. *Globalisation and the Future of Terrorism*. Abingdon: Routledge, 2007

Lister, Charles. *The Islamic State: A Brief Introduction*. Washington DC: Brookings Institution, 2015.

Lutz, James, Lutz, Brenda. *Global Terrorism*. Abingdon: Routledge, 2013.

Maher, Shiraz. *Burning the Earth: ISIS and the Threat to Britain*. *New Statesman*,

sist endret 16. November 2015,
<http://www.newstatesman.com/politics/uk/2015/11/burning-earth-isis-and-threat-britain>.

Manne, Robert. *The Mind of Islamic State*. New York: Black Inc, 2016.

Martin, Gus. *Understanding Terrorism: Challenges, Perspectives and Issues*. LA: SAGE, 2012.

McAllister, Bradley, Schmid, Alex. *Theories of Terrorism*. In *The Routledge Handbook of Terrorism*, edited by Alex Schmid, 201-271. Abingdon: Routledge, 2011.

Mevius, Martin. *Reappraising Communism and Nationalism*. *Nationalities Papers* 37, nr. 4 (2009): 377-400.

Moeller, Susan. *Packaging Terrorism: Co-opting the News for Politics and Profit*. Malden: John Wiley & Sons.

Mogalakwe, Monageng. *The Use of Documentary Research Methods in Social Research*. *African Sociological Review* 10, nr. 1 (2006): 221-230.

Moray, Peter, Yaqin, Amina. *Framing Muslims*. Cambridge: Harvard University Press, 2011.

Nacos, Brigitte. *Mass-Mediated Terrorism: Mainstream and Digital Media in Terrorism and Counter-terrorism*. Lanham: Rowman & Littlefield.

O'Loughlin, Ben. *Media Coverage of Terrorism*. In *Routledge Handbook of Critical Terrorism Studies*, edited by Richard Jackson, 276-286. Abingdon: Routledge, 2016.

Omanga, Duncan. *The Media and Terrorism*. Zurich: LIT Verlag, 2016.

Pearlman, Wendy. *Violence, Nonviolence, and the Palestinian National Movement*. Cambridge University Press: Cambridge, 2011.

Perlmutter, Dawn. *Investigating Terrorism and Ritualistic Crimes*. Boca Raton: CRC Press, 2003.

PFLP. *PFLP Calls for United Palestinian Action Against ISIS in Yarmouk*. PFLP, sist endret 11. April 2015, <http://pflp.ps/english/2015/04/11/pflp-calls-for-united-palestinian-action-against-isis-in-yarmouk/>

Pyle, Christopher. *The Political Offence Exception*. In *Legal Responses to International Terrorism: US Procedural Aspects*, edited by M. Bassiouni, 181-202. Dordrecht: Martinus Nijhoff, 1988.

Quandt, William, Jabber, Paul, Lesch, Ann. *The Politics of Palestinian Nationalism*. Berkeley: University of California Press, 1973.

Rapaport, David. *The Four Waves of Modern Terrorism*. In *Terrorism: The Fourth or Religious Wave*, edited by David Rapaport, 3-30. London: Routledge, 2006.

Rasheed, Adil. *ISIS: Race to Armageddon*. New Delhi: Vij Books, 2015.

Richards, Anthony. *Conceptualizing Terrorism*. Oxford: Oxford University Press, 2015.

Roach, Kent. *The Case for Defining Terrorism With Restraint and Without Reference to Political or Religious Motive*. In *Law and Liberty in the War on Terror*, edited by Andrew Lynch, Edwina MacDonald & George Williams, 39-49. Annandale: The Federation Press, 2007.

- Rubin, Barry. *Chronologies of Modern Terrorism*. London: Routledge, 2015.
- Saeed, Tania. *Islamophobia and Securitization: Religion, Ethnicity and the Female Voice*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2016
- Sayigh, Yezid. *Armed Struggle and the Search for State*. London: Clarendon Press, 1997.
- Sayigh, Yezid. *Armed Struggle and the Search for State: The Palestinian National Movement, 1949-1993*. Oxford: Oxford University Press, 1997.
- Silke, Andrew. *Research on Terrorism: Trends, Achievements and Failures*. Cambridge: Psychology Press, 2004.
- Smith, Allison. *The Relationship Between Rhetoric and Terrorist Violence: Introduction to Special Issue. Dynamics of Asymmetric Conflict* 4 (2011), 85-91.
- Smith, Allison et al. *The Language of Violence: Distinguishing Terrorist from Non-Terrorist Groups by Thematic Content Analysis. Dynamics of Asymmetric Conflict* 1 (2008), 142-163.
- Smith, Anthony. *Nationalism: Theory, Ideology, History*. Cambridge: Polity Press, 2010.
- Smith, Brent. *Terrorism in America: Pipe Bombs and Pipe Dreams*. New York: SUNY Press, 1994.
- Stepanova, Ekaterina. *Terrorism in Asymmetrical Conflict: Ideological and Structural Aspects*. Oxford: Oxford University Press, 2008
- Stern, Jessica, Berger, John. *ISIS: The State of Terror*. London: HarperCollins, 2015.

Suad Khabeer. *Trump's Muslim Ban is a Dangerous Distraction*. Aljazeera. Søndret 29. Januar 2017,
<http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2017/01/trump-muslim-ban-dangerous-distraction-170128144523073.html>

Sylas, Eluma. *Terrorism: A Global Scourge*. Bloomington: AuthorHouse, 2007.

Tackett, Timothy. *The Coming of the Terror in the French Revolution*. Cambridge: Harvard University Press, 2015.

Toloyan, Khachig. *Cultural Narrative and the Motivation of the Terrorist*. In *Terrorism: The Fourth or Religious Wave*, edited by David Rapaport, 31-48. London: Routledge, 2006.

Vardalos, Marianne. *Engaging Terror: A Critical and Interdisciplinary Approach*. Boca Raton: Brown Walker Press, 2009.

Weiss, Michael, Hassan, Hassan. *ISIS: Inside the Army of Terror*. London: Simon & Schuster, 2016.

White, Jonathan. *Terrorism and Homeland Security*. Boston: Cengage, 2016.

Williams, Brian. *Counter Jihad: America's Military Experience in Afghanistan, Iraq and Syria*. Pittsburgh: University of Pennsylvania Press, 2016.

Wong, Pak Nung. *Discerning the Powers in Post-Colonial Africa and Asia*. Dordrecht: Springer, 2016.

Zelkowitz, Ido. *Students and Resistance in Palestine*. Abingdon: Routledge, 2014.